

**Prognoza oddziaływania na
środowisko
Programu ochrony środowiska
dla Miasta i Gminy Buk
na lata 2017-2020
z perspektywą do roku 2024**

Poznań, luty 2017 r.

Zamawiający:

Miasto i Gmina Buk

Burmistrz Miasta i Gminy Buk

Stanisław Filipiak

ul. Ratuszowa 1

64-320 Buk

Wykonawca:

BBF Sp. z o.o.

ul. Dąbrowskiego 461

60-451 Poznań

tel. +48 61 665 93 12

Zespół autorski:

Kierownik zespołu autorskiego

dr Jacek Kurzawa – Kierownik zespołu opracowującego Prognozę

Pozostali członkowie zespołu autorskiego:

mgr inż. Ewa Tomiak

Spis treści

1	Wprowadzenie	6
1.1	Podstawa prawna opracowania Programu Ochrony Środowiska	6
2	Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	7
2.1	Cel i zakres Prognozy oddziaływania na środowisko	8
2.2	Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu	9
2.3	Uzgodnienie Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego	9
2.4	Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko	9
2.5	Metodyka prognozy oddziaływania na środowisko	11
3	Zawartość i główne cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk	13
3.1	Zawartość projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk ...	13
3.2	Główne cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk	15
4	Powiązania projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk z dokumentami wyższego szczebla	19
5	Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk	31
6	Analiza aktualnego stanu środowiska w mieście i gminie oraz identyfikacja problemów środowiskowych	41
6.1	Aktualny stan środowiska w Mieście i Gminie Buk	41
6.2	Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Buk	53
6.3	Zagadnienia środowiskowe istotne dla realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska	62
7	Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony	65
7.1	Ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko skutków działań w ramach obszarów interwencji ujętych w projekcie Programu Ochrony Środowiska	66
7.2	Prognozowany wpływ skutków działań przewidzianych w Programie Ochrony Środowiska na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, wielkoobszarowe obszary chronione, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska chronionych gatunków zwierząt i roślin	94
8	Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu Programu Ochrony Środowiska	95
9	Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk	99
10	Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.	100
11	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk	101
12	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Programu Ochrony Środowiska	103
13	Oddziaływanie transgraniczne związane z realizacją projektu Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk	107
14	Podsumowanie	108
15	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	111
16	Wykaz pojęć i skrótów stosowanych w Prognozie	114
17	Literatura i materiały źródłowe	115

18	Załączniki.....	118
----	-----------------	-----

Spis rysunków

Ryc. 6-1 Lokalizacja Miasta i Gminy Buk	41
Ryc. 6-2 Lokalizacja Miasta i Gminy Buk według kategoryzacji J. Kondrackiego.....	42
Ryc. 6-3 Powierzchnia użytków rolnych, na których istnieją techniczne możliwości produkcji energii wiatrowej.....	57

Spis tabel

Tab. 4-1 Analiza zgodności priorytetów projektu Programu z krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi dokumentami strategicznymi.....	20
Tab. 6-1 Wykaz złóż kopalin zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk wraz ze stanem ich zagospodarowania	43
Tab. 6-2 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk	44
Tab. 6-3 Ocena jakości wód podziemnych na terenie Miasta i Gminy Buk w 2015 roku	45
Tab. 6-4 Odczyn gleb i potrzeby wapnowania (wyniki badań wyrażone w %) dla gminy Buk	49
Tab. 6-5 Rejestr pomników przyrody dla terenu Miasta i Gminy Buk	51
Tab. 6-6 Wyniki pomiarów generalnego pomiaru ruchu Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu na odcinku Buk (obwodnica) drogi wojewódzkiej nr 306 w roku 2005, 2010 i 2015	55
Tab. 6-7 Hierarchizacja zidentyfikowanych zagadnień środowiskowych w Mieście i Gminie Buk	62
Tab. 7-1 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Ochrona klimatu i jakości powietrza	67
Tab. 7-2 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Zagrożenie hałasem	73
Tab. 7-3 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Pola elektromagnetyczne	75
Tab. 7-4 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarowanie wodami.....	77
Tab. 7-5 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarka wodno-ściekowa	79
Tab. 7-6 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Zasoby geologiczne	83
Tab. 7-7 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gleby	85
Tab. 7-8 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	86
Tab. 7-9 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Zasoby przyrodnicze	88
Tab. 7-10 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami	92
Tab. 8-1 Propozycje działań minimalizujących i kompensujących potencjalny negatywny wpływ przewidzianych w projekcie Programu Ochrony Środowiska działań	96
Tab. 12-1 Wskaźniki realizacji programu dla obszarów interwencji	103

Spis załączników

Załącznik 1 Stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	118
Załącznik 2 Stanowisko Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu dotyczące braku konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	120
Załącznik 3 Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.....	123
Załącznik 4 Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu dotycząca zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.....	127
Załącznik 5 Oświadczenie Kierownika zespołu autorskiego zgodnie z art. 74a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 353 z późn. zm.)	129

1 Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna opracowania Programu Ochrony Środowiska

Kluczowym celem strategii ochrony środowiska jest stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. 2016 poz. 383 z późn. zm.), a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Zgodnie z tym założeniem, organ wykonawczy gminy jest ustawowo zobligowany do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przy uwzględnieniu celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – tj. Dz.U. 2016 poz. 672 z późn. zm.).

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy - Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. 2016 poz. 672 z późn. zm.) nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą programów ochrony środowiska.

Dla rozwoju kraju, ważnym punktem odniesienia jest perspektywa europejska, w tym inicjatywa Europy efektywnie korzystającej z zasobów ujęta w Strategii „Europa 2020”. Nowy system zarządzania rozwojem zakłada prowadzenie polityki rozwoju w oparciu o długo- i średniookresową strategię rozwoju kraju, a także 9 strategii zintegrowanych, realizujących cele rozwojowe strategii rozwoju kraju. Kluczowe priorytety w zakresie ochrony środowiska formułuje Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” – perspektywa do 2020 r.

2 Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 3 ust. 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.), za strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii;
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z art. 46 wyżej cytowanej ustawy - *projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagają przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.*

Organ opracowujący projekty dokumentów może, po uzgodnieniu z właściwymi organami (organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska), odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Przy czym, odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy. Wymaga ono uzasadnienia zawierającego informacje o poniższych uwarunkowaniach:

- *charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47 ustawy, w szczególności:*
 - *stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć;*
 - *powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach;*
 - *przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska;*
 - *powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.*
- *rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:*
 - *prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań;*

- *prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych;*
- *prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.*
- *cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:*
 - *obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu;*
 - *formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.*

Burmistrz Miasta i Gminy Buk pismem IP.602.2.2016 wystąpił o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* uzasadniając iż dokument stanowi kontynuację kierunków działań już realizowanych, które aktualnie nazywane są kierunkami interwencji, i aktualizację obszarów strategicznych, zwanych aktualnie obszarami interwencji, przyjętymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk w na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017–2020* oraz wnosi niewielkie modyfikacje w ustaleniach Przyjętego Programu Ochrony Środowiska a także dotyczy obszarów w granicach jednej gminy. Zaś zmiany dotyczą głównie sposobu prezentacji danych, aktualizacji informacji o środowisku oraz aktualizacji założeń inwestycyjnych które będą zrealizowane na terenie gminy.

W odpowiedzi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 25 listopada 2016 roku znak pisma: WOO-III.410.788.2016.JM.1 stwierdzono, iż projekt *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (Załącznik 1). Natomiast Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnił pozytywnie pismem DN-NS.9012.1666.2016 możliwość odstąpienia od konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (Załącznik 2).

Zatem organ opracowujący projekt dokumentu, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko (art. 51). Jej zakres powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.).

2.1 Cel i zakres Prognozy oddziaływania na środowisko

Głównym celem niniejszej Prognozy jest ocena wpływu na poszczególne komponenty środowiska oraz środowisko jako całość skutków realizacji przedsięwzięć, działań organizacyjnych itp. zaproponowanych w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*.

Zgodnie z art. 53 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.), organ opracowujący projekt dokumentu uzgodnił z właściwymi organami (organem Państwowej Wojewódzkiej

Inspekcji Sanitarnej oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska), zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

2.2 Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu

Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Poznaniu wydał uzgodnienie z dnia 31 stycznia 2017 r., znak WOO-III.411.5.2017.JM.1 (Załącznik 3), w którym uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.) projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*. Prognoza powinna określić aktualny stan środowiska obszaru opracowania oraz jego potencjalne zmiany wynikające z realizacji ustaleń projektu Programu tzn. ocenić wpływ potencjalnych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych na stan środowiska – zgodnie z procedurami właściwymi dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Prognoza powinna być sporządzona w pełnym zakresie. ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień, o których mowa w uzgodnieniu.

2.3 Uzgodnienie Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu wydał opinie sanitarną z dnia 25 stycznia 2017 r., znak DN-NS.9012.96.2017, (Załącznik 4) w którym uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.).

2.4 Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko gminnego projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*, uwzględnia zapisy uzgodnień właściwych organów, a przede wszystkim:

1) zawiera:

- a) *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,*
- b) *informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,*
- c) *propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,*
- d) *informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,*

- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognoz;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, w niniejszym dokumencie uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem Programu.

2.5 Metodyka prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z *ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.) i treścią uzgodnień przekazanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, przyjęto układ treści prognozy odpowiadający wymaganiom zapisanym w ww. ustawie.

Przytoczono kluczowe informacje o zawartości i głównych celach projektowanego dokumentu. Przeanalizowano zgodność zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska priorytetów z celami/założeniami dokumentów wyższego rzędu. Kolejnym etapem analizy była ocena aktualnego stanu środowiska w gminie wraz z identyfikacją najistotniejszych zagrożeń/problemów środowiskowych.

Jednym z podstawowych celów prognozy jest określenie, analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania skutków działań na poszczególne komponenty środowiska.

Kluczowe znaczenie w procesie oceny oddziaływania ma uznanie konkretnego oddziaływania za „znaczące” lub „nieznaczące”. Nie ma i nie może być sztywnych progów, które określałyby gdzie leży granica między nimi. Jednak na podstawie danych literaturowych za nieznaczące uznano zmiany:

- które potencjalnie nie dadzą się wyróżnić z tła naturalnych fluktuacji;
- które same naprawią się w krótkim czasie;
- każde działanie, które (samo lub łącznie z innymi oddziaływaniami) nie wytrąca jakiegokolwiek parametru lub wskaźnika stanu ochrony przyrody z zakresu „właściwego”;
- każde działanie, które w jakikolwiek sposób nie pogłębia lub nie utrwała „niewłaściwość” jakiegokolwiek parametru, który jest w zakresie „niewłaściwym” lub „złym”;
- każde działanie, które nie wpisuje się w negatywny trend ogólny gatunku/siedliska;
- każde działanie, które nie nosi znamion szkody w środowisku (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku - Dz. U. 2016 poz. 1399*).

Ponadto, obowiązuje zasada przezorności - jeżeli nie można wiarygodnie uzasadnić, że oddziaływanie jest nieznaczące, to należy przyjąć, że jest ono znaczące.

Stosując powyższą definicję, jako znaczące oddziaływanie należy uznać takie, które w sposób trwały i nieodwracalny wprowadza zmiany w środowisku, na skutek czego dochodzi do:

- zniszczenia lub uszkodzenia siedliska gatunku chronionego;
- zmniejszenia liczebności populacji gatunku chronionego.

Również jako istotne należy traktować zdefiniowanie pojęć „Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000” oraz „Znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000”. W tym przypadku posłużono się definicjami zamieszczonymi w ustawie.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, ograniczoną do badania oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Kolejny etap analizy został poświęcony ocenie potencjalnych oddziaływań poszczególnych działań. Do oceny posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska i zadań inwestycyjnych jaki i nieinwestycyjnych, realizowanych w ramach poszczególnych obszarów interwencji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie na środowisko.

Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- powietrza i klimatu;
- wody;
- bioróżnorodności, fauny i flory;
- form ochrony przyrody;
- powierzchni ziemi, gleby i zasobów naturalnych;
- krajobrazu;
- dóbr materialnych i zabytków;
- ludzi.

Ustalono czy występuje jakiekolwiek oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe czy chwilowe pomiędzy kierunkiem działania, a danym elementem środowiska. Określono czy oddziaływanie to może być negatywne (-), pozytywne (+) czy obojętne/neutralne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (-/+) wpływ na dany element środowiska. Ze względu na brak szczegółów co do sposobu realizacji poszczególnych działań, w Prognozie zidentyfikowano tylko kierunki tych oddziaływań.

Zaproponowano rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu. Przeanalizowano ewentualne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska (nie zidentyfikowano takich rozwiązań). Wskazano również potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie transgraniczne, związane z realizacją przyjętej strategii.

3 Zawartość i główne cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk

3.1 Zawartość projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz.U. 2016 poz. 672 z późn. zm.) nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą programów ochrony środowiska. Założenia koncepcyjne projektu *Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* oparto na metodyce zaproponowanej w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2015 r. (dalej „Wytyczne”). Obowiązujące „Wytyczne” zmieniają dotychczasowy sposób prezentacji wyznaczonych celów i kierunków a także strukturę „Programu (...)”. Wprowadzają również nową terminologię. W „Wytycznych” proponowana jest następująca nomenklatura: obszar interwencji (wg poprzednio stosowanej nomenklatury – obszar strategiczny), cel (termin pozostaje bez zmian), kierunek interwencji (wg poprzednio stosowanej nomenklatury – kierunek działań), zadanie (termin pozostaje bez zmian). W niniejszym dokumencie zostanie ona zastosowana zgodnie z „Wytycznymi”.

Zaznaczyć należy również, że dotychczas uchwalane programy ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk były oparte na „Wytycznych do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” opracowanych w 2001 r., które podawały sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programie ochrony środowiska oraz wskazówki co do zawartości programu. Ponadto w gminnym programie był uwzględniany podział przewidzianych do realizacji zadań na własne oraz koordynowane. W Programie uwzględniano również zapisy ustawy *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 r.* Kierując się zapisami ustawy, Programy te podawały:

- cele ekologiczne średniookresowe,
- zadania do realizacji tzw. plan operacyjny, z uwzględnieniem wskazówek,
- monitoring realizacji Programu,
- aspekty finansowe wdrażania Programu.

Ze względu na zmianę ustawy *Prawo ochrony środowiska*, jak i opracowane ww. „Wytyczne” z 2015 r. założono, iż Program będzie spełniał nowe wymagania prawne, jak i zostanie dostosowany do wymogów określonych w „Wytycznych”. Ponadto będzie miał nadal formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku kolejnych zmiany wymagań prawnych, pojawiania się nowych problemów, bądź nie wykonania niektórych przedsięwzięć w terminach przewidzianych w Programie – dokument będzie cyklicznie (co 4 lata) aktualizowany. *Program ochrony środowiska Miasta i Gminy Buk* pozostaje w ścisłej relacji z dokumentami nadrzędnymi oraz strategicznymi gminy.

Ministerstwo Środowiska, w celu ujednolicenia formy programów, zaproponowało następującą strukturę Programów ochrony środowiska:

1. Spis treści
2. Wykaz skrótów
3. Wstęp

4. Streszczenie
5. Ocena stanu środowiska
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie
7. System realizacji programu ochrony środowiska
8. Spis tabel
9. Spis map
10. Spis rycin
11. Spis załączników
12. Załączniki do programu ochrony środowiska

Projekt *Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* składa się 5 głównych części:

Rozdział 1: Wstęp

Introdukcja, w której przedstawiono podstawę prawną opracowania, koncepcję struktury Programu, cel i zakres dokumentu oraz metodykę realizowanych prac.

Rozdział 2: Streszczenie

W sposób wyczerpujący a zarazem przystępny językowo scharakteryzowano i streszczono poszczególne partie programu. Zgodnie z Wytycznymi Streszczenie powinno być zrozumiałe dla każdego odbiorcy i powinno liczyć maksymalnie trzy strony. Zaleca się stosowanie języka niespecjalistycznego.

Rozdział 3: Ocena stanu środowiska

W rozdziale 3 dokonano oceny stanu istniejącego opierając się w dużej mierze o dane z „Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk za lata 2013-2014”. Wyróżniono i przeanalizowano 10 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Pola elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne,
7. Gleby,
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. Zasoby przyrodnicze,
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

W ramach każdego z ww. obszaru uwzględniono zagadnienia horyzontalne takie jak adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

Ocena stanu środowiska została również zgodnie z „Wytycznymi” uzupełniona o prognozę stanu środowiska na lata obowiązywania Programu.

Podsumowaniem każdego analizowanego obszaru interwencji jest analiza SWOT. Analiza ta prezentuje zidentyfikowane czynniki wewnętrzne: silne strony (S – strenghts), słabe strony (W – weaknesses) oraz czynniki zewnętrzne: szanse (O – opportunities)

i zagrożenia (T – threats), które mają, albo mogą mieć wpływ na realizację w mieście i gminie zadań w zakresie poszczególnych obszarów i kierunków interwencji. Wyniki analizy SWOT stanowią podstawę do wskazania planowanych działań w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska w Mieście i Gminie Buk. Silne strony i szanse są czynnikami sprzyjającymi realizacji Programu, natomiast słabe strony oraz zagrożenia wpływają na ryzyko niepowodzenia konkretnych zadań, bądź całego Programu. W związku z tym, zaplanowane zadania koncentrują się na wykorzystaniu szans i mocnych stron, przy jednoczesnym nacisku na minimalizację zagrożeń.

Analiza SWOT pozwoliła uporządkować informacje zgromadzone m.in. w wyniku analizy stanu aktualnego środowiska Miasta i Gminy Buk oraz inne dane i materiały zebrane w trakcie prac nad Programem. Cztery grupy czynników poddano analizie wzajemnych powiązań. Dokonano analizy mocnych stron pod kątem wykorzystania szans i niwelowania zagrożeń oraz słabych stron pod kątem ograniczenia możliwości wykorzystania szans i ewentualnego potęgowania zagrożeń. Stanowią one podstawę sformułowanych celów i kierunków działań w ramach strategii ochrony środowiska Miasta i Gminy Buk.

Dokonując oceny stanu środowiska na terenie Miasta i Gminy Buk syntetycznie opisane zostały uwarunkowania wewnętrzne (z terenu miasta i gminy) i zewnętrzne (z terenów sąsiednich) mających wpływ na stan środowiska. Dalej uwzględniono najważniejsze problemy związane z danym obszarem interwencji i uwzględniono najważniejsze sukcesy na terenie miasta i gminy.

Rozdział 4: Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

W rozdziale 4 przedstawiono w formie tabelarycznej wyznaczone cele programu ochrony środowiska oraz przypisane im wcześniej wspomniane wskaźniki i kierunki interwencji. Zastosowane wskaźniki powinny być tak skonstruowane, aby w łatwy i skuteczny sposób określały postępy realizacji zadań i być narzędziem oceny realizacji Programu ochrony środowiska na etapie raportu. Zadania wyznaczone w ramach poszczególnych kierunków interwencji przedstawiono w załączniku nr 1. Ponadto, opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy zaprezentowany w załączniku nr 2, w którym uwzględniono wykorzystanie środków finansowych UE, EOG, NFOŚiGW, WFOŚiGW i in.), łącznie dla zadań własnych samorządu opracowującego POŚ i zadań monitorowanych.

Rozdział 5: System realizacji programu ochrony środowiska

W rozdziale 5 przedstawiono proces realizacji programu ochrony środowiska, na który składają się takie elementy jak:

- współpraca z interesariuszami i opracowanie treści Programu,
- zarządzanie Programem,
- monitoring i ewaluacja Programu,
- aktualizacja Programu i okresowa sprawozdawczość z jego realizacji.

Dokument zawiera również spis treści, wykaz skrótów, spis tabel, spis rycin oraz spis załączników.

3.2 Główne cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk

Cele, kierunki interwencji oraz zadania zostały wyznaczone do realizacji w najbliższych latach na podstawie oceny stanu środowiska Miasta i Gminy Buk. Szczegółne

znaczenie w tym zakresie odegrały najważniejsze problemy i zagrożenia zdefiniowane dla poszczególnych obszarów interwencji.

W Programie wyznaczono następujące cele i kierunki interwencji w ramach 10 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza

Kierunek interwencji:

- Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarze miejskim;
- Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach nieurbanizowanych;
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową;
- Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego;
- Zwiększenie przepustowości ruchu uzyskanej dzięki modernizacji dróg;
- Wprowadzanie rozwiązań zmniejszających lub eliminujących wpływ transportu na środowisko;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych;
- Promowanie działań termomodernizacyjnych wśród mieszkańców gminy;
- Wymiana nośników ciepła w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych oraz promowanie korzystania z proekologicznych nośników energii;
- Rozbudowa sieci gazowej na terenach wiejskich gminy;
- Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko;
- Wzrost wykorzystania energii odnawialnej i osiągnięcie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.

2. Zagrożenia hałasem

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu

Kierunek interwencji:

- Ograniczenie emisji do środowiska i zmniejszenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu.

3. Pola elektromagnetyczne

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunek interwencji:

- Stała kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;
- Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;

- Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

4. **Gospodarowanie wodami**

Cel: Dobry stan wód przy zwiększonej retencji i bezpieczeństwie powodziowym

Kierunek interwencji:

- Utrzymanie właściwego stanu urządzeń melioracyjnych na terenie gminy;
- Utrzymanie i konserwacja zbiorników wodnych i cieków;
- Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez realizację programów działań;
- Ochrona przed powodzią;
- Osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód.

5. **Gospodarka wodno-ściekowa**

Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej

Kierunek interwencji:

- Usprawnienie systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
- Poprawa jakości wody pitnej;
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego poprzez kontynuację budowy sieci kanalizacyjnej i edukację ekologiczną;
- Usprawnienie funkcjonowania sieci kanalizacyjnej;
- Zmniejszenie dysproporcji między wybudowaną siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną.

6. **Zasoby geologiczne**

Cel: Ochrona zasobów geologicznych

Kierunek interwencji:

- Ochrona złóż kopalin;
- Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców gminy oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych;
- Prowadzenie dalszych prac związanych z poszukiwaniem, rozpoznaniem i udokumentowaniem złóż kopalin na terenie gminy.

7. **Gleby**

Cel: Ochrona zasobów glebowych

Kierunek interwencji:

- Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb;
- Wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” w szczególności obejmujące zagadnienia związane z nawożeniem, ochroną wód, uprawą roli;
- Wdrażanie programów rolno środowiskowych;
- Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych.

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Kierunek interwencji:

- Zapewnienie zintegrowanej gospodarki odpadami.

9. Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych

Kierunek interwencji:

- Zachowanie istniejącego systemu przyrodniczego;
- Poprawa stanu jakości zasobów przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze miasta i gminy;
- Wyodrębnienie obszarów o największym potencjale biologicznym;
- Polepszenie estetyki i walorów krajobrazowych gminy;
- Zwiększenie lesistości terenu gminy zgodnie z powiatowym programem zwiększania lesistości;
- Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej;
- Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna.

10. Zagrożenia poważnymi awariami

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii

Kierunek interwencji:

- Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.

4 Powiązania projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk z dokumentami wyższego szczebla

Budowanie spójnej strategii ekologicznej opiera się na implementacji wytycznych i założeń wynikających z krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentów strategicznych oraz prawa międzynarodowego. W celu zachowania ciągłości wykonywania działań w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska na poziomie gminnym, należy bezwzględnie opracować taką strategię ochrony środowiska, aby wyraźnie wpisywała się w założenia i cele innych dokumentów na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Analiza zgodności priorytetów projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* z krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi dokumentami strategicznymi w zakresie ochrony środowiska została przeprowadzona w oparciu o zgodność podstawowych obszarów interwencji, celów i kierunków interwencji jakie zidentyfikowano w projekcie Programu.

Program Ochrony Środowiska obejmuje 10 obszarów interwencji, którym przypisano następujące cele:

1. **Ochrona klimatu i jakości powietrza** – Cel: Poprawa jakości powietrza;
2. **Zagrożenia hałasem** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu;
3. **Pola elektromagnetyczne** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
4. **Gospodarowanie wodami** – Cel: Dobry stan wód przy zwiększonej retencji i bezpieczeństwie powodziowym;
5. **Gospodarka wodno-ściekowa** – Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej;
6. **Zasoby geologiczne** – Cel: Ochrona zasobów geologicznych;
7. **Gleby** – Cel: Ochrona zasobów glebowych;
8. **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów** – Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;
9. **Zasoby przyrodnicze** – Cel: Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych;
10. **Zagrożenia poważnymi awariami** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii.

Tab. 4-1 Analiza zgodności priorytetów projektu Programu z krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi dokumentami strategicznymi

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności	Głównym celem Strategii jest poprawa jakości życia Polaków dzięki stabilnemu i wysokiemu wzrostowi gospodarczemu. Osiągnięcie strategicznych celów obejmuje działania w następujących obszarach zadaniowych: <ul style="list-style-type: none"> konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji); równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji); efektywności i sprawności państwa. 	Wszystkie obszary
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny I: Sprawne i efektywne państwo: <ul style="list-style-type: none"> Cel 1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem; Cel 2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe; Cel 3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. Obszar strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka: <ul style="list-style-type: none"> Cel 1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej; Cel 2. Wzrost wydajności gospodarki; Cel 3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki; Cel 4. Rozwój kapitału ludzkiego; Cel 5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych; Cel 6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko; Cel 7. Zwiększenie efektywności transportu. Obszar strategiczny III: Spójność społeczna i terytorialna: <ul style="list-style-type: none"> Cel 1. Integracja społeczna; Cel 2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych; Cel 3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. 	Wszystkie obszary
Strategia „Europa 2020”	Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: <ul style="list-style-type: none"> rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. 	Wszystkie obszary
Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)	Cel główny: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewozów towarowych, 	Obszar 1, 2 i 10 – Rozwój infrastruktury gminy

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, zabudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych. 	
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020	<p>Cel główny strategii (...) zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną.</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; poprawa stanu środowiska. 	Wszystkie obszary
Strategia Sprawne Państwo 2020	<p>Cel główny: „Zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami”</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> otwarty rząd, zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa, skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych, dobre prawo, efektywne świadczenie usług publicznych, skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego. 	Wszystkie obszary
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022	<p>Cel główny: wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego.</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym, umocnienie zdolności państwa do obrony, rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa, tworzenie warunków rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego. 	Wszystkie obszary
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	<p>Cel główny: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski.</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne, usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy, rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego. 	Wszystkie obszary

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/zakożenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>Cel strategiczny: <i>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</i></p> <p>Cele szczegółowe do 2020 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”); budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”); tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”). 	Wszystkie obszary
Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	<p>Cel główny: <i>Wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.</i></p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki; stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy; wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców; wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki. 	Wszystkie obszary
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2020	<p>Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost zatrudnienia; wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych; poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej; podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli. 	Wszystkie obszary
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	<p>Cel główny: <i>Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.</i></p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej, bezpieczeństwo żywnościowe, wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. 	Wszystkie obszary
Master plan dorzecza Odry	<p>Nadrzędne cele strategiczne polityki wodnej UE, które zostały zawarte w Master Planie, mają za zadanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu oraz potencjału wód, a także związanych z nimi ekosystemów; zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki; ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowaniu 	Obszar 4, 5 i 7

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<p>ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wdrożenia systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami. <p>Cele środowiskowe zostały ustalone dla następujących kategorii wód:</p> <p>- Jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):</p> <ul style="list-style-type: none"> JCWP rzecznych – naturalnych, silnie zmienionych i sztucznych; JCWP jeziornych – naturalnych i silnie zmienionych; JCWP przejściowych i przybrzeżnych – naturalnych i silnie zmienionych; <p>- Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).</p> <p>- Obszarów chronionych, o których mowa w załączniku IV RDW.</p> <p>W zależności od wyników aktualnej oceny stanu, celami środowiskowymi dla JCWP są:</p> <ul style="list-style-type: none"> utrzymanie/osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego wód bądź utrzymanie bardzo dobrego/maksymalnego stanu/potencjału ekologicznego wód; utrzymanie/osiągnięcie dobrego stanu chemicznego wód. <p>Celami środowiskowymi dla JCWPd są:</p> <ul style="list-style-type: none"> utrzymanie/osiągnięcie dobrego stanu chemicznego; utrzymanie/osiągnięcie dobrego stanu ilościowego wód. 	
<p>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry</p>	<p>Cele środowiskowe dla JCWP rzecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dobry stan chemiczny JCWP rzecznych, utrzymanie wartości parametrów chemicznych wód na poziomie dobrym w przypadku, gdy zostanie osiągnięty dobry stan chemiczny, dobry stan elementów hydromorfologicznych (II klasa), utrzymanie hydromorfologicznych parametrów oceny na poziomie I klasy, w przypadku monitorowanych JCW, które zgodnie z wynikami oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągają bardzo dobry stan ekologiczny, umożliwienie swobodnej migracji organizmów wodnych poprzez zachowanie lub przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków. <p>Cele środowiskowe dla JCWP jeziorne:</p> <ul style="list-style-type: none"> dla wspierających elementów fizykochemicznych cele środowiskowe wyznaczono na podstawie zweryfikowanych wartości graficznych klas stanu opracowanych w 2012 r. na zlecenie GIOŚ, osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego (specyficzne substancje syntetyczne i niesyntetyczne) i dobry stan chemiczny (substancje priorytetowe), niepogorszenie stanu JCW jezior w stanie co najmniej dobrym, wraz z zachowaniem wartości wskaźników nie niższych niż wartości graniczne stanu dobrego i umiarkowanego, osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, gdy stan JCW jest poniżej dobrego, lub jezioro nie było badane. Wyjątkiem jest uzasadnione ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego. <p>Cele środowiskowe dla JCWPd:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu; ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan. zapobieganie lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód 	<p>Obszar 4,5 i 7</p>

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<p>podziemnych i zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 i bez uszczerbku dla ust. 8 ast. 4 RDW oraz zastrzeżeniem stosowania art. 11 ust. 3 lit. j.</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona, poprawa lub przywrócenie dobrego stanu wód podziemnych oraz zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem wód podziemnych w celu osiągnięcia dobrego stanu, wdrożenie środków koniecznych, do odwrócenia ciągłych tendencji wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczeń wód, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i ilościowego w sytuacji gdy JCWPd zidentyfikowano jako niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, osiągnięcie dobrego stanu ilościowego i chemicznego, charakteryzowanego wartościami zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. <p>Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oparto w znacznej mierze na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych, odpowiadających dobremu stanowi wód.</p>	
Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku	<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu, poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami, lepsze zarządzanie energią, zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie, zwiększenie spójności województwa, wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu, wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia, zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa, wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem. 	Wszystkie obszary
Dodatkowe dokumenty wyższego szczebla kluczowe dla celów i kierunków interwencji Miasta i Gminy Buk		
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	<p>Cel główny: Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska; Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich; Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu; Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu; Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu; Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. 	Wszystkie obszary (szczególnie 1)

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/zakożenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
<i>Europejska Konwencja Krajobrazowa</i>	<p>Cel: promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej.</p> <p>Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących wszędzie: w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również na obszarach odznaczających się wyjątkowym pięknem – dlatego swoim zasięgiem obejmuje całe terytorium Polski.</p>	Obszar 9
<i>Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku</i>	<p>Podstawowe kierunki polityki energetycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa efektywności energetycznej; wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii; dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej; rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii; ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. 	Obszar 1
<i>Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej</i>	<p>Cel główny: Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń, skuteczne usunięcie lub ograniczanie pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej, zachowanie i/lub wzbogacenie istniejących oraz odtworzenie utraconych elementów różnorodności biologicznej, pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziaływującymi na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych), przy zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno-gospodarczym kraju, podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, udoskonalenie mechanizmów i instrumentów służących ochronie i zrównoważonemu użytkowaniu różnorodności biologicznej, rozwiniecie współpracy międzynarodowej w skali regionalnej i globalnej na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów różnorodności biologicznej, użytkowanie różnorodności biologicznej w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem równego i sprawiedliwego podziału korzyści i kosztów jej zachowania, w tym także kosztów zaniechania działań rozwojowych ze względu na ochronę zasobów przyrody. 	Obszar 9
<i>Krajowy Program Zwiększania Lesistości</i>	<p>Cel główny: zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.</p>	Obszar 9

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2015	Cel główny: ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Obszar 5
Program wodno-środowiskowy kraju	<p>Cel główny: (...) przedstawienie zestawień działań dla realizacji założonych celów środowiskowych, których wypełnienie w określonym czasie pozwoli uzyskać efekty w postaci lepszego stanu wód.</p> <p>Cele środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> niepogarszanie stanu części wód; osiągnięcie dobrego stanu wód; spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych; zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. 	Obszar 4 i 5
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020	Cel główny: poprawa jakości życia mieszkańców na terenie kraju, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	Obszar 1
Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów (2014)	<p>Cele ilościowe w odniesieniu do ogólnej masy wytwarzanych odpadów:</p> <ul style="list-style-type: none"> utrzymanie wzrostu gospodarczego przy całkowitej masie wytwarzanych odpadów na stałym poziomie; ograniczenie obciążenia PKB odpadami. <p>Cele ilościowe w odniesieniu do priorytetowych strumieni odpadów:</p> <p><u>Odpady wydobywcze:</u> ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji.</p> <p><u>Odpady z procesów termicznych:</u> ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do ilości wyprodukowanej energii.</p> <p><u>Odpady niebezpieczne:</u> ograniczanie uciążliwości dla środowiska odpadów poprzez wzrost liczby wytwarzanych w Polsce produktów objętych ekoznakowaniem.</p> <p><u>Odpady komunalne:</u> zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych na mieszkańca.</p> <p><u>Odpady opakowaniowe:</u> zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych w stosunku do masy produktów.</p> <p><u>Odpady żywności:</u> ograniczenie marnotrawienia żywności.</p> <p><u>Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE):</u> wzrost ponownego użycia, m.in. poprzez stworzenie sieci wymiany i napraw sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz zbierania i przygotowanie ZSEE do ponownego użycia.</p> <p>Cele jakościowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> w odniesieniu do produktów i produkcji: ograniczanie oddziaływania na środowisko na etapie wydobycia surowców produkcji i surowców, logistyki konsumpcji, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia stosowania szkodliwych substancji. 	Obszar 8
Krajowy plan gospodarki odpadami 2022	<p>Cele główne dot. odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> zmniejszenie ilości powstających odpadów; zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi 	Obszar 8

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<p>odpadami ulegającymi biodegradacji;</p> <p>3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.</p> <p>4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie)</p> <p>5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;</p> <p>6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;</p> <p>7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;</p> <p>8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;</p> <p>9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;</p> <p>10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12);</p> <p>11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.</p>	
<p><i>Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015–2020</i></p>	<p>Główny cel: <i>Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju.</i></p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>Cel szczegółowy A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej;</p> <p>Cel szczegółowy B: Doskonalenie systemu ochrony przyrody;</p> <p>Cel szczegółowy C: Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków;</p> <p>Cel szczegółowy D: Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka;</p> <p>Cel szczegółowy E: Zwiększenie integracji działalności sektorów gospodarki z celami ochrony różnorodności biologicznej;</p> <p>Cel szczegółowy F: Ograniczanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych;</p> <p>Cel szczegółowy G: Zwiększenie udziału Polski na forum międzynarodowym w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.</p>	Obszar 9
<p><i>Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA)</i></p>	<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;</i> • <i>minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z włóknami azbestu;</i> • <i>likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.</i> 	Obszar 8
<p><i>Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020</i></p>	<p>Cel główny: <i>Wzrost konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu.</i></p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>I. Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu;</p>	Wszystkie obszary

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	II. Budowa oferty gospodarczej makroregionu; III. Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.	
<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego</i>	<p>Cel główny: <i>Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców.</i></p> <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem, wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych, wzmocnienie regionotwórczych funkcji Poznania – miasta o charakterze europola o znaczeniu krajowym oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, jako dwubiegunowego układu miejskiego o znaczeniu ponadregionalnym, wielofunkcyjny rozwój ośrodków regionalnych i lokalnych, restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym. 	Wszystkie obszary
<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020</i>	<p>Cel główny: <i>Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji.</i> W jego ramach zdefiniowano 6 celów operacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> zwiększenie popytu na innowacje w sektorze publicznym; podniesienie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw; dostosowanie usług instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorstw; poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie; stymulowanie innowacyjności przez samorządy lokalne; <p>informatyzacja przedsiębiorstw i sektora publicznego.</p>	Wszystkie obszary
<i>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)</i>	<p>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 zawiera 10 osi priorytetowych, w których dodatkowo zdefiniowano działania/podziałania i cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, społeczeństwo informacyjne, energia, środowisko, transport, rynek pracy, włączenie społeczne, edukacja, infrastruktura dla kapitału ludzkiego, pomoc techniczna. 	Wszystkie obszary
<i>Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020</i>	<p>Obszary interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona klimatu i jakości powietrza – cele: dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych; zagrożenie hałasem – cele: dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas; 	Wszystkie obszary

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<ul style="list-style-type: none"> pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości; gospodarowanie wodami – cele: zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód; gospodarka wodno-ściekowa - cele: poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich; zasoby geologiczne – cele: ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych; Wszystkie obszary strategiczne gleby – cele: dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych; gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele: ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko; zasoby przyrodnicze – cel: zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej; zagrożenie poważnymi awariami – cel: utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii. <p>Ponadto uwzględniono również takie zagadnienia jak działania edukacyjne i monitoring środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> edukacja – cel: świadome ekologicznie społeczeństwo; monitoring środowiska – cel: zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska. 	
Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej	<p>Celem jest <i>określenie działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu</i>. Aby przywrócić standard jakości powietrza należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>przeprowadzić analizę działań wynikających z obowiązujących programów ochrony powietrza</i> <i>stworzyć mechanizmy umożliwiające wdrożenie i zarządzanie programem ochrony powietrza.</i> <i>realizować działania zmierzające do ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych,</i> <i>prowadzić działania promocyjne i edukacyjne.</i> 	Obszar 1
Program ochrony środowiska dla Powiatu Poznańskiego na lata 2016-2020	<p>Cel środowiskowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona jakości powietrza, ochrona wód i ziemi, prawidłowa gospodarka odpadami, ograniczenie akustycznych zagrożeń środowiska, zapobieganie ponadnormatywnej emisji pól elektromagnetycznych, monitoring podmiotów korzystających ze środowiska, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, promocja walorów przyrodniczych i turystycznych powiatu. 	Wszystkie obszary
Plan gospodarki niskoemisyjnej miasta i gminy Buk	<p>Cel strategiczny PGN miasta i gminy Buk został określony jako: <i>transformacja Gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę jakości powietrza</i>.</p> <p>Celem dokumentu jest przedstawienie koncepcji działań realizowanych na</p>	Obszar 1

Nazwa dokumentu strategicznego	Cele/założenia dokumentu strategicznego	Zgodność założeń obszarów interwencji
	<p>teren miasta służących:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawie jakości powietrza na terenie gminy Buk, redukcji emisji GHG (których emisję wyrażono w Mg CO_{2e}), ograniczeniu zjawiska niskiej emisji, <p>poprzez zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii (w szczególności odnawialnych źródeł energii – OZE) oraz zmniejszenie zużycia energii i poprawę efektywności energetycznej w mieście.</p>	

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa analiza wskazuje na zgodność obszarów interwencji wyznaczonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk z zagadnieniami ujętymi w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Znaczna część celów i założeń komentowanych dokumentów wyższego szczebla została uwzględniona.

Uwzględniono również inne dokumenty – sektorowe i wspólnotowe, w tym *Konwencję Krajobrazową* i *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)*, w których cele wpisują się całkowicie cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020.

5 Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk

Opracowując *Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*, uwzględniono informacje oraz ustalenia analizy i oceny zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem Programu ochrony środowiska.

- ***Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Kraju 2020***

Analiza Strategii Rozwoju Kraju 2020 wykazała, że dokument odnosi się zarówno do zasady zrównoważonego rozwoju, jak i zasad ochrony środowiska. Zarekomendowano rozwiązania, zapewniające osiągnięcie pełnej zgodności zapisów Strategii z zasadami polityki rozwoju kraju (np. uwzględnienie pojęcia bezpieczeństwa ekologicznego, zwrócenie uwagi na potencjalne negatywne oddziaływania związane z CCS).

W dokumencie doceniono znaczenie ochrony środowiska w rozwoju kraju. Zrównoważony rozwój potraktowano jako drogę do osiągnięcia celów rozwojowych. Analiza wykazała, iż założenia projektu Strategii będą miały w przeważającej mierze pozytywne oddziaływanie. Żaden z celów nie będzie wpływał *stricto* negatywnie na poszczególne komponenty środowiska.

Uznano, iż zaniechanie realizacji założeń dokumentu może doprowadzić do:

- *pogorszenia warunków i jakości życia ludzi w Polsce;*
- *zahamowania prośrodowiskowych zmian w strukturze gospodarki;*
- *ciągłego pogarszania się stanu środowiska przyrodniczego.*

- ***Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)***

Analiza Prognozy Strategii Rozwoju Transportu pozwala stwierdzić, że realizacja założonych celów wiąże się z ryzykiem negatywnego oddziaływania danych inwestycji na środowisko jako całość oraz jego poszczególne komponenty, co w konsekwencji negatywnie może wpłynąć na jakość życia i zdrowie ludzi. Aby ograniczyć lub uniknąć konfliktów pomiędzy wymogami ochrony środowiska, a oddziaływaniem sektora transportu, należy przestrzegać wyboru prawidłowej lokalizacji do realizacji zamierzonej inwestycji o kierunku infrastruktury transportowej. Procedury wyboru powinny przede wszystkim uwzględniać i ograniczać presję na tereny cenne przyrodniczo, jak również ograniczać tworzenia barier ekologicznych. Wskazane jest stwarzanie takich warunków podczas realizacji inwestycji, gdzie możliwe jest umacnianie powiązań przyrodniczych w zakresie układu hydrograficznego tj:

- *utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych w dolinach dużych rzek i lokalnych cieków,*
- *utrzymanie lokalnych i ponadlokalnych szlaków migracji zwierząt,*
- *zachowanie spójności obszarów sieci Natura 2000.*

- **Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.”**

Prognozę podzielono na cel główny i trzy cele szczegółowe, do których zalicza się:

I. zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

W tym obszarze wyróżniono szereg działań, które mogą oddziaływać na środowisko zarówno w sposób negatywny jak i pozytywny, są to: kontynuowanie rozpoznawania źródeł surowców energetyczny oraz tworzenie możliwości ich eksploatacji, przygotowanie i wdrożenie regulacji prawnych dotyczących wydobywania gazu łupkowego, wydobywania węgla na poziomie zaspokajającym zapotrzebowanie kraju, rozpoznanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej, wykorzystanie podziemnych struktur geotermalnych, wykorzystanie podziemnych struktur geologicznych oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z pracami geologicznymi.

Jak wynika z analizy, istnieje możliwość powstania potencjalnych konfliktów, które mogą wystąpić pomiędzy wystąpieniem złóż kopalin a obszarami chronionymi. Stanowią one zagrożenie zarówno dla obszarów chronionych jak i mogą spowodować wstrzymanie eksploatacji takich złóż. Dużym zagrożeniem jest również nielegalne pozyskiwanie kopalin.

Obecne zmiany klimatu prowadzą do coraz częstszych zjawisk ekstremalnych, w tym powodzi. W celach ochronnych wyróżniono szereg działań o charakterze przeciwpowodziowym, jednak ich przegląd sporządzony przez Najwyższą Izbę Kontroli wskazuje liczne nieprawidłowości i opóźnienia.

II. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

Wraz z rozwojem gospodarczym zmniejsza się energo- i elektrochłonność. W związku z nałożonymi na Polskę obowiązkami przez Dyrektywę 2006/32/WE należy nie tylko oszczędnie korzystać z zasobów naturalnych, ale i zmniejszać wpływ oddziaływania energetyki na środowisko

III. Poprawa stanu środowiska

Mimo poprawy stanu wód w Polsce w ostatnim czasie, wyróżnia się napotkane problemy związane z dostępem do czystej wody, które w dużej mierze spowodowane są słabym stanem finansowym i technicznym. Konieczne jest zapewnienie właściwej ochrony powietrza

Wnioskuje się, że odstąpienie od realizacji Strategii mogłoby niekorzystnie wpłynąć zarówno na stan środowiska, jak i sfery gospodarczej kraju, natomiast realizacja założonych w niej celów sprzyjać będzie poprawie stanu środowiska i rozwojowi gospodarki.

- **Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”**

Analiza dokumentu pokazała, że określa on kierunki rozwoju obszarów polityki regionalnej, ich cele oraz podstawowe uwarunkowania. Za strategiczny cel polityki regionalnej przyjęto skuteczne wykorzystywanie regionalnego i terytorialnego potencjału rozwojowego celem ogólnego rozwoju kraju, w tym wzrostu zatrudnienia. Cele szczegółowe, będące rozszerzeniem celu strategicznego, stanowią:

- wsparcie zwiększenia konkurencyjności regionów,
- budowa spójności terytorialnej oraz zapobieganie wykluczenia z udziału społecznego problematycznych obszarów,

- tworzenie odpowiednich warunków, m.in. prawnych i instytucjonalnych, sprzyjających partnerskiej realizacji danych działań rozwojowych.

Według prognozy, realizacja projektu KSRR wpłynie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i ich stan:

- powietrze atmosferyczne,
- zasoby wodne,
- stopień zagospodarowania przestrzennego.

Najistotniejszy wpływ będą miały stymulowane zmiany populacyjne. Dotyczy to zwłaszcza skutków rozwoju funkcji metropolitalnych i dużych ośrodków miejskich, a co za tym idzie koncentracji w ich obrębie szeregu oddziaływań obciążających środowisko. Przewidywane zmiany demograficzne polegać będą na odpływie ludności z terenów peryferyjnych, co również skutkować może szeregiem istotnych dla środowiska przemian, takich jak intensyfikacja produkcji rolnej, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, zmiany struktury ścieków, zalesienia, itp. W ocenie sporządzających prognozę, w przypadku braku wdrożenia KSRR, można spodziewać się, iż w perspektywie najbliższych dziesięcioleci kontynuowana będzie tendencja szybszego wzrostu gospodarczego i umacniania pozycji obszarów metropolitalnych, w porównaniu z regionami peryferyjnymi. Prognoza wskazuje, że zaniechanie realizacji celów KSRR przyczyni się do braku możliwości poprawy pozytywnych tendencji związanych z aspektami środowiskowymi oraz do wstrzymania negatywnych trendów już występujących w środowisku.

- ***Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa***

Po przeanalizowaniu Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa można stwierdzić, iż (...) *jest ona oparta na koncepcji zrównoważonego rozwoju, a co za tym idzie można uznać że w przypadku większości celów, priorytetów oraz kierunków interwencji będzie pozytywnie oddziaływać na ludzi i zasoby środowiska obszarów wiejskich.*

Wszystkie cele, jak również większość priorytetów i kierunków działań, wymienione w Strategii oddziałują pozytywnie na ludzi oraz na zwierzęta. Ewentualne negatywne, krótkoterminowe oddziaływania mogą wynikać z procesów inwestycyjnych, które są związane z realizacją Strategii. Z kolei negatywne, skumulowane oraz długoterminowe oddziaływania mogą się wiązać z wzmacnianiem publicznych funkcji lasów oraz z racjonalnym wykorzystaniem rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W przypadku roślin większość priorytetów i kierunków interwencji zawartych w Strategii będzie miała charakter obojętny. Negatywne oddziaływanie będzie podobne do negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną. Podobnie jak w przypadku zasobów wodnych, w analizowanym dokumencie dominują kierunki działań, które są pozytywne lub obojętne w stosunku do powietrza. Jedynie potencjalne negatywne efekty mogą wynikać z realizacji priorytetu „Rozwój ogólnokrajowej i lokalnej infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich. W większości przypadków odnotowano oddziaływanie pozytywnie lub obojętne na klimat. Potencjalne zagrożenia będą związane ze szczegółowymi rozwiązaniami. Nie ma potrzeby podejmowania działań osłonowych na poziomie Strategii. Zakłada się również pozytywne oddziaływanie na dobra materialne oraz zasoby naturalne.

Reasumując, realizacja Strategii będzie pozytywnie oddziaływała na zależności między wszystkimi komponentami środowiska, a także między oddziaływaniami na te komponenty.

Wśród propozycji głównych działań zabezpieczających, ograniczających lub kompensacyjnych należy wymienić:

- przestrzeganie przepisów kodeksu pracy, przepisów o zatrudnianiu, umów o pracę oraz prowadzenia rozmów ze związkami zawodowymi i organizacjami pracowników w celu ograniczenia ujemnych społecznych kosztów elastycznego zatrudnienia;
- tworzenie firm i miejsc pracy przede wszystkim w ośrodkach gminnych, powiatowych i ogólnie zurbanizowanych, mających już pewną infrastrukturę w sferze ochrony środowiska;
- stosowanie barier akustycznych (ekrany dźwiękochłonne) oraz tworzenie stref buforowych, prowadzenie nasadzeń roślinności wzdłuż dróg nowych i modernizowanych oraz budowanie nadziemnych i podziemnych przejść dla dzikich zwierząt;
- realizowanie kompensacji przyrodniczych polegających na prowadzeniu zadrzewień i utrzymywaniu niezmiennych terenów przydrożnych;
- odpowiednie zapisy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, opracowanie planów lokalnych (miejscowych) zagospodarowania przestrzennego uwzględniających unikalne formy krajobrazu rolniczego oraz ochronę korytarzy ekologicznych (terenów podmokłych, zadrzewień, oczek wodnych itp.);
- stosowanie najlepszych dostępnych technik (izolatory zabezpieczenia) w procesie modernizacji sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej;
- uwzględnianie pojemności ekologicznej i odporność ekosystemów w procesie rozbudowy infrastruktury, w tym turystycznej oraz udostępnianiu lasów;
- prowadzenie gospodarki rolnej uwzględniającej konieczność zachowania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, małych zbiorników wodnych. Lokalizacja zgodna ze studium uwarunkowań i kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy;
- realizowanie programów rolnośrodowiskowych, racjonalne gospodarowanie na obszarze Natura 2000;
- racjonalne wykorzystywanie systemów melioracyjnych, renaturyzacja mokradeł, retencjonowanie wody w glebie przez właściwe zabiegi agrotechniczne, spowolnienie odpływu wody przez odpowiednie kształtowanie krajobrazu rolniczego;
- realizowanie systemu uprawy przeciwozyjnej, wapnowanie gleb, zwiększanie udziału upraw wytwarzających dużą biomasę korzeniową, pozostawianie resztek pożniwnych na polu. Utrzymywanie właściwej struktury użytków rolnych oraz racjonalne użytkowanie ziemi i właściwych systemów produkcji;
- zachowanie różnorodności zwierząt łownych i racjonalne gospodarowanie ich populacją, odtwarzanie populacji ginących gatunków;
- wypełnianie potrzeb społecznych w zakresie wypoczynku i rekreacji, zachowanie równowagi między ochronnymi a produkcyjnymi i społecznymi funkcjami lasu;

- *uzgodnienie lokalizacji upraw na cele energetyczne z uwzględnieniem warunków glebowych, wodnych, występowaniem prawnej ochrony terenu oraz infrastruktury rolniczej (system drenarski). Lokalizacja zgodna ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.*

- **Prognoza oddziaływania na środowisko Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry**

Głównym celem niniejszego dokumentu jest oszacowanie wpływu realizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na środowisko oraz określenie stosownych rozwiązań zarówno minimalizujących, a także kompensujących ewentualne negatywne oddziaływanie. Dokonano oceny aktualnego stanu środowiska oraz określono potencjalne zmiany tego stanu w przypadku realizacji projektu oraz w przypadku braku jego realizacji.

Oceniono wpływ następujących komponentów środowiska:

- *wody powierzchniowe i podziemne,*
- *różnorodność biologiczna,*
- *powierzchnia ziemi,*
- *krajobraz,*
- *powietrze,*
- *zasoby naturalne,*
- *klimat,*
- *jakość życia i zdrowie ludzi,*
- *zabytki i dobra materialne.*

Prognoza jest zatem materiałem wyjściowym podczas podejmowania licznych decyzji dotyczących kształtowania stanu zasobów wodnych na obszarze dorzecza. Umożliwia to poprawę efektywności osiągania i utrzymywania dobrego stanu zarówno wód, jak i ekosystemów zależnych od wód.

- **Prognoza Oddziaływania na Środowisko dokumentu „Polityka energetyczna Polski do 2030 r.”**

Na podstawie przeprowadzonych analiz sformułowano ogólną konkluzję: „(...) proponowany w Polityce zestaw i zakres działań oraz zarysowane w tym dokumencie kierunki rozwoju sektora energetycznego w Polsce służyć powinny realizacji podstawowych celów w tym zakresie, w tym długofalowej i trwałej poprawy efektywności energetycznej, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego oraz ograniczenia, bądź racjonalizacji presji na środowisko.”

Wśród podstawowych rekomendacji wyróżniono:

1. *Działania w zakresie efektywności energetycznej powinny być z jednakową intensywnością prowadzone w dwóch komplementarnych obszarach - możliwie szybkiej poprawy efektywności wykorzystania energii pierwotnej (...) oraz redukcji zapotrzebowania na energię finalną (...).*

2. *Kwestii poprawy efektywności należy podporządkować przyjmowane na potrzeby realizacji polityki instrumentarium, w tym standardy środowiskowe i energetyczne, oraz elastyczne mechanizmy bilansowania najważniejszych emisji (CO₂, SO₂, NO_x) (...).*

3. *Rozwój energetyki jądrowej w skali porównywalnej ze średnią unijną wydaje się być sposobem na zapewnienie równowagi bilansowej, zmniejszenie emisji CO₂ i istotną redukcję ilościowego zapotrzebowania na nieodnawialne nośniki energii (...).*

4. *Koncepcja rozwoju sektora OZE została w projekcie Polityki uwypuklona, jednak przyjęty cel kierunkowy - 15% udziału OZE w bilansie energii w 2020 roku i 20% w 2030 należy uznać za ekstensywny, choć biorąc pod uwagę rzeczywiste tempo rozwoju sektora, różnorodne bariery ekonomiczne, prawne i przyrodnicze oraz obecny stan wyjściowy, jest to cel sformułowany „realistycznie” (...) możliwe wydaje się osiągnięcie wyższego poziomu, rzędu 20-30 % udziału OZE w zaspokojeniu zapotrzebowania na energię finalną, co dawałoby podsektorowi OZE udział porównywalny z innymi źródłami zaspokajania potrzeb energetycznych (...).*

Przy czym warunkiem osiągnięcia takiego poziomu pokrycia potrzeb energetycznych kraju jest utrzymanie w silnych ryzach wzrostu zapotrzebowania na energię finalną, zwłaszcza na energię elektryczną, przy jednoczesnym maksymalnym wykorzystaniu potencjału „energetyki odnawialnej” i konsekwencji w wykorzystywaniu i wzmacnianiu dostępnych instrumentów wsparcia.

W dziedzinie działań prawno-systemowych uznano za konieczne przyjęcie efektywnych rozwiązań zapewniających:

- *podjęcie prac nad strategiczną oceną oddziaływania na środowisko dla rozwoju sektora jądrowego;*
- *doprecyzowanie i zaostrzenie wymogów prawnych w zakresie gospodarowania odpadami płynnymi z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, preferujące ich wykorzystanie do celów energetycznych, przy jednoczesnym przyjęciu jednolitych, obowiązujących wszystkich przedsiębiorców wymagań, dotyczących bezpiecznego dla środowiska pozbywania się/wykorzystywania biomasy odpadowej po wytworzeniu biomasy;*
- *likwidację barier przestrzennych i systemowych hamujących rozwój energetyki odnawialnej;*
- *trwałą poprawę opłacalności inwestycji w energetyce alternatywnej;*
- *systemowe pogorszenie warunków ekonomicznych funkcjonowania instalacji nie spełniających nowoczesnych wymogów ochrony środowiska.*

• **Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2015**

AKPOŚK2015 została przeprowadzona w zgodzie z art. 5.2 dyrektywy 91/271/EWG, który zobowiązuje do stosowania podwyższonego usuwania biogenów na wszystkich oczyszczalniach ścieków w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM. W AKPOŚK2015 dokonano analiz w zakresie spełnienia przez poszczególne aglomeracje warunków dyrektywy 91/271/EWG.

Analiza dokumentu pozwoliła na stwierdzenie iż realizacja AKPOŚK2015 przyczyni się ogólnie do poprawy stanu środowiska, a przede wszystkim jakości wód (w tym Morza

Bałtyckiego) co będzie miało pozytywny wpływ na funkcjonowanie ekosystemów wodnych i od wód zależnych, a odstąpienie od realizacji oznaczałoby osłabienie w osiąganiu strategicznych celów ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodnej.

Prognoza wskazuje ponadto na inne pozytywne skutki, m. in. zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz poprawę warunków sanitarnych ludności.

W Prognozie oceną objęto m. in. takie elementy środowiska jak: ludzie, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, integralność obszarów chronionych, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. W konsekwencji zidentyfikowano oddziaływania na środowisko poszczególnych grup projektów w odniesieniu do ww. aspektów.

Oceniono, że realizacja wszystkich typów przedsięwzięć objętych AKPOŚK2015 przyczyni się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko, a szczególnie na środowisko wodne

• ***Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu wodno-środowiskowego kraju***

Projekt Programu wodno-środowiskowego kraju w swej treści zawiera zbiór działań, których realizacja wpłynie na osiągnięcie założonych celów środowiskowych wyznaczonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Osiągnięcie celów wpłynie m.in. na rozwój społeczny i gospodarczy kraju z uwzględnieniem potrzeb środowiska naturalnego i zagwarantowaniem ludności dostępu do czystej wody.

Do pozytywnych elementów realizacji projektu programu wodno-środowiskowego kraju zaliczyć można:

- *poprawę jakości całego środowiska wodnego,*
- *osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, dobrego stanu chemicznego dla silnie zmienionych i sztucznych części wód;*
- *ograniczenie wykorzystania zasobów wód powierzchniowych jak i podziemnych,*
- *uporządkowanie systemu gospodarki ściekowej,*
- *zwiększanie lesistości kraju,*
- *upowszechnianie i wspieranie rolnictwa ekologicznego, rolnictwa zrównoważonego,*
- *wprowadzenie uporządkowania ładu przestrzennego, poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających wymagania ochrony środowiska,*
- *ochroną walorów przyrodniczych,*
- *rozbudzenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i kształtowanie postaw społecznych przyjaznych środowisku.*

W prognozie dostrzeżono także ewentualne mało korzystne dla środowiska skutki realizacji przewidzianych działań. Należą do nich:

- *naruszenie i zanieczyszczenie wierzchnich warstw gleby,*

- możliwość zanieczyszczenia wód gruntowych substancjami ropopochodnymi,
- możliwość chwilowego wzrostu zanieczyszczeń powietrza oraz emisji hałasu,
- całkowita eliminacja istniejących biocenoz na terenie planowanych inwestycji,
- zmiany reżimu przepływu w ciekach na skutek zwiększonej ilości zrzucanych ścieków,
- zwiększenie ilości osadów ściekowych.

• **Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Krajowy plan gospodarki odpadami 2022”**

Dokument KPGO 2022 wskazuje cele i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadów i wyznacza nadrzędne kierunki dla wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Realizacja dokumentu powinna przyczynić się do spełnienia wymagań w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, redukcji ich składowania i osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku/recyklingu.

Hierarchia postępowania z odpadami, wymagana przez prawo unijne i polskie, przedstawia się następująco:

- zapobieganie powstawaniu odpadów;
- przygotowywanie do ponownego użycia;
- recykling;
- inne procesy odzysku;
- unieszkodliwianie.

Według zapisów Prognozy realizacja KPGO 2022 będzie w konsekwencji pozytywnie oddziaływać na poprawę jakości życia oraz zdrowia człowieka. Dokument w sposób systematyczny ujmuje problem zagospodarowania każdej grupy odpadów, realizacja zaproponowanych działań pozwoli na uniknięcie lub zminimalizowanie negatywnego oddziaływania związanego z nieprawidłowym gospodarowaniem odpadami. Poza tym realizacja celu głównego w aspekcie zmniejszenia powstającego strumienia odpadów pozwoli na zmniejszenie problemu związanego z powstającymi odpadami, a w rezultacie wpłynie na ograniczenie ich oddziaływania.

• **Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”**

Efektywne zastosowanie zaproponowanych w Programie działań legislacyjnych, instytucjonalnych i technicznych powinno doprowadzić w horyzoncie realizacyjnym dokumentu do likwidacji wszystkich zinwentaryzowanych aktywnych i potencjalnych źródeł emisji azbestu do środowiska.

Analiza skali skutków środowiskowych realizacji założeń Programu nie wydaje się znacząca w skali kraju. Największy wpływ wiąże się z transportem i składowaniem odpadów azbestowych (zajętość terenu – składowiska, wzrost emisji zanieczyszczeń z sektora transportu, wzrost oddziaływania na klimat w związku z nieznacznie zwiększoną emisją gazów cieplarnianych).

Zgodnie z Prognozą, realizacja Programu *przyniesie długookresowe i jednoznacznie pozytywne skutki w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego, przy jednoczesnych niewielkich i możliwych do zaakceptowania kosztach środowiskowych.*

Wśród rekomendacji zapewniających optymalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko wyróżnia się m.in. stosowanie procedur postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, lokalizację składowisk w bezpiecznej odległości od obszarów chronionych, ograniczenie transportu wyrobów zawierających azbest trasami w bliskim sąsiedztwie terenów chronionych itd.

• ***Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego***

Prognoza ta, sprawdza czy założenia projektu Planu są spójne z funkcjonowaniem środowiska przyrodniczego oraz określa potencjalny stopień niezgodności w realizacji głównych celów zagospodarowania przestrzennego, rodzaje i zasięg kierunków działań proponowanych w projekcie planu na zrównoważony rozwój i środowisko.

W celu zapewnienia ciągłości planowania przestrzennego na poziomie regionu niezbędne jest wprowadzenie stałego systemu monitoringu, wyznaczającego i uwzględniającego procesy i prognozy będące fundamentem dla podejmowanych decyzji strategicznych i planistycznych.

Główne z nich to:

- analiza demograficzna ludności,
- monitoring: rynku pracy, gospodarczy, przyrodniczy (w tym monitorowanie realizacji ustaleń planów ochrony, głównie parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000),
- aktualizacja bazy danych przestrzennych,
- budowa i wdrożenie bazy danych o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa na poziomie gminy,
- monitorowanie programów i projektów z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej.

• ***Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020***

W Prognozie po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska oraz stanu wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska, określono główne problemy oraz zagrożenia środowiska w Wielkopolsce

Działania zaproponowane do realizacji w Programie służą ochronie środowiska, ograniczeniu wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska, co w konsekwencji ma na celu poprawę stanu środowiska w Wielkopolsce zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ponadto wynikiem tych działań będzie pozytywny wpływ na zdrowie ludzi. A brak realizacji założeń Programu prowadzić będzie do pogarszania wszystkich komponentów środowiska.

W Prognozie dokonano analizy skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- wody,
- powietrze,

- klimat,
- klimat akustyczny,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- fauna i flora,
- różnorodność biologiczna,
- zasoby naturalne
- krajobraz,
- zdrowie człowieka,
- dobra kultury,
- dobra materialne.

Zgodnie z Prognozą realizacja Programu nie spowoduje ingerencji oraz przekształceń w środowisku naturalnym mających wysokie walory przyrodnicze, nie będzie wpływać negatywnie na obszary chronione oraz obszary sieci NATURA 2000. Ponadto nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk, dla których w celu ich ochrony zostały powołane.

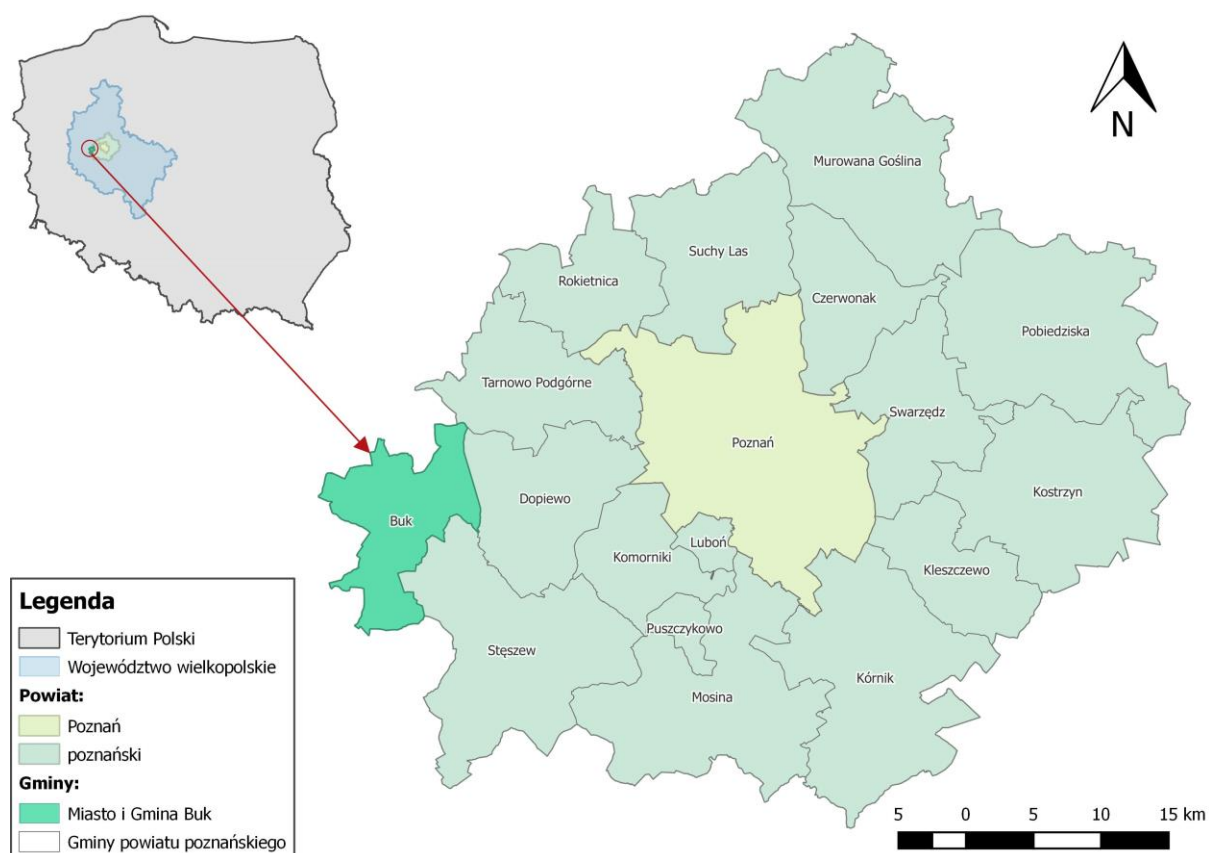
Negatywne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć ujętych w Programie będzie się ograniczało w większości jedynie do etapu realizacji inwestycji, który związany jest zazwyczaj z podwyższoną emisją: hałasu, spalin z maszyn budowlanych, pyłów. Zaś negatywne oddziaływania są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze. Według zapisów Prognozy – na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, najprawdopodobniej mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

6 Analiza aktualnego stanu środowiska w mieście i gminie oraz identyfikacja problemów środowiskowych

6.1 Aktualny stan środowiska w Mieście i Gminie Buk

Położenie

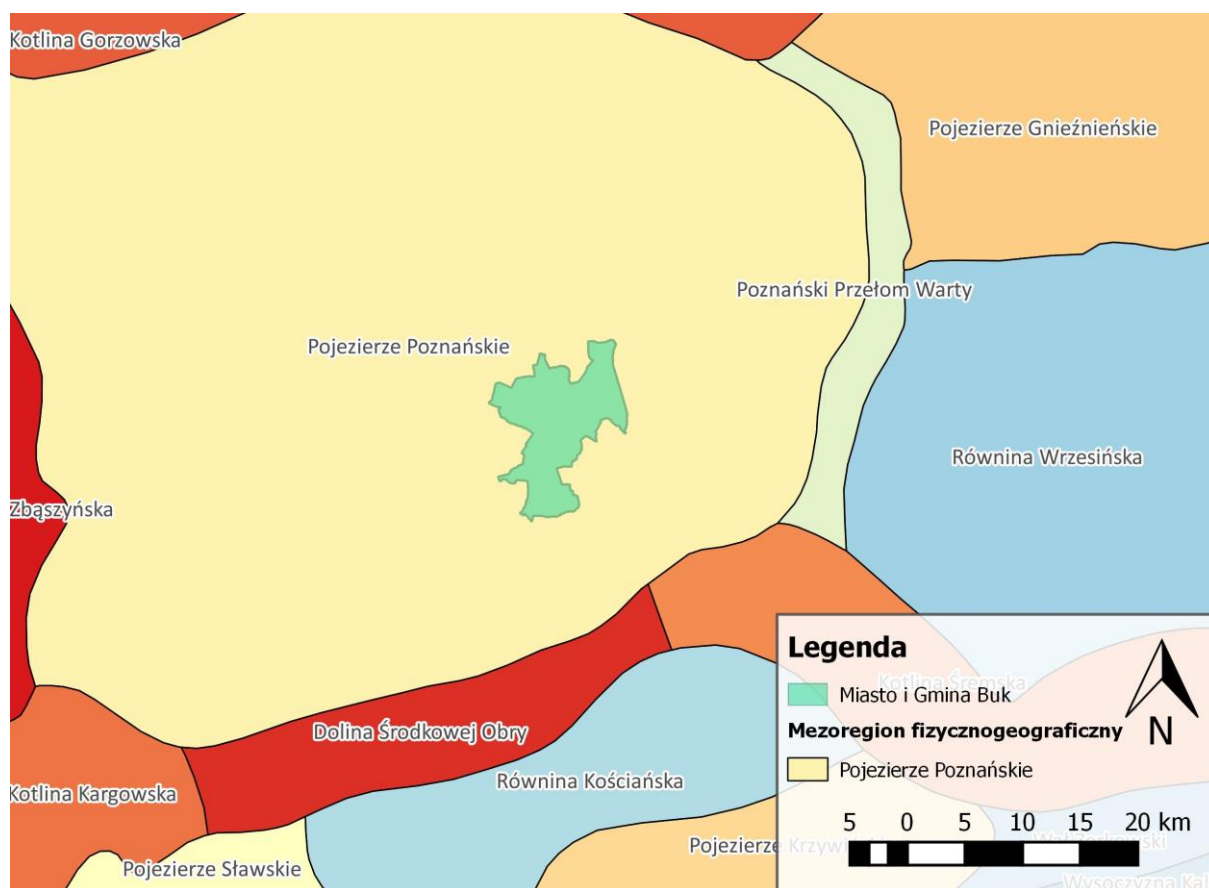
Miasto i Gmina Buk leży w najbardziej wysuniętej na zachód części ziemskiego powiatu poznańskiego w województwie wielkopolskim (Ryc. 6-1). Graniczy z: gm. Dopiewo, gm. Stęszew i gm. Tarnowo Podgórne (powiat poznański), gm. Granowo (powiat grodziski), gm. Opalenica (powiat nowotomyski), gm. Duszniki (powiat szamotulski).

Ryc. 6-1 Lokalizacja Miasta i Gminy Buk

Źródło: Opracowanie własne

Według klasyfikacji J. Kondrackiego, Miasto i Gmina Buk znajduje się na obszarze makroregionu – Pojezierze Wielkopolskie (315.5) i mezoregionu - Pojezierze Poznańskie (315.51) (Regionalizacja Fizjograficzna Polski według J. Kondrackiego) (Ryc. 6-2).

Ryc. 6-2 Lokalizacja Miasta i Gminy Buk według kategoryzacji J. Kondrackiego

Źródło: Opracowanie własne

Buk położony jest w odległości ok. 330 km od Warszawy, ok. 250 km od Berlina, ok. 160 km od przejścia granicznego w Świecku i 21 km od międzynarodowego portu lotniczego "Ławica" w Poznaniu oraz ok. 28 km od terenów Międzynarodowych Targów Poznańskich. Ponadto ze względu na lokalizację w sąsiedztwie Poznania, w szczególności przy węźle komunikacyjnym autostrady A2, jest niezwykle atrakcyjny pod względem gospodarczym.

Ukształtowanie i struktura powierzchni ziemi

Łączna powierzchnia miasta i gminy wynosi ok. 90,3 km², co stanowi 4,8% powierzchni powiatu poznańskiego, a tym samym około 0,3% obszaru województwa wielkopolskiego.

W strukturze użytkowania gruntów na terenie Miasta i Gminy Buk przeważają użytki rolne – ponad 84,5%. W szacie roślinnej lesistość wynosi jedynie 3,7% i zaliczane jest ono do jednych z najmniejszych na terenie powiatu poznańskiego.

Współczesna rzeźba terenu Miasta i Gminy Buk jest efektem akumulacyjnej i akumulacyjno-erozyjnej działalności lodowca. Dominująca część obszaru zajmuje leżąca na wysokości 82-88 m n.p.m. wysoczyzna morenowa płaska, z wysokościami względnymi sięgającymi do 2 m i nachyleniem 1-2°. Należy ona do Bukowsko-Mosińskiego ciągu rynnowo-ozowego z polodowcowymi rynnami i obniżeniami dolinnymi. Najwyżej położonym punktem w gminie jest wierzchowina ozu w rejonie przysiółka Otusz-Józefowo, wynosząca 107 m n.p.m. Najniższy punkt leży w obrębie wsi Dakowy Suche na wysokości 75 m n.p.m.

Budowa geologiczna

Budowa geologiczna Miasta i Gminy Buk to głównie utwory czwartorzędowe – plejstoceny i holoceny z dominującymi osadami piaszczysto-żwirowymi, a przede wszystkim gliny zwałowe ze zlodowacenia bałtyckiego oraz torfy i namuły organiczno-mineralne. Rzeźba terenu jest związana z erozyjną działalnością lądolodu ostatniego zlodowacenia, w szczególności stadiu poznańskiego.

Surowce mineralne

Na terenie gminy znajdują się tereny górnicze, w których wydobywane są kruszywa mineralne (kopalnie żwiru). Występują także eksploatowane złoża gazu ziemnego oraz towarzyszącej mu ropy naftowej. Ponadto na terenie gminy znajduje się również wody termalne. Wykaz zasobów złóż kopalin zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk wraz ze stanem ich zagospodarowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 6-1 Wykaz złóż kopalin zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk wraz ze stanem ich zagospodarowania

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina/typ wody	Zasoby		Wydobycie/ pobór	Stan zagospodaro- wania złoża
			geologiczne bilansowe	przemysłowe		
1.	Otusz SK	kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	524 tys. t	–	–	R
2.	Otusz BDX	kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	603 tys. t	–	–	R
3.	Otusz MK I	kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	135 tys. t	–	–	R
4.	Otusz MK	kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	19 tys. t	–	11	E
5.	Cieśle III	kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	313 tys. t	–	–	Z
6.	Kalwy Cieśle	krety	482 tys. t	–	–	Z
7.	Szewce E	gaz ziemny	53.21 mln m ³	–	–	Z
8.	Szewce W	gaz ziemny	–	–	–	Z
9.	Buk	ropa naftowa	31.33 tys. t	27.85 tys. t	0.72 tys. t	E
10.	Tarnowo Podgórne GT1	wody termalne	eksploatacyjne: 225.0 m ³ /h	–	640.0 m ³ /rok	*

Objaśnienia:

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C 1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

E – złoża eksploatowane

Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane

* – złoża objęte koncesją na wydobywanie kopaliny ze złoża

Źródło: PIG-PIB

Warunki wodne

Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest słabo rozwinięta. W granicach Miasta i Gminy Buk występują fragmenty zlewni Mogilnicy Wschodniej z rzeczką Trupiną przepływającą przez Miasto Buk i zlewni Samicy. Wchodzą one w skład zlewni Kanału Mosińskiego, a tym samym w obręb dorzecza Warty. Największy zbiornik wody stojącej to Jezioro Niepruszewskie, które stanowi miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek) podczas migracji.

Przez teren Buku oraz południową część gminy przebiega Wielkopolska Dolina Kopalna (GZWP nr 144) wchodząca do podsystemu wodonośnego III Obry-Warty.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych

Na terenie Miasta i Gminy Buk wyznaczono pięć jednolitych części wód płynących oraz jedną jednolitą część wód stojących (Ryc. 6-2), które reprezentują następujące typy abiotyczne:

- Jednolite części wód płynących:
 - 16 – potok nizinny lessowy lub gliniasty;
 - 19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta;
 - 25 – ciek łączący jeziora;
- Jednolite części wód stojących:
 - 3b – jezioro o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, niestratyfikowane.

Tab. 6-2 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk

Lp.	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Kod JCWP	Wody naturalne/ silnie zmienione/ sztuczne	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
Jednolite części wód powierzchniowych płynących					
1	Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	RW6000161856849	wody silnie zmienione	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
2	Samica Sęszewska	RW6000161856969	wody naturalne	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
3	Mogilnica od Mogilnicy Wsch. do Rowu Kąkolewskiego	RW600019185687	wody silnie zmienione	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
4	Dopływ spod Dobieżyna	RW60001618568812	wody naturalne	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
5	Sama do Kan. Lubosińskiego	RW600025187249	wody silnie zmienione	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
Jednolite części wód powierzchniowych stojących					
1	Jezioro Niepruszewskie	LW10134	wody naturalne	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (2016)

Ocena stanu powyższych jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Poznaniu w latach 2013-2015 przedstawia się następująco:

- **Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej (RW6000161856849):** w punkcie zlokalizowanym w Wojnowicach (32,1 km) w 2013 roku stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, a tym samym zły stan wód. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowały elementy fizykochemiczne (ogólny węgiel organiczny, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny);
- **Samica Stęszewska (RW6000161856969):** w 2015 roku w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Krosinku (0,2 km) badano tylko wybrane elementy fizykochemiczne i chemiczne, na tej podstawie stwierdzono dobry stan chemiczny;
- **Mogilnica od Mogilnicy Wsch. do Rowu Kąkolewskiego (RW600019185687):** na podstawie badań z 2013 roku w punkcie pomiarowo-kontrolnym znajdującym się w Kotowie (18,1 km) stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowały elementy fizykochemiczne (ogólny węgiel organiczny, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny);
- **Sama do Kan. Lubosińskiego (RW600025187249):** w 2015 roku w punkcie zlokalizowanym w miejscowości Kiączyn (32,6 km) stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, a tym samym zły stan wód. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowały elementy biologiczne oraz elementy fizykochemiczne (fosforany, fosfor ogólny);
- **Jezioro Niepruszewskie (LW10134):** na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 2013 roku stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, a tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydowały badane wskaźniki fizykochemiczne (azot ogólny, przewodność).

Teren Miasta i Gminy Buk według podziału na 161 JCWPd leży w obrębie JCWPd PLGW650062 (nr 62) i w roku 2015 badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) w Warszawie w ramach monitoringu operacyjnego obejmującego jednolite części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów w trzech otworach badawczych zlokalizowanych w Kalwach, Buku i Dakowych Suchych. Jakość wód w jednym punkcie badawczym mieściła się w granicach II klasy (wody dobrej jakości), w dwóch punktach mieściła się w III klasie (wody zadowalającej jakości).

Tab. 6-3 Ocena jakości wód podziemnych na terenie Miasta i Gminy Buk w 2015 roku

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Charakter punktu (zwierciadło)	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości wód	Użytkowanie terenu
1278	Kalwy	Zwierciadło swobodne	Czwartorzęd	62	III	Grunty orne
1279	Buk	Zwierciadło napięte	Czwartorzęd	62	III	Zabudowa miejska luźna
1282	Dakowy Suche	Zwierciadło napięte	Czwartorzęd	62	II	Zabudowa wiejska

Źródło: PIG

Zgodnie z *Planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy* przyjętymi w 2011 roku na terytorium Polski obowiązywał podział na 161 JCWPd. Zgodnie z nowymi zaktualizowanymi *Planami gospodarowania wodami* opracowano nowy podział na 172 JCWPd. Według nowo obowiązującego podziału od 2016 roku na 172 JCWPd. Miasto i Gmina Buk aktualnie leży w obrębie JCWPd PLGW600060, której stan ilościowy i chemiczny są dobre, a w ocenie ryzyka nieosiągnięciem celów środowiskowych stwierdzono, że jest niezagrażona.

Na całym obszarze Miasta i Gminy Buk zlokalizowany jest obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) – OSN w zlewni Mogilnicy i Kanału Grabarskiego (NVZ6000PO6S). Obszar OSN został ustanowiony na podstawie *Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty w granicach województwa wielkopolskiego wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć* oraz został wyznaczony program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. W 2015 roku (według *Raportu o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015*) na obszarze ww. obszaru OSN prowadzono badania wód podziemnych w dwóch studniach – ujęcie Będlewo i Wronczyn, gdzie nie stwierdzono zagrożenia zanieczyszczeniem wód azotanami pochodzenia rolniczego.

Warunki klimatyczne

Miasto i Gmina Buk położone jest w środkowej dzielnicy klimatycznej Wielkopolski. Charakteryzuje je:

- przewaga wpływów oceanicznych,
- amplituda temperatury mniejsza od przeciętnych w Polsce,
- wczesna, ciepła wiosna i lato oraz krótka, łagodna zima z nietrwałą pokrywą śnieżną,
- okres wegetacyjny trwający ok. 226 dni,
- średnia roczna temperatura powietrza + 8,0°C,
- średnia roczna wilgotność względna powietrza 78%,
- średnie roczne opady 528 mm,
- średnia roczna prędkość wiatru 4,0 m/s.

Nie tylko w Buku, ale i w całej Polsce obserwowany jest wzrost temperatury powietrza, we wszystkich porach roku, z tym że zdecydowanie silniejszy jest w zimie, a słabszy w lecie. Zauważalny wzrost temperatur ekstremalnych ma miejsce od roku 1981. Według dostępnych analiz w wieloleciu 1971-2000 sumy opadów nie uległy istotnym zmianom. W okresie tym charakteryzowały się jednak znaczną zmiennością z roku na rok – występowaniem bardziej i mniej wilgotnych okresów w krótkich odstępach czasu.

Największy wpływ na warunki klimatyczne wywierają zjawiska ekstremalne, których obecne nasilanie się zauważalnie zmienia dynamikę cech klimatu w kraju. Wśród zjawisk termicznych niekorzystnych i uciążliwych dla ludności, środowiska i gospodarki należy wymienić pojawianie się dotkliwych fal upałów (ciągi dni z maksymalną temperaturą dobową powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$ utrzymującą się przez co najmniej 3 dni) i dni upalnych (z temperaturą maksymalną $\geq 30^{\circ}\text{C}$). Obserwuje się również tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych.

Zmiany zaistniały także w strukturze opadów. Zaobserwowano m. in. wzrost liczby dni z opadem o dużym natężeniu (opad dobowy ≥ 50 mm) oraz wydłużający się okres

bezdeszczowy. Niemniej jednak należy zauważyć, że okresowe pojawianie się susz jest cechą charakterystyczną klimatu Polski.

Powietrze atmosferyczne

Na obszarze Miasta i Gminy Buk nie ma zlokalizowanej żadnej stacji pomiarowej monitoringu powietrza WIOŚ, która wskazywałaby bezpośrednie wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń w układzie lokalnym.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r., poz. 914) powiat poznański, a tym samym Miasto i Gmina Buk, należy do strefy stanowiącej pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz aglomeracji – tj. strefa wielkopolska.

Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015* przeprowadzoną przez WIOŚ w Poznaniu strefę wielkopolską pod kątem ochrony roślin – dla ozonu, SO₂ i NO_x – zaliczono do klasy A, stwierdzając ponadto przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³xh) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego (na rok 2020).

Natomiast klasyfikacja pod kątem ochrony zdrowia przedstawia się następująco:

- dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ołów, benzen, tlenek węgla oraz kadm, arsen, nikiel – klasa A,
- pył PM_{2,5} – klasa C,
- pył PM₁₀ – klasa C,
- benzo(α)piren – klasa C,
- ozon – klasa A ze względu na poziom docelowy oraz do klasa D2 ze względu na poziom celu długoterminowego.

Na podstawie analizy wyników inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych z terenu Miasta i Gminy Buk (wg *Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk*) stwierdzono, iż za emisje odpowiedzialne były przede wszystkim sektory:

- transport drogowy: emisja CO₂ stanowiła 41% ogółu emisji z terenu gminy;
- budynki mieszkalne: emisja CO₂ stanowiła 16,5% ogółu emisji z terenu gminy;
- budynki instytucji, komercyjne i urzędy: emisja CO₂ stanowiła 14,2% ogółu emisji z terenu gminy;
- emisja z pozostałych sektorów sumuje się, do ok. 30%, którą to wartość buduje emisja z przemysłu – 28,7%, oświetlenie publiczne - 0,5%.

Według *Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk* wielkość emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy wyniosła w 2010 roku 142 685 Mg CO₂, a w 2013 roku – 147 093 Mg CO₂. Emisje z całej gminy w porównaniu do roku 2010 wzrosły o ok. 3,09%. Analiza porównawcza wyników inwentaryzacji emisji z lat 2010 i 2013 w podziale na sektory wskazuje, iż w 2013 roku we wszystkich ww. sektorach działalności gminy odnotowano wzrost wielkości emisji w porównaniu z rokiem 2010. Największy procentowy wzrost emisji odnotowano w sektorze transportu drogowego (5 900 Mg CO₂/10,83%). Wyraźny wzrost wielkości emisji odnotowano też w sektorze przemysłu (2 325 Mg CO₂/5,83%). Analiza porównawcza wyników inwentaryzacji emisji z lat 2010 i 2013 w podziale na paliwa/nośniki

energii wskazuje, iż w 2013 roku w większości stosowanych na terenie gminy nośnikach energii i paliwach za wyjątkiem gazu ziemnego, oleju opałowego oraz węgla kamiennego odnotowano zmniejszenie wielkości emisji w porównaniu z rokiem 2010. Największy procentowy spadek emisji odnotowano w przypadku gazu ziemnego -14,98%. Wyraźny wzrost wielkości emisji odnotowano w przypadku energii elektrycznej 3,78%.

Ponadto według danych zawartych w *Planie gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk* na analizowanym terenie występuje problem niskiej emisji. Wynika on głównie z istnienia niskoefektywnych źródeł ciepła z lokalnych kotłowni i palenisk, emisji zanieczyszczeń pochodzących z lokalnych zakładów wytwórczych i usługowych oraz emisji zanieczyszczeń z pojazdów samochodowych. Ponadto w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Buk nie są wykorzystywane alternatywne źródła energii, co skutkuje znaczną emisją do atmosfery zanieczyszczeń pochodzących z wykorzystywania energii nieodnawialnej (w tym emisji pyłu PM_{2,5} oraz PM₁₀).

Klimat akustyczny

Na terenie Miasta i Gminy i Buk, najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest transport drogowy oraz kolejowy (ok. 80%). Tak niekorzystna sytuacja wiąże się z węzłowym położeniem miasta w układzie komunikacyjnym tej części Wielkopolski. W granicach miasta Buk krzyżują się dwie drogi krajowe: nr 307 Poznań - Nowy Tomyśl i nr 306, Lipnica - Stęszew. Dodatkowo, gminę przecina linia kolejowa E-20 Kunowice-Terespol, przystosowana do prędkości 160 km/h.

Uciążliwość akustyczna linii kolejowej E-20 sięga w dzień na odległość ok. 70 m, w nocy zaś dochodzi do ok. 300 m. Z racji na stosunkowo małą częstotliwość ruchu pociągów, oddziaływanie kolei w odczuciu ludzi jest niewielkie.

Hałas na terenach wiejskich wiąże się przeważnie z pracą maszyn rolniczych i ośrodków maszynowych. Dotyczy on praktycznie wyłącznie pory dziennej i dlatego nie jest traktowany przez mieszkańców jako duża uciążliwość. Docelowo wskazane byłoby wykonanie dla miasta Buk pomiarów dźwięku i przedstawienie ich w postaci mapy akustycznej.

W 2013 roku w miejscowości Buk WIOŚ w Poznaniu prowadził pomiary poziomu hałasu w ramach badań monitoringowych zaplanowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Badania przeprowadzono w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 307, na południu miasta. Punkt pomiarowy znajdował się na obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, 10 metrów od drogi i 4 metry nad gruntem. Przeprowadzone w ten sposób pomiary wykazały, iż zarówno wartość L_{DWN} (długookresowego wskaźnika poziomu hałasu dla pory dzień-noc), jak i L_N (długookresowego poziomu hałasu w porze nocnej) nie zostały przekroczone.

Warunki glebowe

Gleby charakteryzują się występowaniem na terenie wysoczyzn gleb płowych i brunatnych oraz opadowo-glejowych. Pomiedzy nimi w niewielkich skupiskach występują czarnoziemy i szare gleby leśno-łąkowe oraz czarne ziemie. W obniżeniach występują gleby rdzawe i bielcowe. Dna dolin rzecznych pokrywają często gleby glejowe, mineralno-murszowe i mady.

Wśród gruntów ornych gminy przeważają gleby kompleksu 4 (żytniego bardzo dobrego) z niewielkim udziałem gleb kompleksu 2 (pszennego dobrego) a więc gleby dobre. Gleby

średniej klasy, 5 kompleksu przydatności rolniczej (żytniego dobrego) stanowią niecałe 30%. Gleby słabe czyli 6 i 7 kompleks, zajmują łącznie ok. 20%.

Na terenie Polski w celu oceny stanu zanieczyszczeń i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym prowadzony jest przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska) od roku 1995 w cyklach 5-letnich – Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski. Na terenie kraju zlokalizowano 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, w tym 17 punktów pomiarowych w województwie wielkopolskim. Na obszarze Miasta i Gminy Buk nie jest zlokalizowany żaden z powyższych punktów.

Badania gleb mogą być także prowadzone w ramach sieci wojewódzkiej przez WIOŚ. W 2014 r. i 2015 r. WIOŚ w Poznaniu nie prowadził badań monitoringowych gleb. Natomiast na stronie internetowej WIOŚ zamieszczono *Badania gleb na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych województwa wielkopolskiego*. Wyniki badań odczynu gleb przeprowadzonych na glebach gminy Buk przedstawiono w poniższej tabeli. Z danych tych wynika, że największy odsetek gleb ma odczyn zasadowy lub obojętny. Zatem potrzeby wapnowania z powodu przekroczeń standardów jakości gleb i ziemi pod względem odczynu pH są zazwyczaj zbędne.

Tab. 6-4 Odczyn gleb i potrzeby wapnowania (wyniki badań wyrażone w %) dla gminy Buk

Odczyn gleb					Potrzeby wapnowania				
bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
5	10	22	23	40	5	4	6	7	78

Źródło: *Badania gleb na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych województwa wielkopolskiego*

W 2010 r. opracowany został *Program okresowych badań jakości gleby i ziemi dla obszaru powiatu poznańskiego*, zawierający m.in. propozycję terenów wytypowanych do badań. Na terenie Miasta i Gminy Buk wytypowano 4 spośród 97 terenów wytypowanych z obszaru całego powiatu poznańskiego, tj. Buk działka nr 728/6, Wielkawieś działka nr 701/3, Cieśle działka nr 2/8, Kalwy przy drodze nr 307 stanowiące obszar strefy ochronnej ujęcia wody w m. Kalwy. Zgodnie z informacjami zawartymi w *Programie ochrony środowiska dla Powiatu Poznańskiego na lata 2016-2020 „Wykonane analizy nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych dla gleb w żadnej z badanych próbek”*.

Promieniowanie niejonizujące

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego są m.in. linie i stacje elektroenergetyczne, stacje telefonii komórkowej i transformatory. Na terenie Miasta i Gminy Buk zlokalizowanych jest 6 stacji bazowych (3 na terenie miejskim i 3 na terenach wiejskich). Od kilku lat nie obserwuje się przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji pól elektromagnetycznych.

Badania poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są w cyklach trzyletnich przez WIOŚ w Poznaniu. Badania poziomu pól elektromagnetycznych w 2014 roku wykonano w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Buku przy ul. Czarnieckiego. Nie stwierdzono przekroczenia poziomu

dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz). Celem wykonanych pomiarów było wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludności. Nie było natomiast celem pomiarów określenie wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku.

Przyroda ożywiona

W szacie roślinnej lesistość wynosi jedynie 3,7% i zaliczane jest ono do jednych z najmniejszych na terenie powiatu poznańskiego. Zbiorowiska leśne charakteryzują się złożoną strukturą przestrzenną z przewagą drzewostanu ubogiego pod względem gatunkowym. Bory mieszane świeże tworzą zbiorowiska wielowarstwowe, zróżnicowane pod względem składu gatunkowego. W piętrze drzew towarzyszy sośnie dąb szypułkowy, brzoza, sporadycznie świerk. Lasy mieszane świeże tworzą, enklawy zróżnicowane morfologicznie o bogatym składzie gatunkowym. Bory suche to głównie monokultura sosny związana z piaskami luźnymi sandrowymi oraz ozami. Olsy spotykamy na obrzeżach niektórych zbiorników wodnych oraz w części obniżeń terenowych o specyficznych warunkach wodno-wilgotnościowych i głównie na podłożu torfowym.

Lokalnie, wzdłuż cieków napotkać można pozostałości łągów olszowo-jesionowych. Otulina Wielkopolskiego Parku Narodowego przylega prawie do granic gminy, w jej południowo-wschodniej części, w dolinie Samicy na obszarze Ozu Otuskiego. W gminie liczący się procent powierzchni zajmują zadrzewienia i zarośla śródpolne.

Resztę powierzchni pokrywa szata roślinna sezonowa wynikająca z płodozmianu uprawianych roślin oraz segmenty łąkowo-pastwiskowe.

Według udostępnionej przez RDOŚ w Poznaniu informacji o środowisku (znak: WOP.403.6.2017.EB.1, pismo z dnia 27.01.2017 r.) brak jest danych na temat siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych z obszaru Miasta i Gminy Buk.

W północno-wschodniej części Miasta i Gminy Buk znajduje się fragment obszaru ważnego dla ptaków – Jezioro Niepruszewskie, wyznaczony według opracowania *Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego*, i stanowiące miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie kaczek i łysek) podczas wędrówki. Jezioro Niepruszewskie zostało wytypowane jako jedno z 30 jezior najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania w Wielkopolsce.

Formy ochrony przyrody

Obszar objęty projektem Programu położony jest poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.). Przy północno-wschodniej granicy gminy zlokalizowane są dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Jeziora Niepruszewskiego oraz Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy. Ponadto na południowym wschodzie od granic Miasta i Gminy Buk, w dolinie Samicy na obszarze Ozu Otuskiego, znajduje się Otulina Wielkopolskiego Parku Narodowego, specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Wielkopolska (PLH300010) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Rogalińska (PLB300017). Z kolei na zachód od granic gminy znajduje się specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000: Dolina Mogielnicy (PLH300033) oraz rezerwat przyrody Urbanowo. Poza tym w odległości około 5,50 km znajduje się obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – Grądy Bytyńskie (PLH300051).

Krajowa sieć ekologiczna

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2016 poz. 2134 z późn. zm) korytarz ekologiczny to *obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów*. Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej przez teren Miasta i Gminy Buk nie przebiega żaden korytarz ekologiczny (zgodnie z <http://mapa.korytarze.pl/>).

Pomniki przyrody ożywionej

W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody na terenie Miasta i Gminy Buk znajduje się 5 drzew pomnikowych, w tym: 3 dęby szypułkowe, 1 platan klonolistny oraz 1 kasztanowiec zwyczajny. Szczegółowe informacje na temat pomników przyrody przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej zgodnie z danymi z RDOŚ w Poznaniu.

Tab. 6-5 Rejestr pomników przyrody dla terenu Miasta i Gminy Buk

Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Lokalizacja
1986-05-20	Orzeczenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody - Dz. Urz. Woj. Poz. Z dnia 20 maja 1986r. Nr 5 poz.71	Płatan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>)	480	20	Cieśle, działka ewidencyjna nr 2/8 park dworski
1986-05-20	Orzeczenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody - Dz. Urz. Woj. Poz. Z dnia 20 maja 1986r. Nr 5 poz.72	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	375	18	
1986-05-20	Orzeczenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody - Dz. Urz. Woj. Poz. Z dnia 20 maja 1986r. Nr 5 poz.73	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	510	18	
1986-05-20	Orzeczenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody - Dz. Urz. Woj. Poz. Z dnia 20 maja 1986r. Nr 5 poz.74	Kasztanowiec (<i>Aesculus</i>)	325	18	
1996-12-12	Uchwała Nr XXXII/167/96 Rady Miasta i Gminy w Buku z dnia 11.12.1996 r. w sprawie: poddania pod ochronę przyrody poprzez uznanie za pomnik przyrody	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	423	25	Wysoczka, działka ewidencyjna nr 4/8 grunty orne

Źródło: RDOŚ w Poznaniu

Leśnictwo

Lesistość na terenie Miasta i Gminy Buk wynosi jedynie 3,7% i jest ona jedną z najmniejszych na terenie powiatu poznańskiego.

Walory kulturowe i ich ochrona prawna

W rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu w Mieście i Gminie Buk aktualnie znajduje się 16 obiektów. Przeważnie są to obiekty sakralne oraz pałacowo-parkowe. W mieście Buk wyróżniono 10 obiektów: układ urbanistyczny, kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa, kościół cmentarny pw. Świętego Krzyża, dzwonnica, synagoga, szkoła talmudyczna, sąd (ob. dom mieszkalny), szpital Świętego Ducha (ob. dom mieszkalny), pałac biskupi (ob. dom mieszkalny), kanonia (ob. dom mieszkalny). W miejscowości Cieśle – zespół dworski (dwór, pałac, oficyna – stary dworek),

w Niepruszewie – kościół par. pw. św. Wawrzyńca, brama-dzwonnica i zespół pałacowy,
w Wielkiej Wsi – park dworski oraz w Wysoczce – park.

Wszelkie prace prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz w ich otoczeniu wymagają pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Krajobraz

Według *Studium ochrony i kształtowania krajobrazu w poznańskim obszarze metropolitalnym* w gminie Buk dominuje krajobraz wiejski zwyczajny (92,1% powierzchni gminy), pozostałe wyróżnione krajobrazy to: zurbanizowany – 4,0%, wiejski pagórkowaty – 3,3% i wiejski z obszarami leśnymi – 0,5%.

6.2 Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Buk

Sytuacja społeczna

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Buk (z dn. 31.08.2016 r.) w 2016 r. w samym mieście Buk zamieszkiwało 6037 osób. Natomiast poszczególne sołectwa zamieszkiwała następująca liczba osób:

- Cieśle – 70 osób,
- Dakowy Suche – 427 osób,
- Dobieżyn – 1 274 osób,
- Dobra - Sznyfin – 227 osób,
- Kalwy – 159 osób,
- Niepruszewo – 1 389 osób,
- Otusz – 432 osób,
- Pawłówko - Wiktorowo – 88 osób,
- Szewce – 752 osób,
- Wielkawieś – 1 088 osób,
- Wygoda - Wysoczka - Żegowo – 329 osób.

W gminie struktura płci mieszkańców jest stosunkowo równomierna, na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.

W ostatnich latach w strukturze ludności Miasta i Gminy Buk zaobserwowano spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów.

Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku w Mieście i Gminie Buk zarejestrowanych bezrobotnych było 182, z czego 60% stanowiły kobiety. W porównaniu z poprzednimi latami nastąpił spadek liczby zarejestrowanych osób jako bezrobotne. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni ostatnich lat zmalał i w 2015 roku wynosił 2,3%.

Działalność gospodarcza

Według danych z GUS pod koniec roku 2015 na terenie Miasta i Gminy Buk zarejestrowanych było 1738 podmiotów gospodarczych, w tym 22 z sektora publicznego oraz 1699 z sektora prywatnego. Podstawę gospodarki Miasta i Gminy Buk stanowią przedsiębiorstwa prywatne.

W 2015 r. w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej na terenie Miasta i Gminy Buk w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa udział wynosił 57 podmiotów gospodarczych, w sektorze przemysłu i budownictwa 462 podmioty, a w sektorze pozostałej działalności 1219 podmiotów.

Przemysł

W granicach administracyjnych Miasta i Gminy Buk zlokalizowany jest Park Przemysłowy „Buk” o powierzchni 206 ha. Położony jest bezpośrednio przy węźle autostrady A2 łączącym ją z drogą wojewódzką Nr 307 Węzeł "Buk". Obszar AG posiada aktualne plany zagospodarowania przestrzennego oraz rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Wyposażony jest m.in. asfaltowe drogi dojazdowe, sieci: gazową, wodociągową, energetyczną oraz teleinformatyczną.

Obecnie na tym terenie funkcjonuje już ok. 36 obiektów przemysłowych, magazynowych i usługowych. Kolejne inwestycje znajdują się w fazie budowy lub planowania. Działające tu firmy reprezentują kapitał polski, amerykański, australijski, belgijski, duński, holenderski, niemiecki i szwedzki. Wśród branż dominują sektory: chemiczny, logistyczny, spożywczy i metalowy. W parku Przemysłowym „Buk” zainwestowali już m.in.: Banken Polska, Building Plastics Polska, CID Line, Claas Polska, Connector, Davex, DBS Uniteg Gaming Industry, Elcom – Propack, Engcon Poland, Jakon, DSA - Fortitech Polska, Goodman Osmerus /AMICA /Samsung, Hempel Manufacturing Poland, KIE, Kreis Pack, Lehmann Agrotechnika, Trans – Poz, Univeg Logistics Poland, Winkiel, Wool Star, Zink Power Buk, Green Factory, Dantex, Fortis Technology, FKK Moulds, stacja paliw BP, Dalpo.

Ponadto na terenie Buku zlokalizowane jest przedsiębiorstwo Wavin Polska S.A. w którym wprowadzono system zarządzania środowiskiem zgodny z międzynarodową normą PN-EN ISO 14001.

Rolnictwo

Dominującą funkcją gospodarczą Miasta i Gminy Buk jest rolnictwo, gdzie przeważają użytki rolne, zajmujące wg danych GUS z 2014 r. 7 656 ha (ok. 84,5% powierzchni gminy), z czego:

- 7056 ha to grunty orne,
- 107 ha to sady,
- 260 ha to łąki trwałe,
- 33 ha to pastwiska trwałe,
- 126 ha to grunty rolne zabudowane,
- 13 ha to grunty pod stawami,
- 61 ha to grunty pod rowami.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie Miasta i Gminy Buk zlokalizowanych było 527 gospodarstw rolnych, średnia wielkość gospodarstwa wyniosła 16,53 ha. W ogólnej strukturze gospodarstw przeważają gospodarstwa rolne powyżej 10 ha, których udział wynosi 86,6% powierzchni, z czego największy udział mają gospodarstwa powyżej 15 ha.

Turystyka

Na terenie Miasta i Gminy Buk zlokalizowanych jest kilka obiektów zabytkowych, wśród których na szczególną uwagę zasługują m.in.:

- kościół farny p.w. Św. Stanisława Biskupa w Buku z XIX w.;
- drewniany kościół p.w. Św. Krzyża w Buku z XVIII w.;
- kościół p.w. Św. Wawrzyńca w Niepruszewie z 1580 r.;
- synagoga w Buku z 1883 r.

Dużym powodzeniem pod względem turystyczno-rekreacyjnym cieszy się Jezioro Niepruszewskie znajdujące się częściowo na terenie gminy Buk (oraz gminy Dopiewo). Jest to jezioro rynnowe zasilane wodami Samicy Stęszewskiej, należy do akwenów wędkarskich. Brzegi jeziora są w głównej mierze słabo rozwinięte oraz bezleśne. Na terenie gminy Buk funkcjonuje kąpielisko w Niepruszewie, gdzie odwiedzający mogą korzystać także z boiska

do piłki siatkowej plażowej, placu zabaw dla dzieci, miejsca na ognisko, stołów do tenisa stołowego czy siłowni zewnętrznej. Ponadto funkcjonuje również wypożyczalnia sprzętu pływającego i leżaków oraz punkty gastronomiczne. W okresie letnim organizowane są regaty kajakowe oraz zawody siatkówki plażowej.

Baza noclegowa

Na bazę noclegową w gminie składają się m.in. dwa obiekty hotelowe: Hotel „Melodia” oraz Hotel „Margarita” w Buku. Miejsca noclegowe oferuje również: „Harmony Farm” Gospodarstwo Agroturystyczne Szewce-Zgoda oraz Kwatery prywatne Emilia Otocka w Buku.

Szlaki komunikacyjne

W granicach miasta Buk krzyżują się dwie drogi krajowe: nr 307, Poznań - Nowy Tomyśl i nr 306 Lipnica – Stęszew. Ponadto na terenie Miasta i Gminy Buk znajdują się liczne drogi gminne. W miejscach gdzie jest to potrzebne, dostęp do dróg publicznych ułatwiają drogi wewnętrzne.

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu wykonał w latach 2005, 2010 i 2015 generalny pomiar ruchu, który wykazał wzrost średniego dobowego ruchu na przełomie lat – średni dobowy ruch wynosił odpowiednio: w 2005 r. – 3188, w 2010 r. – 4007 oraz w 2015 r. – 4250. Na podstawie generalnego pomiaru ruchu wśród dróg wojewódzkich o największym średnim dobowym ruchu w roku 2010 i 2015, powyżej 10 000 pojazdów na dobę, wyróżniono drogę wojewódzką nr 306 na odcinku Buk (obwodnica). Wyniki generalnego pomiaru ruchu na tym odcinku przeprowadzonego w roku 2005, 2010 i 2015 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 6-6 Wyniki pomiarów generalnego pomiaru ruchu Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu na odcinku Buk (obwodnica) drogi wojewódzkiej nr 306 w roku 2005, 2010 i 2015

Rok	SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
		Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
					bez przycz.	z przycz.		
	poj./dobę							
2005	5 759	23	4 250	633	340	472	12	29
2010	10 033	70	7 827	1 063	351	682	10	30
2015	10 988	55	8 768	890	286	934	11	44

Źródło: Generalny pomiar ruchu Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że ruch pojazdów silnikowych na obwodnicy w Buku na przełomie lat 2005-2015 zwiększył się dwukrotnie i przeważał zdecydowanie ruch samochodów osobowych, którego udział wynosił średnio ok. 77,2%. Samochody ciężarowe (łącznie) stanowiły średnio 11,8%.

W 2005 r. został oddany do użytkowania odcinek Autostrady A2 przecinający gminę na dwie części. Autostrada prowadzi na zachód od Buku do przejścia granicznego w Świecku. Początek odcinka autostrady przypada na terenie gminy Kuślin, natomiast koniec na terenie gminy Buk. W granicach administracyjnych Buku autostrada przebiega w kilometrażu

[136+000 do 139+200] i [139+500 do 140+500]. Autostrada stanowi ważny element schematu komunikacji dla mieszkańców gminy, szczególnie istotny wpływ ma na ułatwienie dojazdu do miasta Poznania.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła generalny pomiar ruchu w latach 2005, 2010 i 2015 dla dróg krajowych, w tym dla drogi krajowej E30/Autostrada A2. Analizując średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych odnotowano wzrost liczby pojazdów – średni dobowy ruch na drogach krajowych wynosił dla pojazdów silnikowych odpowiednio w 2005 r. – 8298, w 2010 r. – 9888 oraz w 2015 r. – 11178. Największy udział procentowy średniego dobowego ruchu na drogach krajowych w 2015 roku zarejestrowano dla samochodów osobowych – ok. 72%, oraz samochodów ciężarowych z naczepami – ok. 15%.

Na terenie Miasta i Gminy Buk istnieje również połączenie kolejowe wschód-zachód. Jest to zelektryfikowana linia E20 relacji Warszawa-Kunowice (granica państwa) łącząca znaczną część miejscowości w regionie. Oprócz komunikacji kolejowej istnieją połączenia autobusowe m.in. PKS.

Zaopatrzenie w wodę

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła w 2013 r. 102,3 km, w 2014 r. 103,6 km, a w 2015 r. 105,6 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2013-2015 to odpowiednio 1830, 1862 i 1939. W 2013 r. z sieci korzystało 11 687 osób (tj. 94,6% ogółu ludności), a w roku 2014 liczba ta wzrosła do 11 812 (95,5% ogółu ludności). Siecią dostarczono w latach 2013-2015 kolejno 453,1 dam³, 454,3 dam³ i 484,7 dam³ wody. Według GUS zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło odpowiednio 36,6 m³, 36,8 m³ i 32,9 m³.

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z 5 gminnych stacji uzdatniania wody: SUW w Buku, SUW w Kalwach, SUW w Dakowach Suchych, SUW w Dobieżynie i SUW w Szewcach.

Ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych

Przez teren Buku oraz południową część gminy przebiega Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 144 – Wielkopolska Dolina Kopalna o powierzchni 4 122 km².

Na terenie Miasta i Gminy Buk poza komunalnymi ujęciami zlokalizowane jest m.in. ujęcie mleczarni w Buku, ujęcie firmy Wavin Polska S.A i przedsiębiorstwa Green Factory w Niepruszewie, które czerpią wody podziemne.

Gospodarka ściekowa

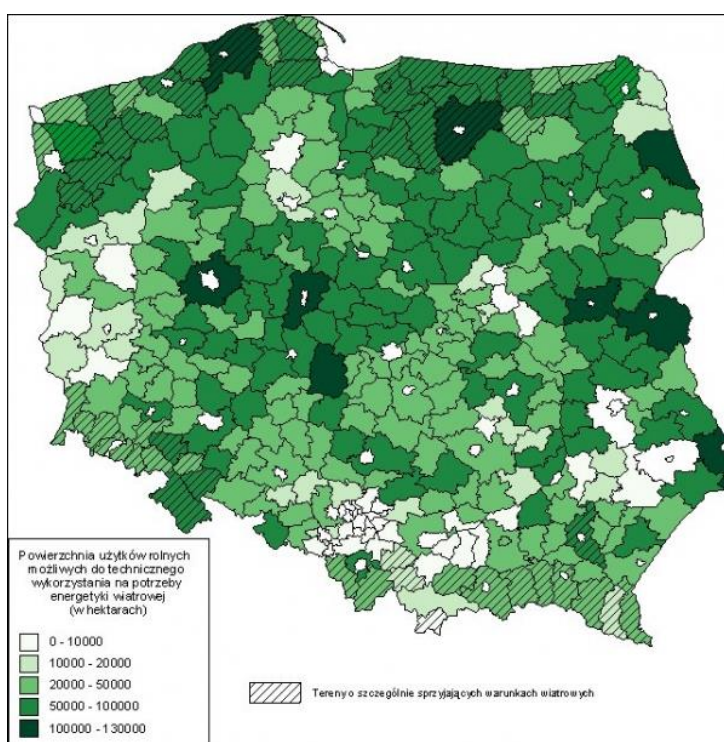
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Buk wynosiła wg GUS w 2013 r. 34,8 km, w 2014 r. 41,3 km, a w 2015 r. 41,4 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2013-2015 to kolejno 1117, 1170 i 1206. Ilość ścieków odprowadzonych wynosiła 229,0 dam³, 234,0 dam³ i 249,0 dam³. W 2013 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 5 881 mieszkańców (tj. 47,6% ogółu ludności), w 2014 r. 7 240 osób (tj. 58,6% ogółu ludności), natomiast w 2015 r. – 7 278 osób (tj. 58,7% ogółu ludności).

Na terenie Miasta i Gminy Buk znajdują się 3 oczyszczalnie ścieków: w Wielkiej Wsi, w Niepruszewie oraz w Dobrej. Oczyszczanie ścieków jest przedmiotem działania Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Buku. Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich w 2013 r. wynosiła 6 246, w 2014 r. 6 449, a w 2015 r. – 6 833.

Energetyka

Według *Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk* – Miasto i Gmina Buk są zasilane z sieci elektroenergetycznej ENEA OPERATOR Sp. z o.o. obsługiwanej przez Zakład Usług Energetycznych w Opalenicy. Przez teren Miasta i Gminy Buk przebiega fragment elektroenergetycznej linii o napięciu 400 kV relacji Plewiska–Krajnik. W granicach administracyjnych Miasta i Gminy Buk nie są wykorzystywane alternatywne źródła energii, co skutkuje znaczną emisją do atmosfery zanieczyszczeń pochodzących z wykorzystywania energii nieodnawialnej (w tym emisji pyłu PM_{2,5} oraz PM₁₀).

Potencjał energii słonecznej jest równomiernie rozłożony na całym terenie Miasta i Gminy Buk i prawie w całości pokrywa się ze strefą korzystnych warunków wiatrowych. Powierzchnia użytków rolnych na których z technicznego punktu widzenia możliwe jest wykorzystanie energii z wiatru w powiecie poznańskim mieści się w granicach najwyższego przedziału, 100 000-130 000 ha (rysunek poniżej).

Ryc. 6-3 Powierzchnia użytków rolnych, na których istnieją techniczne możliwości produkcji energii wiatrowej

Źródło: <http://e-czytelnia.abrys.pl/czysta-energia/2010-4-473/edukacja-4829/wizja-rozwoju-energetyki-wiatrowej-w-polsce-do-2020-r-11154>

Dotychczas Miasto i Gmina Buk nie planowało inwestycji z zakresu energetyki wiatrowej, a większość mieszkańców jest przeciwko ich lokalizacji z uwagi na spadek wartości nieruchomości. *Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk* przewiduje jednak możliwość budowy przydomowych turbin wiatrowych (mikroinstalacji rozproszonych), przez prywatnych inwestorów, których łączna moc ma wynosić 0,8 MW. Wysokość produkcji energii elektrycznej może osiągnąć poziom około 1 402 MWh/rok. Istnieje możliwość zainstalowania turbin na dachach budynków prywatnych lub na masztach wolnostojących umiejscowionych przed budynkami. Kolejną możliwością realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii jest zainstalowanie modułów fotowoltaicznych „PV” (rozproszone mikroelektrownie), których łączna moc ma wynosić do 0,6 MWp na budynkach

prywatnych. W tym przypadku wysokość produkcji energii elektrycznej może osiągnąć poziom ok. 578 MWh/rok. Przewidywana wydajność produkcji energii elektrycznej osiągnie poziom ok. 11%.

Zaopatrzenie w gaz

W 2015 roku według GUS długość czynnej sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Buk wynosiła 112 059 m. Liczba czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych to 1 631, a ogólne zużycie gazu wynosiło 2 991,4 m³.

Ponadto, według *Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk* – Miasto Buk jest w 100% zgazyfikowane. Zgazyfikowane są również wsie Niepruszewo, Dobieżyn, Szewce, Dakowy Suche, Otusz, Sznyfin, Dobra, Żegowo, Wysoczka, Kalwy, Cieśle i Wielka Wieś. Na terenie gminy Buk istnieją sieci gazowe średniego ciśnienia i gazowe sieci przesyłowe wysokiego ciśnienia. Warto zaznaczyć, że na terenie gminy znajdują się złoża gazu ziemnego.

Zaopatrzenie w ciepło

Według danych GUS w 2015 roku liczba czynnych przyłączy sieci gazowej do budynków mieszkalnych wynosiła 1 420. Z sieci gazowej korzystało 5 932 ludności, a odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem to 1 676 gospodarstw. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań wyniosło 2 972,0 tys. m³ (26 023,8 MWh).

Na terenie miasta Buk, wg *Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk*, działa:

- VEOLIA POZNAŃ S.A. – właściciel sieci ciepłowniczej zasilający bloki przy ulicach: Dobieżyńskiej, Sokoła, Dworcowej, Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Szarych Szeregów oraz Gimnazjum im. płk. Kazimierza Żenktelera przy ul. Szarych Szeregów;
- kotłownia „Wavin Metalplast Buk” – (ciepło na potrzeby własne WAVIN POLSKA S.A.).

Pozostałe gospodarstwa domowe stosują indywidualne kotłownie ogrzewane przede wszystkim węglem.

Budownictwo

Według badań przeprowadzonych przez GUS w 2015 r. do użytku oddano 40 nowych mieszkań. Powierzchnia użytkowa oddanych do użytkowania mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych wyniosła łącznie 5 785 m². Na terenie Miasta i Gminy Buk odnotowano ogółem 2 332 budynków mieszkalnych.

Gospodarka odpadami

Gmina Buk jest jednym z członków Związku Międzygminnego Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej (ZM GOAP). Dla gmin wchodzących w skład ZM GOAP (tj. dla II Regionu gospodarki odpadami komunalnymi) wyznaczona została jedna instalacja regionalna, tj. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne miasta Poznania w Suchym Lesie i kompostownia pryzmowa w Suchym Lesie.

Na terenie Miasta i Gminy Buk we wsi Wysoczka znajduje się Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowisko przyjmuje odpady zgodnie z zał. nr 4 do *Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 roku w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach*. Zatem od 1 stycznia

2016 roku na składowisko nie trafiają odpady o kodzie 20 03 01. Składowiskiem zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Buku.

Odpady zielone odbierane są od mieszkańców i trafiają do kompostowni przyzłowej, mieszczącej się na składowisku odpadów w Suchym Lesie, przy ul. Meteorytovej 1 gdzie poddawane są procesowi odzysku metodą R3. Docelowo odpady zielone ze wszystkich gmin należących do ZM GOAP mają być zagospodarowane w powstającej aktualnie biogazowni w Suchym Lesie.

W gminie Buk Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w ramach umowy z ZZO Poznań prowadzi przy ul. Przemysłowej 10 bezpłatny odbiór odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Oświata i wychowanie

Na terenie Miasta i Gminy Buk znajdują się:

- 1 żłobek w Buku,
- Przedszkola publiczne prowadzone przez Miasto i Gminę Buk:
 - Przedszkole im. Krasnala Hałabały w Buku (6 oddziałów),
 - Przedszkole w Niepruszewie (2 oddziały) – w Zespole Szkolno-Przedszkolnym ,
- Przedszkola publiczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo w Buku (3 oddziały),
- Niepubliczne Przedszkole "Pluszak" w Buku,
- 4 szkoły podstawowe w Buku, Szewcach, Dobieżynie i Niepruszewie,
- 1 gimnazjum w Buku,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Buku (Liceum Ogólnokształcące, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- 1 technikum w Buku,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Buku.

Służba zdrowia

Na terenie miasta i gminy Buk działają następujące przychodnie i poradnie lekarskie:

- Przychodnia lekarska "Almed" w Buku (poradnie: lekarza rodzinnego, chirurgiczna, ginekologiczna, endokrynologiczna, ortopedyczna, laryngologiczna, urologiczna;
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego "Vigilax" w Buku oraz filia w Niepruszewie (poradnie: lekarza rodzinnego, chirurgiczna, reumatologiczna, ginekologiczna, urologiczna, pielęgniarstwa środowiskowe, położne);
- Poradnie specjalistyczne "Vilax" (poradnie: chirurgii naczyń, chirurgii ogólnej, laryngologiczna, okulistyczna, ortopedyczna, endokrynologiczna, dermatologiczna, pulmonologiczna);
- Medycyna Pracy dr Stanisława Pawelska w Buku.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują Podstacja Pogotowia Ratunkowego "FALCK" w Buku, gabinet rehabilitacyjny w Buku, cztery gabinety stomatologiczne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Luboniu Filia w Buku oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej "Promyk" filia w Otuszu.

W Mieście i Gminie Buk mieszczą się m.in. następujące apteki: "Pod Lwem", "Zdrowie", "Centrum", Apteka przy "POLO MARKET" w Buku oraz Punkt Apteczny "Pod Wagą" w Niepruszewie.

Mieszkańcy gminy prócz wymienionych placówek, korzystają również z placówek poza terenem własnej gminy.

Opieka społeczna

Opieka Społeczna sprawowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku, który realizuje zadania własne i obowiązkowe z zakresu pomocy społecznej oraz zadania zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej.

Administracja publiczna

Centrum administracyjno-usługowym dla gminy jest miasto Buk, w którym mieszczą się Urząd Miasta i Gminy Buk oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

Sport i rekreacja

Na terenie Miasta i Gminy Buk funkcjonuje Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku (OSiR), w ramach którego funkcjonuje hala sportowa, boisko ze sztuczną trawą w Buku „PZU”, orlik Niepruszewo oraz orlik Dobieżyn. OSiR oferuje zajęcia stałe na skierowane m.in. do szkół, klubów sportowych oraz grup rekreacyjnych. Ośrodek zajmuje się również organizacją i współorganizacją licznych wydarzeń sportowych na terenie miasta i gminy, takich jak np. gminny turniej piłki nożnej szkół podstawowych, turniej piłki ręcznej dziewcząt, mistrzostwa miasta i gminy Buk w tenisie stołowym czy turniej piłki siatkowej.

Na terenie miasta i gminy funkcjonują kluby sportowe - Akademia Judo, Bukowski Klub Karate – EMPI, Liga Obrony Kraju – Klub Żołnierzy Rezerwy im. Kosynierów Bukowskich w Buku, Miejski Klub Sportowy „PATRIA”, Niepruszewski Klub Sportowy, Uczniowski Klub Sportowy „Bukowia”, Uczniowski Klub Sportowy SKRA WIELKOPOLSKA, Uczniowski Klub Sportowy SPARTAKUS BUK, Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Poznaniu – Koło „Baszta” w Buku, Bukowski Klub Biegacza.

Infrastruktura kulturalna

Funkcję życia kulturalnego na terenie gminy pełni przede wszystkim Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Buku oraz Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk

Do głównych zadań Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury (MGOK) należy organizowanie imprez artystycznych, festynów i zabaw, prowadzenie zajęć rozwijających zdolności muzyczne, zapewnienie pomocy merytorycznej i organizacyjnej ruchowi kulturalnemu oraz współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami oraz z instytucjami szkolnymi w zakresie upowszechniania kultury. Większość plenerowych wydarzeń kulturalnych odbywa się w Parku Harcerza (dawnym Parku Sokoła), gdzie znajduje się siedziba MGOK.

W ramach działalności MGOK działają różnorodne zespoły artystyczne, m.in.: Chór mieszany „HARMONIA”, Zespół kameralny „Amici Canti”, Zespół Folklorystyczny „Złote Kłosa”, Kapela Ludowa, Dziecięcy zespół folklorystyczny „Małe Złote Kłosa” czy Kapela podwórkowa „JUNKI Z BUKU”. Ponadto w ofercie ośrodka znajdują się również Warsztaty

Artystyczno- Plastyczne dla dzieci czy Zajęcia Muzyczno- Ruchowe. Z powodzeniem działa także Artystyczne Ognisko Muzyczne oraz Pracownia Modelarstwa.

Natomiast naczelnym zadaniem Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie potrzeb kulturalnych, oświatowych i informacyjnych mieszkańców gminy. Rolę tą wypełnia dzięki bogatemu księgozbiorowi, świadcząc możliwość wypożyczania i udostępniania książek. Ponadto, prowadzi bogatą działalność kulturalną, rozpowszechniając w ten sposób wiedzę i kulturę.

Organizacje pozarządowe

W ramach Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) działa 6 jednostek straży pożarnej: w Buku, Szewcach, Dakowach Suchych, Dobieżyńnie, Otuszu i Niepruszewie.

Na terenie gminy funkcjonują następujące organizacje i stowarzyszenia: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonu w Buku, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło w Niepruszewie, Związek Harcerstwa Polskiego Ośrodek Buk, Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Sekcja Buk, Bukowskie Towarzystwo "Amazonki", Bukowskie Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy Zagranicznej, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział w Buku, Polski Związek Łowiecki – Koło Łowieckie nr 8 "Szarak" w Otuszu, Parafialny Zespół "Caritas" Buk, Koło Rzemiosła Bukowskiego, Koło Pszczelarzy, Stowarzyszenie na Rzecz Osób i Rodzin Dotkniętych Przemocą "ALAE", Stowarzyszenie "Przyjaciół Przedszkola Krasnał".

Zagrożenie awariami

Zgodnie z obowiązującą ustawą *Prawo ochrony środowiska*, poważna awaria jest zdarzeniem (m.in. emisja, pożar, eksplozja) powstałym w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzących do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Zagrożenie poważnymi awariami stwarzać mogą zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR).

Według rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie wielkopolskim (dane WIOŚ na dzień 31.12.2015 r.), na terenie gminy Buk znajdują się dwa takie podmioty. Zakład Hempel Paints (Poland) Sp. z o.o. przy ul. Modrzewiowej 2 w Niepruszewie, który kwalifikuje się jako zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz zakład Hypred Polska sp. z o.o. w Niepruszewie przy ul. Kasztanowej 4, będący zakładem o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W granicach administracyjnych gminy, w latach 2013-2015, na terenie powiatu poznańskiego nie wystąpiły również zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.

6.3 Zagadnienia środowiskowe istotne dla realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska

Na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska w Mieście i Gminie Buk i zagrożeń środowiskowych wynikających z przeprowadzonej w ramach opracowania projektu Programu Ochrony Środowiska analizy SWOT w poniższej tabeli zidentyfikowano następujące główne zagadnienia środowiskowe istotne dla osiągnięcia celów i realizacji zadań scharakteryzowanych w Programie Ochrony Środowiska, którym nadano następujące priorytety:

- Priorytet I (zagadnienia problemowe ważne i najpilniejsze);
- Priorytet II (zagadnienia problemowe ważne, mniej pilne);
- Priorytet III (zagadnienia problemowe ważne, ale najmniej pilne).

Tab. 6-7 Hierarchizacja zidentyfikowanych zagadnień środowiskowych w Mieście i Gminie Buk

Lp.	Problemy środowiskowe	Priorytet
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	
1.1	Bardzo duża ilość indywidualnych kotłowni węglowych i związane z tym zanieczyszczenie powietrza (dwutlenkiem siarki, tlenkiem azotu, tlenkiem węgla, pyłami, węglowodorami, sadzą i benzo(a)pirenem) .	I
1.2	Niewystarczające działania związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz wśród prywatnych właścicieli	I
1.3	Niezadowalająca ilość odbiorców gazu mimo gazyfikacji Miasta i Gminy Buk	II
1.4	Korzystanie ze starych niskowydajnych kotłów węglowych i pieców na paliwo stałe w mieszkaniach i domach jednorodzinnych	I
1.5	Niewielka ilość źródeł OZE	III
1.6	Niskie zainteresowanie i wiedza mieszkańców na temat OZE	II
1.7	Wysoki poziom emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	I
1.8	Znikome wykorzystanie pojazdów niskoemisyjnych i brak promocji ecodriving'u	III
1.9	Niedostosowana do potrzeb ilość połączeń kolejowych między Bukiem a sąsiednimi gminami w tym w szczególności Poznaniem, co nie zachęca do korzystania z transportu publicznego	I
1.10	Zanieczyszczenia pochodzenia przemysłowego	II
1.11	Niewystarczająca dynamika wdrażania nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku (BAT)	II
1.12	Niewystarczający rozwój infrastruktury rowerowej	II
2	Zagrożenia hałasem	
2.1	Wzrost natężenia hałasu pochodzenia komunikacyjnego	I
2.2	Zły stan infrastruktury drogowej, niewystarczające oświetlenie dróg	II

Lp.	Problemy środowiskowe	Priorytet
2.3	Niewystarczające zabezpieczenia wzdłuż dróg (np. ekrany akustyczne, nasadzenia izolacyjne)	I
3	Pola elektromagnetyczne	
3.1	Możliwość wystąpienia tzw. smogu elektromagnetycznym	III
4	Gospodarowanie wodami	
4.1	Niewystarczająca odnowa i konserwacja systemów melioracyjnych	III
4.2	Wpływ zanieczyszczeń obszarowych na jakość wód	II
4.3	Eutrofizacja wód	II
4.4	Zjawiska ekstremalne (np. susze, powodzie)	III
4.5	Utrzymanie i konserwacja zbiorników wodnych i cieków	III
5	Gospodarka wodno-ściekowa	
5.1	Obecność nieszczelnych zbiorników bezodpływowych	I
5.2	Zły stan techniczny niezmodyfikowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	II
5.3	Dysproporcja między wybudowaną siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną	I
5.4	Konieczność modernizacji SUW	II
5.5	Konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków	II
5.6	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie płytko zalegających zbiorników czwartorzędowych	II
6	Zasoby geologiczne	
6.1	Degradacja powierzchni ziemi w wyniku wydobywania kopalin	II
6.2	Wyczerpywanie się złóż kruszywa mineralnego	III
7	Gleby	
7.1	Duży udział użytków rolnych w strukturze użytkowania ziemi obszaru gminy	II
7.2	Splawy stosowanych środków ochrony roślin i nawozów z pól do wód podziemnych i powierzchniowych	II
7.3	Niewystarczające działania w zakresie zagospodarowania terenów nieprzydatnych rolniczo	II
7.4	Zakwaszenie gleb	III
8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
8.1	Niska efektywność selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	II
8.2	Zanieczyszczanie środowiska odpadami, trafiającymi do niego w sposób niekontrolowany	II
8.3	Wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na wytwórcę	II
9	Zasoby przyrodnicze	
9.1	Niska lesistość i niewystarczająca dynamika zalesień	I
9.2	Brak inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Miasta i Gminy Buk, pozwalającej na wskazanie obszarów najbardziej cenne przyrodniczo	II
9.3	Niewielka ilość zidentyfikowanych obszarów cennych przyrodniczo	II

Lp.	Problemy środowiskowe	Priorytet
9.4	Brak obszarowych form ochrony przyrody	III
9.5	Antropopresja na środowisko biotyczne	II
10	Awarie	
10.1	Transport substancji niebezpiecznych w sąsiedztwie centrum miasta i terenów zabudowy	II
11	Edukacja ekologiczna	
11.1	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców	II

Źródło: Opracowanie własne

7 Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zarówno działania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne zaproponowane w projekcie Programu Ochrony Środowiska. Próbę identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko dokonano w tabelach tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych, chwilowych pozytywnych i negatywnych oddziaływań poszczególnych zadań. Niniejsza Prognoza określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania.

Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach projektu Programu wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie właściwym będzie scharakteryzowanie prognozowanych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie wpływ negatywny jak i pozytywny na komentowany komponent środowiska.

Jak zaznaczono w założeniach metodycznych dla niniejszego dokumentu, analizie poddano prognozowany wpływ realizacji poszczególnych zadań (w ramach kierunków interwencji) na:

- Powietrze i klimat,
- Wodę,
- Faunę i florę (bioróżnorodność),
- Formy ochrony przyrody,
- Powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne,
- Krajobraz,
- Dobra materialne i zabytki,
- Ludzi.

Analizując kompleksowo możliwe potencjalne skutki realizacji działań zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska nie przewiduje się możliwości zmian w zakresie emisji pól elektromagnetycznych. Wpływ realizacji poszczególnych zadań interwencji, będącymi źródłem hałasu na klimat akustyczny uwzględniono w komponencie Powietrze i klimat, natomiast oddziaływanie na jednolite części wód uwzględniono w komponencie Woda.

7.1 Ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko skutków działań w ramach obszarów interwencji ujętych w projekcie Programu Ochrony Środowiska

Obszar interwencji: **Ochrona klimatu i jakości powietrza**

Cel: Poprawa jakości powietrza

Biorąc pod uwagę stan istniejący przyrody Miasta i Gminy Buk, jak również jej uwarunkowania uwzględniono następujące obszary:

- system transportowy;
- niska emisja;
- emisja przemysłowa;
- energia odnawialna.

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarze miejskim;
- Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach niezurbanizowanych;
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową;
- Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego;
- Zwiększenie przepustowości ruchu uzyskanej dzięki modernizacji dróg;
- Wprowadzanie rozwiązań zmniejszających lub eliminujących wpływ transportu na środowisko;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych;
- Promowanie działań termomodernizacyjnych wśród mieszkańców gminy;
- Wymiana nośników ciepła w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych oraz promowanie korzystania z proekologicznych nośników energii;
- Rozbudowa sieci gazowej na terenach wiejskich gminy;
- Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko;
- Wzrost wykorzystania energii odnawialnej i osiągnięcie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-1 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Poprawa jakości powietrza									
Kierunek interwencji: Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarze miejskim									
1	Rozwój systemu ścieżek rowerowych i spacerowych oraz poprawa ich jakości	0/+	0	0	0	0/-	0/-	0	+
2	Budowa ścieżki rowerowej o długości 1,6 km Kalwy-Niepruszewo (wzdłuż jeziora Niepruszewskiego)	0/+	0	0/-	0	0/-	0/-	0	+
3	Budowa systemów rowerów miejskich, uruchomienie wypożyczalni rowerów	0/+	0	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach nieurbanizowanych									
1	Zwiększania udziału transportu zbiorowego w całkowitych przewozach pasażerskich	+	0	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową									
1	Promowanie korzystania z istniejących linii kolejowych	+	0	0	0	0	0	0	+
2	Wsparcie w formie dotacji do wymiany przestarzałych pieców indywidualnych mieszkańców na bardziej efektywne	+	0	0	0	0	0	0/+	+
3	Zmiana sposobu ogrzewania z piecy indywidualnych na centralne ogrzewanie z kotłowni lokalnych	+	0	0	0	0	0	0/+	+
4	Rozbudowa sieci ciepłowniczych	+	0	0	0	0/-	0	0	+
5	Wymiana oświetlenia wewnętrznego, sprzętu RTV, ITC i AGD	+	0	0	0	0	0	0	+
6	Modernizacja infrastruktury oświetleniowej	+	0	0	0	0	0	0	+
7	Zastosowanie oświetlenia solarnego na obwodnicy miasta Buk	+	0	0	0	0	0	0	0/+
8	Zastosowanie inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym	+	0	0	0	0/+	0	0/+	0/+
9	Budowa systemów ostrzegania i reagowania w sytuacji zjawisk ekstremalnych	+	+	0	0	0	0	0/+	+
10	Rozwój wykorzystania ogniw fotowoltaicznych w systemach hybrydowych do zasilania urządzeń i instalacji infrastruktury drogowej (znaków, świateł ostrzegawczych)	+	0	0	0	0	0	0	0/+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
11	Wprowadzenie bezpłatnych miejsc parkingowych dla pojazdów niskoemisyjnych	0/+	0	0	0	0	0	0	0/+
12	Budowa parkingów P&R, B&R, K&R w zakresie węzła przesiadkowego przy linii kolejowej Warszawa – Berlin w miejscowości Buk	0/+	0	0	0	0/-	0	0	+
13	Zielone zamówienia publiczne	+	+	+	+	+	+	+	+
14	Koordinacja Planowania Przestrzennego	+	+	+	+	+	+	+	+
15	Monitoring zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych	0/+	0	0	0	0/+	0	0	0/+
16	Wspieranie działań Policji w zakresie remontów lub budowy nowych komisariatów na terenie Powiatu Poznańskiego	0/+	0	0	0	0	0	0	+
17	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców o wpływie używanego środka transportu na środowisko	+	+	+	+	+	+	+	+
Kierunek interwencji: Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego									
1	Wprowadzenie sprawnego systemu sterowania ruchem ulicznym	+	0	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Zwiększenie przepustowości ruchu uzyskanej dzięki modernizacji dróg									
1	Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie przepustowości i płynności ruchu drogowego	+/-	0	0	0	0	0	0/+	+
Kierunek interwencji: Wprowadzanie rozwiązań zmniejszających lub eliminujących wpływ transportu na środowisko									
1	Poprawa stanu technicznego pojazdów i dostosowanie wymagań dotyczących benzyn i oleju napędowego do norm europejskich	+	0/+	0/+	0	0/+	0	0/+	+
2	Zakup pojazdów niskoemisyjnych: spełniających normy EURO6, zasilanych paliwem alternatywnym	+	0	0	0	0	0	0	+
3	Modernizacja taboru komunikacji autobusowej, wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”	+	0	0	0	0	0	0/+	+
4	Rozbudowa taboru transportu publicznego	0/+	0/+	0	0	0	0	+	0/+
5	Promocja ecodriving	+	0	0	0	0	0	0	+
6	Wprowadzanie systemów taryfikacyjnych	0/+	0	0	0	0	0	0	0/+
7	Wprowadzanie rozwiązań typu e-urząd	0	0	0	0	0	0	0	0/+
8	Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla transportu pieszego,	+	0	0	0	0	0	0	0/+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	rowerowego i komunikacji publicznej								
9	Budowa i modernizacja dróg	+	0/+	+/-	0	0/-	0/-	0/+	+
10	Poznańska Kolej Metropolitalna. Węzły integracji (ZIT) - budowa systemu funkcjonalnych punktów przesiadkowych (wraz z budową ścieżek rowerowych wzdłuż dróg powiatowych)	+	0/+	0	0	0/-	0	0/+	+
11	Monitoring zachowań komunikacyjnych mieszkańców powiatu poznańskiego	0/+	0/+	0/+	0	0	0	0	0/+
12	Rozbudowa i modernizacja sieci transportu publicznego – kreowanie nowych połączeń	0/+	0	0	0	0	0	0/+	0/+
13	Promocja transportu publicznego na terenie powiatu poznańskiego poprzez tworzenie zintegrowanej platformy internetowej z planerem podróży	0	0	0	0	0	0	0	0/+
Kierunek interwencji: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych									
1	Termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków podlegających miastu i gminie	+	0	0/-	0	0	0	0/+	+
2	Termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków	+	0	0/-	0	0	0	0/+	+
Kierunek interwencji: Promowanie działań termomodernizacyjnych wśród mieszkańców gminy									
1	Prowadzenie w możliwie szerokim zakresie prac modernizacyjnych obiektów zarządzanych przez samorząd, a także propagowanie wśród mieszkańców miasta i gminy oraz właścicieli obiektów usługowo-handlowych podejmowanie takich działań	+	0	0	0	0	0	0/+	+
2	Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów, budownictwo pasywne	+	0	0	0	0	0	0/+	+
Kierunek interwencji: Wymiana nośników ciepła w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych oraz promowanie korzystania z proekologicznych nośników energii									
1	W ramach planu zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych koordynowanie rozwoju poszczególnych systemów energetycznych i ich zakresów działania w pokrywaniu potrzeb cieplnych miasta w oparciu o zasady określone w aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Buk”	+	0	0	0	0	0	0	+
2	Prowadzenie współpracy międzygminnej z sąsiednimi gminami mającą na celu poprawę bezpieczeństwa energetycznego	+	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	gminy a także zmniejszenie niskiej emisji								
3	Prowadzenie działań zmierzających do eliminacji systemów grzewczych zasilanych paliwem tradycyjnym	+	0	0	0	0/+	0	0/+	+
4	Wprowadzanie ekologicznych nośników energii, w tym wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	+	0	0	0	0/+	0	0/+	+
5	Budowa farm/elektrowni/ciepłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	+	0	0/-	0	+/-	0/-	0	+
6	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących korzystania z odnawialnych źródeł energii	+	0	0	0	0	0	0	+
7	Promocja odnawialnych źródeł energii	+	0	0	0	0	0	0	+
8	Edukacja ekologiczna mieszkańców nt. korzystania z proekologicznych nośników energii, unikania spalania odpadów w piecach domowych	+	0	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Rozbudowa sieci gazowej na terenach wiejskich gminy									
1	Budowa sieci gazowej w następujących rejonach gminy: Wiktorowo-Pawłówko	+	0	0	0	0/-	0	0	0/+
Kierunek interwencji: Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko									
1	Dalsze wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem ISO 14 000 oraz dobrowolnych działań nienormatywnych (np. czystsza produkcja) w zakładach przemysłowych	+	0/+	0/+	0	0/+	0/+	0/+	+
2	Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT)	+	0/+	0/+	0	0/+	0/+	0/+	+
3	Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych oraz poprawa sprawności funkcjonujących urządzeń	+	0/+	0/+	0	0/+	0/+	0/+	+
4	Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych odnośnie przestrzegania obowiązków nałożonych pozwoleniami na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza	+	0	0	0	0	0	0	+
5	Stymulowanie modernizacji i hermetyzacji procesów technologicznych w zakładach zgodnie z obowiązującymi przepisami	+	0/+	0/+	0	0/+	0/+	0/+	+
6	Obniżenie emisji przemysłowych poprzez realizację programu gazyfikacji	+	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
7	Rozwój drobnego przemysłu rolno-spożywczego wykorzystującego istniejące warunki przyrodnicze oraz zaplecze w postaci aglomeracji Poznania	0	0	0	0	0/+	0	0	0/+
8	Poprawa efektywności energetycznej procesów technologicznych poprzez wytworzenie i dystrybucję energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii	+	0	0	0	0/+	0	0	+
9	Właściwe gospodarowanie terenami przemysłowymi	+	+	+	+	+	+	+	+
10	Instalacje oczyszczania powietrza podprocesowego na terenie zakładów gospodarki odpadami	+	0	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania energii odnawialnej i osiągnięcie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych									
1	Instalowanie odnawialnych źródeł energii	+	0	0/-	0/-	+/-	0/-	0	+
2	Instalowanie odnawialnych źródeł energii tj. modułów fotowoltaicznych „PV”	+	0	0/-	0	+/-	0/-	0	+
3	Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii w szczególności energii wiatrowej i biomasy, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych	+	0	0	0	0	0	0	+
4	Wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne	+	0	0	0	0	0	0	+
5	Realizacja planów edukacyjnych dla szkół z zakresu OZE	+	0	0	0	0	0	0	+
6	Montaż modułów fotowoltaicznych oraz instalacji podgrzewania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowanie systemu solarne	+	0	0	0	0	+/-	0	+
7	Edukacja ekologiczna obejmująca tematykę gospodarki niskoemisyjnej, OZE, efektywności energetycznej, a także promująca prawidłowe postawy, w tym działania przyczyniające się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych	+	0	0	0	0	0	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

Zadania z zakresu obszaru interwencji **Ochrona klimatu i jakości powietrza** przewidziane w Programie mają na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z zanieczyszczeniem powietrza.

W przypadku budowy ścieżek rowerowych (m.in. wzdłuż Jeziora Niepruszewskiego), budowy parkingów, sieci gazowej i modernizacji dróg to głównie na etapie realizacji mogą wystąpić krótkotrwałe, negatywne oddziaływania głównie na powierzchnię ziemi. Jednak w dłuższej perspektywie czasowej będzie to oddziaływanie pozytywne.

Należy zwrócić uwagę, że w Programie uwzględniono szereg zadań mających na celu rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) obejmujących m.in. zastosowanie oświetlenia solarnego na obwodnicy miasta Buk; rozwój wykorzystania ogniw fotowoltaicznych w systemach hybrydowych do zasilania urządzeń i instalacji infrastruktury drogowej (znaków, świateł ostrzegawczych); wprowadzanie ekologicznych nośników energii, w tym wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii; budowę farm/elektrowni/ciepłowni; instalowanie odnawialnych źródeł energii (w tym modułów fotowoltaicznych „PV” na dachach budynków); wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne; montaż modułów fotowoltaicznych oraz instalacji podgrzewania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowanie systemu solarnego. Jako oddzielne zadania wyodrębniono szereg działań „miękkich” mających na celu promocję i edukację w zakresie OZE oraz uwzględnienie odpowiednich zapisów w mpzp umożliwiających wykorzystanie OZE. Wzmożenie wykorzystania OZE niesie za sobą korzyści ekologiczne objawiające się bezpośrednim zmniejszeniem emisji gazów i pyłów do atmosfery, pośrednio na klimat, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia efektu cieplarnianego i skutkuje ograniczeniem zużycia paliw kopalnianych. W przypadku farm wiatrowych może wystąpić negatywne oddziaływanie na awifaunę oraz chiropterofaunę i zaburzyć harmonia krajobrazu, toteż na etapie planowania konieczne jest rozważenie najbardziej korzystnej lokalizacji. Aktualnie planuje się głównie niewielkie przydomowe turbiny wiatrowe. Dodatkowo rozwój OZE skutkować będzie korzyściami gospodarczymi polegającymi na zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego oraz dywersyfikacji źródeł energii. Jednak ze względu na obecne sprzeciwy społeczne w pierwszej kolejności należy zwiększyć zainteresowanie tematyką OZE i poszerzyć wiedzę lokalnej społeczności poprzez edukację ekologiczną na temat OZE spośród, których wykorzystanie energii wiatrowej mogłoby mieć tu duże zastosowanie (odpowiednia prędkość wiatru 4m/s i ukształtowanie terenu).

W Programie przewidziano również termomodernizację budynków mającą na celu poprawę efektywności energetycznej, stosowanie energooszczędnych materiałów oraz technologii przy budowie nowych obiektów, co będzie skutkować redukcją zużycia energii i w konsekwencji pozwoli ograniczyć emisję zanieczyszczeń do powietrza. W dłuższej perspektywie czasowej realizacja tego zadania będzie oddziaływać pozytywnie, pośrednio na jakość powietrza i klimat oraz zasoby naturalne. Prace termomodernizacyjne stanowią jednak potencjalne zagrożenie dla nietoperzy i ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble), dlatego konieczne jest przed podjęciem prac sprawdzenie i przeprowadzenie inwentaryzacji budynków. Prace remontowe i termoizolacyjne powinny być prowadzone poza okresem lęgowym, rozrodczym i hibernacji, a w ramach zadań kompensujących należy zainstalować budki lęgowe.

Wyszczególniono w Programie również zadania mające na celu promocję i rozwój transportu publicznego, stanowiącego alternatywę do bardziej negatywnie oddziałującego na środowisko indywidualnego transportu. W celu ograniczenia dokuczliwości systemu

transportowego przewidziano rozwój infrastruktury rowerowej, uwzględniające zwiększenie długości ścieżek rowerowych, budowę systemu rowerów miejskich, budowę parkingu buforowego typu Park&Ride, rozbudowę infrastruktury i kreowanie nowych połączeń transportu publicznego, zakup pojazdów niskoemisyjnych i wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”, promowanie korzystania z istniejących linii kolejowych. Ponadto przewidziano wprowadzenie rozwiązań typu e-urząd oraz promocję ecodriving'u. Powyższe działania spowodują długoterminową poprawę jakości powietrza, a także pozytywnie wpłyną na zdrowie ludzi.

Konkludując zaproponowane zadania przyczynią się do zmniejszenia zużycia energii, a także pośrednio surowców nieodnawialnych, oraz bezpośrednio emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. W większości będą przede wszystkim pozytywnie lub neutralnie oddziaływać na analizowane komponenty środowiska, dobra materialne i ludzi.

Obszar interwencji: **Zagrożenie hałasem**

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujący kierunek interwencji:

- Ograniczenie emisji do środowiska i zmniejszenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu.

Przypisano mu szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-2 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Zagrożenie hałasem

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu									
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji do środowiska i zmniejszenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu									
1	Prowadzenie badań monitorujących poziom hałasu drogowego oraz kolejowego	+	0	0	0	0	0	0	+
2	Przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów: stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania	+	0	0	0	0	0	0	+
3	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest dopuszczony w rozporządzeniu poziom hałasu w porze nocnej oraz całej trasy 307 w obrębie całej gminy	+	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
4	Lokalna poprawa klimatu akustycznego poprzez tworzenie pasów zieleni osłonowej, izolacyjnej	+	0/+	+	0	0/+	+	0	+
5	Prowadzenie kontroli emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	+	0	0	0	0	0	0	+
6	Lokalne ograniczenia prędkości ruchu na terenie zwartej zabudowy	+	0	0	0	0	0	0	+
7	Zmniejszenie udziału pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu	+	0	0	0	0	0	0/+	0/+
8	Dążenie do poprawy płynności ruchu poprzez odpowiednią organizację ruchu	+	0	0	0	0	0	0	+
9	Stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej	+	0	0	0	0	0	0	+
10	Modernizacja nawierzchni dróg	+/-	0/+	0	0	0/-	0	0/+	+
11	Wyznaczanie szlaków i budowa nowych ciągów dróg rowerowych	0/+	0	0	0	0/-	0/-	0	+
12	Pogłębianie świadomości społecznej o negatywnym wpływie hałasu na człowieka (edukacja ekologiczna)	+	0	0	0	0	0	0	+
13	Przyjęcie uchwał wprowadzających zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na jeziorze Niepruszewskim	+	+	+	+	0	0	0	+
14	Budowa ekranów akustycznych	+	0	0	0	0/-	0/-	0/+	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W ramach obszaru interwencji **Zagrożenie hałasem** przewiduje się realizację zadań „miękkich”, tj. monitoring hałasu, przestrzeganie poziomów dopuszczalnych hałasu, wprowadzenie odpowiednich zapisów do mpzp poświęconych ochronie przed hałasem, lokalne ograniczenie prędkości, zmniejszenie udziału pojazdów ciężkich, dążenie do poprawy płynności ruchu, edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wpływu hałasu oraz wprowadzenie zakazu poruszania się po jeziorze Niepruszewskim jednostek pływających o napędzie spalinowym. W Programie przewidziano również realizację zadań inwestycyjnych polegających na tworzeniu pasów zieleni, stosowaniu „cichych” nawierzchni na modernizowanych odcinkach dróg, wyznaczanie szlaków rowerowych oraz budowa ekranów akustycznych.

Polepszenie stanu technicznego dróg będzie skutkowało upłynnieniem ruchu kołowego, a w konsekwencji pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny. W sposób pośredni będzie to pozytywnie oddziaływać na człowieka. Minimalizacja uciążliwości hałasu komunikacyjnego będzie korzystna również dla budynków, w tym zabytków, ponieważ działania te wpłyną na ograniczenie negatywnego oddziaływania drgań i wibracji.

Zabezpieczenie przeciwhałasowe polegające na zastosowaniu ekranów akustycznych oprócz pełnienia funkcji bariery ochronnej przed hałasem stanowią także zaporę przed zanieczyszczeniami pyłowo-gazowymi. Zatem budowa ekranów akustycznych ma ogólnie rzecz biorąc pozytywny wpływ na środowisko, jak i zdrowie ludzi. Jednakże ujemnym aspektem ich zastosowania jest zaburzenie harmonii krajobrazowej. Negatywne oddziaływanie może również wystąpić na etapie realizacji inwestycji na skutek chwilowych przekształceń powierzchni ziemi. Ponadto, wpływ na dobra materialne będzie pozytywny ze względu na dodatkowy wzrost wartości nieruchomości.

Obszar interwencji: **Pola elektromagnetyczne**

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Stała kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;
- Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-3 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Pola elektromagnetyczne

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych									
Kierunek interwencji: Stała kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego									
1	Prowadzenie badań pól elektromagnetycznych i gromadzenie danych o źródłach promieniowania elektromagnetycznego	0	0	+	0	0	0	0	+
2	Dalsze prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	0	0	+	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach									
1	Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów	0	0	+	0	0	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych								
2	Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych	0	0	+	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych									
1	Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	0	0	+	0	0	0	0	+
2	Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych w szczególności oddziaływaniem stacji bazowych telefonii komórkowych	0	0	0	0	0	0	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W obszarze interwencji **Pola elektromagnetyczne** przewidziano realizację działań „miękkich” mających na celu prowadzenie monitoringu oraz ewidencji pól elektromagnetycznych, a także prawidłowego planowania lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Osiągnięcie zamierzeń będzie możliwe dzięki odpowiednim zapisom w mpzp i wydawaniu decyzji lokalizacyjnych oraz środowiskowych. Niskokonfliktowa lokalizacja poza minimalizowaniem konfliktów społecznych, ogranicza również możliwość negatywnego oddziaływania źródeł promieniowania na świat ożywiony przyrody.

Nie stwierdza się negatywnego oddziaływania w tym zakresie, wszelkie działania będą miały pośredni, długoterminowy, pozytywny wpływ na komponenty środowiska i zdrowie ludzi.

Obszar interwencji: **Gospodarowanie wodami**

Cel: Dobry stan wód przy zwiększonej retencji i bezpieczeństwie powodziowym

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Utrzymanie właściwego stanu urządzeń melioracyjnych na terenie gminy;
- Utrzymanie i konserwacja zbiorników wodnych i cieków;
- Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez realizację programów działań;
- Ochrona przed powodzią;

- Osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-4 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarowanie wodami

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Dobry stan wód przy zwiększonej retencji i bezpieczeństwie powodziowym									
Kierunek interwencji: Utrzymanie właściwego stanu urządzeń melioracyjnych na terenie gminy									
1	Kontynuacja prac związanych z modernizacją i odbudową systemów melioracyjnych	0	+	0/-	0	0	0	0	+
2	Dofinansowanie działalności spółek wodnych w zakresie modernizacji systemów melioracyjnych	0	+	0	0	0	0	0	0
3	Remonty przepustów i budowli piętrzących wody	0	+	0/-	0	0	0	+	+
4	Konserwacja rowów melioracyjnych	0	+	0/-	0	0	0	+	+
5	Naprawa/konserwacja systemów drenarskich i rurociągów melioracyjnych na użytkach rolnych	0	+	0	0	0/-	0	0	+
6	Odwadnianie terenów i modernizacja systemów odwodnieniowych.	0	+/-	0/-	0	0	0	+	+
Kierunek interwencji: Utrzymanie i konserwacja zbiorników wodnych i cieków									
1	Utrzymanie stawów wiejskich	0	+/-	+	0	0	0/+	0	+
2	Konserwacja rzek, kanałów, rowów	0	+/-	0/-	0	0	0/+	0	+
3	Rekultywacja jezior, stawów	0	+/-	+	0	0	0/+	0	+
Kierunek interwencji: Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez realizację programów działań									
1	Ograniczanie wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód	0	+	0/+	0	0	0	0	+
2	Ochrona wód przed eutrofizacją	0	+	0/+	0	0	0	0	+
3	Podejmowanie działań ograniczających wpływ zanieczyszczeń obszarowych na zasoby wodne	0	+	0/+	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią									
1	Działania zabezpieczające przed wystąpieniem oraz skutkami powodzi i suszy	0	0	0	0	0	0	+	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	zgodnie ze zaktualizowanym Operatem przeciwpowodziowym Powiatu Poznańskiego								
2	Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych/przeciwpowodziowych	0	+	0/-	0	+/-	0	+	+
3	Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych	0	+	0/-	0	0	0	+	+
4	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożenia powodziowego	0	0	0	0	0	0	+	+
5	Plany operacyjne ochrony przed powodziami oraz plany zarządzania kryzysowego	0	0	0	0	0	0	+	+
6	Wypożyczenie magazynu przeciwpowodziowego	0	0	0	0	0	0	+	+
Kierunek interwencji: Osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód									
1	Programy obniżania strat wody	0	+	0	0	+	0	0	+
2	Działania edukacyjne oraz akcje promujące oszczędzanie wody	0	+	0	0	+	0	0	+
3	Zabudowa punktów pomiarowych zużycia wody wraz z wyposażeniem sieciowym	0	+	0	0	+	0	0	+
4	Edukacja rolników w zakresie ochrony wód	0	+	0/+	0	+	0	0	+
5	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	0	+	0/+	0	+	0	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W obszarze **Gospodarowanie wodami** wyodrębniono zadania planistyczne i organizacyjne mające na celu ochronę ludności przed skutkami susz i powodzi. W związku z tym planuje się m.in.: wykonanie planu operacyjnego ochrony przed powodziami oraz plan zarządzania kryzysowego, uwzględnienie w mpzp obszarów zagrożenia powodziowego oraz działania zabezpieczające przed wystąpieniem zjawisk ekstremalnych zgodnie z Operatem przeciwpowodziowym. Realizacja wszystkich działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej ma wymiar pozytywny z uwagi na bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, ochronę dóbr materialnych i kulturowych – oddziaływania te będą miały charakter pośredni oraz długoterminowy.

W tym obszarze przewidziano również szereg inwestycji służących właściwemu utrzymaniu urządzeń melioracyjnych, zbiorników wodnych i cieków, takich jak: modernizacja i odbudowa systemów melioracyjnych, remonty przepustów i budowli piętrzących wody, konserwacja rowów melioracyjnych, naprawa/konserwacja systemów drenarskich i rurociągów melioracyjnych na użytkach rolnych, odwadnianie terenów i modernizacja systemów odwodnieniowych, utrzymanie stawów wiejskich, konserwacja rzek, kanałów, rowów, rekultywacja jezior i stawów. Zadania te będą miały pozytywny bezpośredni lub pośredni wpływ na jakość wód (powierzchniowych i podziemnych), jednakże podczas realizacji może wystąpić negatywny wpływ na biotyczne elementy środowiska.

Część zadań dotyczy ograniczenia dopływu azotu ze źródeł rolniczych – co będzie mieć pozytywny wpływ na środowisko wodne. Realizacja zadań dotyczyć ma ograniczenia wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód, ochronę wód przed eutrofizacją, podejmowania działań ograniczających wpływ zanieczyszczeń obszarowych na zasoby wodne.

W Programie zapisano także realizację następujących zadań: monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, program obniżania strat wody, działania edukacyjne oraz akcje promujące oszczędzanie wody oraz edukacja rolników w zakresie ochrony wód. Powyższe zadania pozytywnie, pośrednio lub bezpośrednio, wpłyną na jakość wód oraz będą stale korzystnie oddziaływały na zasoby naturalne.

Obszar interwencji: **Gospodarka wodno-ściekowa**

Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
- Poprawa jakości wody pitnej;
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego poprzez kontynuację budowy sieci kanalizacyjnej i edukację ekologiczną;
- Usprawnienie funkcjonowania sieci kanalizacyjnej;
- Zmniejszenie dysproporcji między wybudowaną siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-5 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej									
Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę									
1	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Buku w celu dostosowania jakości	0	+	0	0	0/-	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	wody pitnej do standardów unijnych								
2	Modernizacja SUW Kalwy	0	+	0	0	0/-	0	0	+
3	Wymiana sieci wodociągowej wraz z przyłączami – Szewce, ul. Strumykowa	0	+	0	0	0/-	0	0	+
4	Budowa sieci wodociągowej – Wielka Wieś, ul. ks. Infułata Teofila Ratajczaka	0	+	0	0	0/-	0	0	+
5	Budowa sieci wodociągowej Wielka Wieś: ul. Konwaliowa, ul. Makowa, ul. Krokusowa; Niepruszewo: ul. Ogrodowa	0	+	0	0	0/-	0	0	+
6	Budowa sieci wodociągowej – Wielka Wieś ul. Promienista, ul. Tęczowa, ul. Jasna, ul. Żonkilowa	0	+	0	0	0/-	0	0	+
7	Wymiana sieci wodociągowej – Niepruszewo ul. Szkolna	0	+	0	0	0/-	0	0	+
8	Wymiana sieci wodociągowej Szewce ul. Leśna, Dakowy Suche ul. Szkolna	0	+	0	0	0/-	0	0	+
9	Budowa sieci wodociągowej Niepruszewo ul. Jęczmienna, ul. Pszeniczna	0	+	0	0	0/-	0	0	+
10	Budowa sieci wodociągowej Wielka Wieś ul. Smugi dz. nr 33/2	0	+	0	0	0/-	0	0	+
11	Projekt i budowa sieci wodociągowej – Niepruszewo ul. Krótka	0	+	0	0	0/-	0	0	+
12	Remont wieży ciśnień	0	+	0	0	0	0	+	+
13	Inteligentne systemy zarządzania siecią wodociagową	0	+	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Poprawa jakości wody pitnej									
1	Modernizacja i budowa ujęcia wody	0	+	0	0	0/-	0	0	+
2	Likwidacja nieczynnych ujęć wody	0	+	0	0	0	0	0	+
3	Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia	0	+	0	0	0	0	0	+
4	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie płytko zalegających zbiorników czwartorzędowych	0	+	+	0	+	0	0	+
5	Ochrona jakości wód płynących oraz w zlewni Jeziora Niepruszewskiego	0	+	+	0	+	0	0	+
Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego poprzez kontynuację budowy sieci kanalizacyjnej i edukację ekologiczną									

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
1	Budowa kanalizacji sanitarnej – Dobieżyn I etap (ul. Pogodna, Spokojna)	0	+	0	0	0/-	0	0	+
2	Budowa kanalizacji sanitarnej – Dobieżyn II etap (ul. Spokojna, Cicha)	0	+	0	0	0/-	0	0	+
3	Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Dobieżyn – etap IIA (ul. Powstańców Wlkp., Topolowa, Wodna)	0	+	0	0	0/-	0	0	+
4	Budowa kanalizacji sanitarnej – Dobieżyn etap IIB (dalsza część ul. Powstańców Wlkp., pozostała część m. Dobieżyn)	0	+	0	0	0/-	0	0	+
5	Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Wielka Wieś ul. Ogrodowa, Nowa, Boczna, Rolna, Smugi oraz w Buku ul. Słoneczna i św. Rocha	0	+	0	0	0/-	0	0	+
6	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej z przykanalikami ze studnią przyłączeniową – Wielka Wieś, ul. ks. Infulata Teofila Ratajczaka	0	+	0	0	0/-	0	0	+
7	Projekt i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Parku Przemysłowego Buk (Niepruszewo) etap II	0	+	0	0	0/-	0	0	+
8	Projekt i budowa kanalizacji sanitarnej – Wielka Wieś ul. Słonecznikowa, Krokusowa, Konwaliowa, Makowa	0	+	0	0	0/-	0	0	+
9	Projekt i budowa kanalizacji sanitarnej – Wielka Wieś ul. Rocha	0	+	0	0	0/-	0	0	+
10	Projekt i budowa kanalizacji sanitarnej – Wielka Wieś ul. Mickiewicza (obwodnica)	0	+	0	0	0/-	0	0	+
11	Projekt i budowa kanalizacji sanitarnej – Buk ul. Dobieżyńska, Otuska	0	+	0	0	0/-	0	0	+
12	Projekt rozbudowy oczyszczalni ścieków – Niepruszewo	0	0	0	0	0	0	0	+
13	Rozbudowa oczyszczalni ścieków Niepruszewo	0	+	0/-	0	+/-	0	0	+
14	Rozbudowa oczyszczalni ścieków – Wielka Wieś	0	+	0	0	0/-	0	0	+
15	Edukacja ekologiczna na temat wpływu emisji zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków na środowisko	0	+	0	0	0/+	0	0	+
Kierunek interwencji: Usprawnienie funkcjonowania sieci kanalizacyjnej									
1	Wymiana przepompowni ścieków w Buku, ul. Dworcowa	0	+	0	0	0/-	0	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
2	Inteligentne systemy zarządzania siecią kanalizacyjną	0	+	0	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Zmniejszenie dysproporcji między wybudowaną siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną									
1	Budowa systemu oczyszczania ścieków deszczowych	0	+	0	0	0/-	0	0	+
2	Zagospodarowanie osadów ściekowych	0	+	0	0	0	0	0	+
3	Dalsze działania mające na celu zlikwidowanie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych	0	+	0	0	0	0	0	+
4	Aktualizowanie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz na gnojowice jak również płyt obornikowych	0	+	0	0	0	0	0	+
5	Inwestycje w dziedzinie utylizacji ścieków na obszarach wiejskich nie posiadających oczyszczalni ścieków	0	+	0	0	0	0	0	+
6	Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej terenów rekreacyjnych wzdłuż jeziora	0	+	+	0	0	0	0	+
7	Zwiększenie stopnia skanalizowania, w szczególności terenów wiejskich	0	+	0	0	0	0	0	+
8	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, na terenach gdzie budowa systemów zbiorczych jest nieuzasadniona ze względu na uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne	0	+	0	0	0/-	0	0	+
9	Dofinansowywanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez przyjęcie odpowiednich uchwał	0	+	0	0	0	0	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

Zadania uwzględnione w ramach obszaru **Gospodarka wodno-ściekowa** dotyczą rozbudowy infrastruktury ujęć, uzdatniania wody, sieci wodociągowej i kanalizacyjnych, a także oczyszczalni ścieków. Uwzględniono również zadania „miękkie” związane z edukacją ekologiczną, dofinansowaniami dla budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i inteligentnymi systemami służącymi zarządzaniem siecią wodno-kanalizacyjną.

Budowa sieci wodociągowej i modernizacja urządzeń wodociągowych skutkować będzie poprawą jakości wody pitnej, a zatem długoterminowo na zdrowie ludzi. Realizacja zadań związanych z rozbudową systemu kanalizacyjnego przełoży się na poprawę jakości wód

powierzchniowych i podziemnych poprzez ograniczenie dopływu i zminimalizowania niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do tych wód. Realizacja tych działań jest niezbędna, a w efekcie korzystna dla środowiska i zasobów wodnych.

Jedynie na etapie realizacji inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej może wystąpić krótkotrwale negatywne oddziaływanie, związane z konieczną ingerencją w powierzchnię ziemi. Inna uciążliwość dla środowiska związana z rozwojem gospodarki ściekowej może wystąpić w punkcie zrzutu z oczyszczalni ścieków, zważywszy na fakt odprowadzenia większej ilości oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych.

Konkludując uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej będzie korzystne i przyczyni się do długotrwałego poprawienia jakości zasobów wód, zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków komunalnych trafiających do środowiska, a zatem pośrednio będzie pozytywnie oddziaływać również na zdrowie ludzi.

Obszar interwencji: **Zasoby geologiczne**

Cel: Ochrona zasobów geologicznych

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Ochrona złóż kopalin;
- Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców gminy oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych;
- Prowadzenie dalszych prac związanych z poszukiwaniem, rozpoznaniem i udokumentowaniem złóż kopalin na terenie gminy.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-6 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Zasoby geologiczne

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona zasobów geologicznych									
Kierunek interwencji: Ochrona złóż kopalin									
1	Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	+	0	0	0
2	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony złóż kopalin	0	0	0	0	+	0	0	+
Kierunek interwencji: Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców gminy oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych									
1	Prowadzenie sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych wraz z ich	+	0	0	0	+	+	0	+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
	zagospodarowaniem								
Kierunek interwencji: Prowadzenie dalszych prac związanych z poszukiwaniem, rozpoznaniem i udokumentowaniem złóż kopalin na terenie gminy									
1	Kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji	0	0	0	0	+	0	0	0
2	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem	0	0	0	0	+	0	0	0

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W obszarze interwencji **Zasoby geologiczne** Program zakłada działania mające na celu ochronę złóż kopalin poprzez zastosowanie odpowiednich zapisów w mpzp, kontrole koncesji, likwidowanie nielegalnych eksploatacji, rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz edukację ekologiczną.

Wszystkie powyżej wymienione zadania będą pozytywnie i długoterminowo wpływać na racjonalizowanie gospodarki surowców naturalnych poprzez ochronę złóż, a ponadto niektóre z nich korzystnie wpłyną na ludzi i krajobraz.

Obszar interwencji: **Gleby**

Cel: Ochrona zasobów glebowych

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb;
- Wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” w szczególności obejmujące zagadnienia związane z nawożeniem, ochroną wód, uprawą roli;
- Wdrażanie programów rolno środowiskowych;
- Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-7 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Gleby

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona zasobów glebowych									
Kierunek interwencji: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb									
1	Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów nie przekraczające zalecanych dawek	0	+	+	0	+	0	0	0/+
2	Wapnowanie gleb, odpowiednie nawożenie wzbogacające glebę w składniki mineralne i próchnicę	0	+	+	0	+	0	0	0/+
3	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony gleb	0	0	0	0	+	0	0	+
Kierunek interwencji: Wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” w szczególności obejmujące zagadnienia związane z nawożeniem, ochroną wód, uprawą roli									
1	Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	0	+	+	0	+	+	0	0/+
Kierunek interwencji: Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych									
1	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych	0	+	+	0	+	+	0	0/+
Kierunek interwencji: Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych									
1	Zachowanie mozaiki krajobrazów rolniczych	0	0	0	0	0	+	0	0
2	Przyjęcie jako wiodącej funkcji rolniczej dla gminy w oparciu o rodzinne średniej i dużej wielkości gospodarstwa rolne	0	0/-	0/+	0	+	0	0	0
3	Ochrona przed zmianą użytkowania gruntów rolniczych klas I-III w zachodniej i południowej części gminy oraz gleb organicznych (w tym: torfowych, mułowo-torfowych, murszowych)	0	0/+	0/+	0	+	0/+	0	0
4	Zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową (szczególnie na obszarach gleb chronionych zachodniej i południowej gminy)	0	0	0/+	0	+	0/+	0	0
5	Prowadzenie badań gleby i ziemi oraz monitorowanie ich stanu na podstawie dostępnych wyników	0	+	0/+	0	+	0	0	0/+
6	Rekultywacja i rewitalizacja przyrodnicza terenów zdegradowanych i zdewastowanych (wyrobiska poźwirowe)	0	0/+	+	0	+	+	0	0/+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
7	Racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowanych	0	0	0	0	+	0	0	0
8	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt do remediacji terenów zanieczyszczonych	0	0	0	0	+	0	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W ramach obszaru interwencji **Gleby** przewidziano wdrożenie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych oraz programów rolnośrodowiskowych, a także racjonalne zużycie środków ochrony roślin, nawozów oraz wapnowania. Zadania te długotrwale, bezpośrednio korzystnie wpłyną na ochronę gleb, a pośrednio także na środowisko wodne, świat przyrody ożywionej, a także rolniczy krajobraz. W celu ochrony gleb konieczne jest także podjęcie zadań mających na celu zachowanie mozaiki krajobrazów rolniczych oraz ochrona cennych gleb – zadania te również będą oddziaływać pozytywnie.

Ponadto Program przewiduje przeprowadzenie niezbędnych rekultywacji, monitoring jakości gleb oraz doposażenie jednostek OSP w sprzęt do remediacji terenów zanieczyszczanych. Będą to oddziaływania pozytywne i długotrwale.

Obszar interwencji: **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**

Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujący kierunek interwencji:

- Zapewnienie zintegrowanej gospodarki odpadami.

Przypisano mu szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-8 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko									
Kierunek interwencji: Zapewnienie zintegrowanej gospodarki odpadami									

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
1	Prowadzenie wspólnej polityki odpadowej w ramach Związku Międzygminnego „Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej”	0	+	0/+	0	+	+	0	+
2	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	0/+	+	0/+	0	+	+	0	+
3	Budowa stacji przeładunkowych	0	+	0/+	0	+	+	0	+
4	Zakup pojemników i kontenerów na odpady	0	+	0/+	0	+	+	0	+
5	Zakup kontenerów/pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	0	+	0/+	0	+	+	0	+
6	Budowa PSZOK w Buku	0	+	0/+	0	+	+	0	+
7	Zakup pojazdów na potrzeby zbiórki odpadów	0	+	0/+	0	+	+	0	+
8	Budowa/modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów	0	+	0/+	0	+	+	0	+
9	Zagospodarowanie biogazu	+	0	0	0	0	0	0	+
10	Rozbudowa składowisk odpadów komunalnych	0	+	0/+	0	+/-	+	0	+
11	Promocja budowy przydomowych kompostowników	0	0	0	0	+	0	0	+
12	Działania edukacyjne dla mieszkańców	0	+	+	0	+	+	0	+
13	Rekultywacja składowisk odpadów lub zamkniętej kwater – rekultywacja Składowiska Odpadów Wysoczka	0	+	0/+	0	+	+	0	+
14	Demontaż i unieszkodliwienie azbestu	+	0	0	0	0	0	0	+
15	Zagospodarowania osadów ściekowych	0	+	0	0	+	0	0	+
16	Budowa instalacji do przetwarzania i odzysku odpadów innych niż komunalne	0	+	0/+	0	+/-	+/-	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W ramach obszaru interwencji **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów** przewidziano prowadzenie wspólnej polityki odpadowej w ramach Związku

Międzygminnego „Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej”, a także wymieniono zadania związane z rozbudową infrastruktury służącej zbieraniu oraz przetwarzaniu lub unieszkodliwianiu odpadów.

Realizacja tych zadań pozwoli ograniczyć niekontrolowane przedostawanie się do środowiska odpadów komunalnych, wzrost stopnia odzysku odpadów z jednoczesnym ograniczeniem masy odpadów unieszkodliwianych poprzez składowanie, eliminowanie z krajobrazu dzikich wysypisk. Toteż działania te długoterminowo pośrednio pozytywnie wpłyną na środowisko gruntowo-wodne, krajobraz, faunę i florę. Zaś bezpośrednio i pozytywnie będą wpływać na powierzchnię ziemi. Wymienione zadania będą pozytywnie oddziaływały także na zdrowie oraz bezpieczeństwo ludzi.

Obszar interwencji: **Zasoby przyrodnicze**

Cel: Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujące kierunki interwencji:

- Zachowanie istniejącego systemu przyrodniczego;
- Poprawa stanu jakości zasobów przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze miasta i gminy;
- Wyodrębnienie obszarów o największym potencjale biologicznym;
- Polepszenie estetyki i walorów krajobrazowych gminy;
- Zwiększenie lesistości terenu gminy zgodnie z powiatowym programem zwiększania lesistości;
- Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej;
- Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna.

Przypisano im szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-9 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków interwencji w ramach obszaru interwencji – Zasoby przyrodnicze

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych									
Kierunek interwencji: Zapewnienie zintegrowanej gospodarki odpadami									
1	Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków	0	0/+	+	0	0	+	0	0/+
2	Zakup budek lęgowych dla gatunków chronionych	0	0	+	0	0	0	0	0

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
3	Program ochrony kasztanowców	0	0	+	0	0	+	0	0
4	Program ochrony starych drzew na terenach zurbanizowanych	0	0	+	0	0	0/+	0	0
Kierunek interwencji: Poprawa stanu jakości zasobów przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze miasta i gminy									
1	Wzmocnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	0	0	+	0	0	+	0	0
Kierunek interwencji: Wyodrębnienie obszarów o największym potencjale biologicznym									
1	Wyznaczenie w przestrzeni gminy terenów nawiązujących do ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCh) tj. otuliny Wielkopolskiego Parku Narodowego	0	0	+	+	0	+	0	0
Kierunek interwencji: Polepszenie estetyki i walorów krajobrazowych gminy									
1	Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	0	0	+	0	0	0	0	0
2	Pozostawienie terenów cennych przyrodniczo i objęcie ich ochroną jako użytki ekologiczne - wskazane korytarze ekologiczne, wały ozowe	0	0	+	+	0	+	0	0
3	Renaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza wodno-błotnych, rzecznych i leśnych	0	+	+	0	0	+	0	0
4	Prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej	0	0	+	+	0	0	0	+
5	Ograniczenie wycinki drzew i krzewów regulowane w postaci wydawanych decyzji oraz rekompensowanie wszystkich ubytków w postaci nasadzeń	0	0	+	0	0	+	0	0
6	Opracowanie inwentaryzacji oraz waloryzacji przyrodniczej, które stanowiłyby dokumenty wyjściowe do dalszych przedsięwzięć syntetyzujących wiedzę o bioróżnorodności badanego obszaru	0	0	+	0	0	0	0	0
7	Przygotowanie opracowania ekofizjograficznego Miasta i Gminy Buk z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	0	0	+	0	0	+	0	0
8	Identyfikacja uwarunkowań ekofizjograficznych z szczególnym uwzględnieniem ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi	0	0	+	0	+	+	0	0

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
9	Wprowadzanie kolejnych form ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych, przyrody nieożywionej	0	0	+	+	0	+	0	0
10	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	0	0	+	+	0	+	0	0
11	Przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w odniesieniu do obiektów turystycznych i rekreacyjnych w aspekcie ochrony walorów przyrodniczych	0	0	+	+	0	+	0	0
12	Kontynuacja prac związanych z utrzymaniem i rozwojem terenów zieleni	0	0	+	+	0	+	0	0
13	Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo oraz ochrona tych terenów przed zainwestowaniem i tzw. dzikim zagospodarowaniem	0	0	+	+	0	0	0	0
14	Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu	0	0	+	0	0	+	0	+
15	Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych	0	0	0	0	0	0	0	+
16	Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo	0	0	+	0	0	0	0	0
17	Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej w ramach realizacji programu działań, mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	0	+	+	0	0	0	0	+
18	Opracowanie i wdrażanie programów rolnośrodowiskowych	0	+	+	0	0	0	0	0
19	Utrzymanie tradycyjnych rozłogów pól, zadrzewień śródpolnych i małych zagłębień wraz z występującą florą	0	0/+	+	0	+	+	0	0
20	Usuwanie barszczu Sosnowskiego	0	0	+	0	0	0	0	+
Kierunek interwencji: Zwiększenie lesistości terenu gminy zgodnie z powiatowym programem zwiększania lesistości									
1	Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo	0/+	0/+	+	0	0	+	0	0/+
2	Zwiększanie lesistości i poprawa stanu lasów	0/+	0/+	+	0	0	+	0	0/+
Kierunek interwencji: Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej									
1	Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów	0/+	0/+	+	+	0	+	0	0/+

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
2	Opracowanie Planu urządzania lasów	0	0	+	0	0	0	0	0
3	Nadzór nad lasami nie stanowiącymi własność Skarbu Państwa	0	0	+	0	0	0	0	0
Kierunek interwencji: Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna									
1	Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego	0	0	+	0	0	+	0	0
2	Doskonalenie gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów	0	0	+	0	0	0	0	0
3	Rozszerzenie usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów	0	0	+	0	0	0	0	+
4	Łączenie kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów	0/+	0/+	+	+	0	+	0	0/+
5	Poprawa rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach	0	0	+	0	0	0	0	0
6	Prowadzenie zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów	0	0	+	0	0	+	0	0
7	Racjonalne przeznaczenie obszarów leśnych na cele nieleśne	0	0	0/+	0	0	0	0	0
8	Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki)	0	0	+	0	0	0	0/+	+
9	Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym kształtowaniu granicy rolno-leśnej i ochronie krajobrazu	0	0	+	0	0	+	0	0
10	Kontynuowanie promowania zachowań zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody poprzez zintensyfikowanie edukacji ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody, w tym ochrony lasów	0	0	+	0	0	+	0	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

Zadania w ramach obszaru **Zasoby przyrodnicze** mają za cel ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych, siedlisk oraz zwiększenie bioróżnorodności. Ponadto

przewidziano prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie lesistości, ochronę kasztanowców i starych drzew na terenach zurbanizowanych, utrzymanie i tworzenie nowych form ochrony przyrody. Przewidziano również przygotowanie opracowania ekofizjograficznego Miasta i Gminy Buk z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej, zadania z zakresu edukacji oraz promowania zachowań ekologicznych

Oddziaływanie wszystkich zadań w zakresie obszaru zasobów przyrody na poszczególne komponenty środowiska, jak i zdrowie ludzi, będzie wyłącznie pozytywne, bezpośrednie i pośrednie, wtórne oraz długoterminowe.

Obszar interwencji: **Zagrożenia poważnymi awariami**

Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii

W ramach niniejszego obszaru interwencji wyróżniono następujący kierunek interwencji:

- Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.

Przypisano mu szereg różnych zadań prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu. Poniżej zaprezentowano próbę oceny ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Tab. 7-10 Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunku interwencji w ramach obszaru interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Kierunki zadań interwencji	Powietrze i klimat	Woda	Fauna i flora (bioróżnorodność)	Formy ochrony przyrody	Pow. ziemi, gleby i zasoby naturalne	Krajobraz	Dobra materialne i zabytki	Ludzie
Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii									
Kierunek interwencji: Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych									
1	Dalsza edukacja społeczeństwa w związku z możliwością wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych	0	0	0	0	0	0	+	+
2	Uwzględnianie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach na terenie powiatu	0	0/+	0	0	0/+	0	+	+
3	Doposażenie jednostek OSP	0	0/+	0	0	0/+	0	+	+
4	Zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego, sorbentów	0	0/+	0	0	0/+	0	+	+
5	Wprowadzenie systemu alarmowania/ostrzegania dla mieszkańców o nadzwyczajnych zagrożeniach	0	0	0	0	0	0	+	+
6	Modernizacja punktów alarmowych	0	0	0	0	0	0	+	+

„+” – pozytywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„0” - brak występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

„-” - negatywny skutek występowania potencjalnego oddziaływania na środowisko zadań obszaru interwencji

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie obszaru interwencji **Zagrożenia poważnymi awariami** przewidziano zadania mające za cel minimalizowanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i ich skutków. Uwzględniono tu m.in.: uwzględnienie zasad bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych, doposażenie jednostek OSP, zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczo-gaśniczego, wdrożenia systemu alarmowego i modernizacja punktów alarmowych. Przewidziano również edukację ekologiczną w tym zakresie.

Oddziaływanie powyższych zadań będzie miało charakter pozytywny w odniesieniu do dóbr materialnych oraz zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, a także środowiska gruntowo-wodnego, powierzchni ziemi i gleb.

7.2 Prognozowany wpływ skutków działań przewidzianych w Programie Ochrony Środowiska na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, wielkoobszarowe obszary chronione, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska chronionych gatunków zwierząt i roślin

Obszar objęty projektem Programu, stanowiący teren Miasta i Gminy Buk, położony jest poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.). Tuż przy granicy gminy, na północnym wschodzie, zlokalizowane są dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Jeziora Niepruszewskiego oraz Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy. Ponadto Otulina Wielkopolskiego Parku Narodowego przylega prawie do granic gminy w jej południowo-wschodniej części, w dolinie Samicy na obszarze Ozu Otulskiego. Z kolei na zachód od granic gminy znajduje się rezerwat przyrody Urbanowo. Ponadto na terenie Miasta i Gminy Buk znajduje się 5 drzew pomnikowych, w tym: 3 dęby szypułkowe, 1 platan klonolistny oraz 1 kasztanowiec zwyczajny. W północno-wschodniej części Miasta i Gminy Buk znajduje się fragment obszaru ważnego dla ptaków – Jezioro Niepruszewskie, wyznaczony wg opracowania *Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego*, stanowiące miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie kaczek i łyszek) podczas wędrówki.

Obszary Natura 2000 oraz mające znaczenie dla Wspólnoty, znajdujące się w sąsiedztwie, są oddalone od granic Miasta i Gminy Buk o:

- Dolina Mogielnicy (PLH300033) – ok. 1,0 km od zachodniej granicy;
- Ostoja Wielkopolska (PLH300010) – ok. 1,5 km od południowo-wschodniej granicy;
- Ostoja Rogalińska (PLB300017) – ok. 1,5 km od południowo-wschodniej granicy.

Celem ochrony obszarów Natura 2000 jest zachowanie we właściwym stanie gatunków oraz siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Oznacza to zachowanie takiej liczebności populacji, która gwarantuje utrzymanie jej w swoim siedlisku przez długi czas oraz zachowanie naturalnego zasięgu gatunku i niezbędnej powierzchni wymaganych przez niego siedlisk. Właściwy stan ochrony siedlisk objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000 oznacza, że ich naturalny zasięg nie może ulec zmniejszeniu i zachowana musi zostać ich specyficzna struktura i funkcje oraz właściwy stan typowych dla nich gatunków.

Na podstawie analizy prognozowanego oddziaływania skutków zadań wyznaczonych w projekcie Programu można stwierdzić, że mają one charakter głównie lokalny i nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszary chronione i obszary sieci Natura 2000. Ponadto na obecnym etapie rozpoznania można stwierdzić, że nie będą stanowić zagrożenia dla chronionych gatunków roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych. Z czego wynika fakt, iż realizacja zamierzeń nie będzie również naruszać ustaleń obowiązujących planów zadań ochronnych obszarów chronionych.

8 Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu Programu Ochrony Środowiska

Zaproponowane w projekcie Programu Ochrony Środowiska kierunki interwencji mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy Miasta i Gminy Buk z zaspokojeniem potrzeb mieszkańców gminy o charakterze zrównoważonym przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. Wpisują się one w cele krajowych i wojewódzkich dokumentów strategicznych. Nieunikniona jest jednak ingerencja w środowisko naturalne.

Zgodnie z art. 51 pkt 3a o *udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, w prognozie oddziaływania na środowisko przedstawia się rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Część zamierzeń inwestycyjnych należy do przedsięwzięć mogących zawsze bądź potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* – tj. Dz. U. 2016, poz. 71). Oznacza to, iż mogą one podlegać procedurom ocen oddziaływania na środowisko: Wśród nich wyróżnia się budowę m. in.:

- instalacji odnawialnych źródeł energii
- infrastruktury transportowej;
- infrastruktury komunalnej;
- oczyszczalni ścieków;
- instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą.

Kluczowe jest poszanowanie potrzeb ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji planowanych przedsięwzięć. Wśród rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w związku z realizacją projektu Programu wyróżniono m.in.:

- zapewnienie rzetelności procedur oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć (konstruktywna współpraca projektantów, przedstawicieli samorządów, instytucji zajmujących się zagadnieniami ochrony środowiska, społeczeństwa, w tym organizacji społecznych i środowiska naukowego);
- nadzorowanie realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska i prowadzenie monitoringu stanu środowiska;
- zgodność zapisów decyzji administracyjnych z założeniami projektu Programu Ochrony Środowiska i egzekucja tych zapisów;
- lokowanie inwestycji na obszarach najmniej podatnych na wpływ zasobów przyrodniczych;

- prawidłowe eksploataowanie sprzętu i placu budowy (zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie ekosystemów szczególnie wrażliwych na zmiany warunków siedliskowych),
- stosowanie najlepszych dostępnych technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych.

Tab. 8-1 Propozycje działań minimalizujących i kompensujących potencjalny negatywny wpływ przewidzianych w projekcie Programu Ochrony Środowiska działań

Lp.	Komponent środowiska	Środki łagodzące/zalecenia
1.	Powietrze i klimat (w tym klimat akustyczny)	<ul style="list-style-type: none"> • nasadzenia wzdłuż tras komunikacyjnych i na terenach inwestycyjnych (ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w powietrzu i zmniejszenie hałasu) • promowanie komunikacji publicznej • usuwanie wyrobów zawierających azbest przez wykwalifikowane firmy (ograniczenie uwalniania włókien azbestowych do środowiska) • zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów ciepłowniczych i gazowniczych w obszarach o dużej gęstości zaludnienia • wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku • wykorzystania odnawialnych niekonwencjonalnych źródeł energii zgodnie z istniejącymi uwarunkowaniami • stosować w miarę możliwości (szczególnie na obszarach wiejskich) panele fotowoltaiczne posiadające białe granice i białe paski podziału
2.	Przyroda (fauna, flora, formy ochrony przyrody)	<ul style="list-style-type: none"> • nasadzenia kompensacyjne • utrzymanie zadrzewień przydrożnych (w sposób niekolidujący z bezpieczeństwem ruchu drogowego) i zadrzewień śródpolnych • wprowadzanie stref zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych środowiskowo i krajobrazowo • utworzenie nowych form ochrony przyrody • tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt • odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych • prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków i poza okresem rozrodu płazów • wykonanie inwentaryzacji budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy, uwzględniając przy tym ich okres lęgowy i rozrodczy • prace związane z wycinaniem drzew lub krzewów muszą uwzględniać warunki zezwolenia wydanego przez burmistrza • operacje oczyszczania koryt powinny być zaprojektowane i wykonane z uwzględnieniem procesów funkcjonowania środowiska wodnego oraz w miarę możliwości bez użycia maszyn ciężkich • znaczne oddalenie inwestycji, w tym turbin wiatrowych, od obszarów chronionych i nie wkraczanie na obszary cenne przyrodniczo • zastosowanie oznakowania przeszkodowego, np. odpowiedniego malowania końcówek śmigieł turbin wiatrowych
3.	Wody	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum ingerencji w koryta rzek • uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnych) oraz zwiększenie wydajności oczyszczalni ścieków przy zastosowaniu możliwie najnowocześniejszej i najskuteczniejszej technologii

Lp.	Komponent środowiska	Środki łagodzące/zalecenia
		<p>oczyszczania ścieków</p> <ul style="list-style-type: none"> wdrażanie nowych technologii służących oszczędzaniu wody i powtórnemu wykorzystywaniu wód zużytych zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych prowadzenie stałego monitoringu jakościowego i ilościowego zasobów wodnych.
4.	Powierzchnia ziemi i gleba	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie bezpośredniej ingerencji w powierzchnię ziemi nasadzenia kompensacyjne funkcje ochronne lasów unikanie zabudowy gleb o wysokich klasach bonitacyjnych wdrażanie programów rolno-środowiskowych, uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów
5.	Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> stosowanie rozwiązań spójnych pod względem architektonicznym z lokalnym krajobrazem stosowanie działań minimalizujących negatywny wpływ na krajobraz, np. ogrodzenia drewniane zamiast betonowych, dostosowanie kolorystyki maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych wykorzystanie przezroczystych ekranów akustycznych (z elementami ostrzegawczymi dla ptaków) ograniczenie lokalizacji inwestycji na terenach charakteryzujących się dużymi walorami krajobrazowymi
6.	Dobra materialne, zabytki i ludzie (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi)	<ul style="list-style-type: none"> lokalizacja inwestycji poza obszarami zabudowy mieszkalnej i dziedzictwa kulturowego rozbudowa i ochrona terenów zieleni w obrębie założeń pałacowo-parkowych wprowadzenie okresowej oceny stanu ochrony zabytków stosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących negatywne oddziaływanie przedsięwzięć na środowisko kulturowe i zdrowie ludzi (np. ekranów akustycznych, mat antywibracyjnych) prowadzenie prac w porze dziennej w przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków edukacja ekologiczna i zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska (w tym udostępnianie informacji o środowisku) propagowanie zdrowego stylu życia poprzez rozbudowę m.in. infrastruktury sportowej, szlaków rowerowych i turystyczno-rekreacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Planując konkretne działania związane z rozwojem gminy, samorząd musi uwzględniać siedliska chronionych gatunków zwierząt, np. w związku z realizacją zadania związanego z termoizolacją budynków. W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 października 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016, poz. 2183) w § 6.1 wprowadzono zakazy w stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, w § 7 zakazy obowiązujące w stosunku do innych

dziko występujących zwierząt, a w § 8.1 zakazy obowiązujące w stosunku do dziko występujących ptaków.

Obowiązujący Program Ochrony Powietrza obejmujący strefę wielkopolską, który został przyjęty uchwałą Nr XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r., poz. 7401), określa działania naprawcze, których celem jest redukcja emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu.

Działania te, powinny być realizowane m. in. poprzez:

- *ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez likwidację starych kotłów (poprzez podłączenie do sieci ciepłej lub zastosowanie ogrzewania elektrycznego) lub ograniczenie emisji (poprzez zmianę paliwa, wymianę starych kotłów na nowe niskoemisyjne),*
- *ograniczenie zużycia produkowanej energii i poprzez to ograniczanie emisji na obszarze przekroczeń poprzez termoizolację budynków,*
- *wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła lub wykorzystania energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii ciepłej.*

Dodatkowo określono działania mające na celu redukcję emisji pyłu zawieszonego PM10 z transportu samochodowego (emisji liniowej) poprzez:

- *poprawę stanu technicznego dróg istniejących – utwardzenie poboczy w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z dróg,*
- *budowę obwodnic, w celu wyprowadzenia emisji poza obszary o gęstej zabudowie,*
- *utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie metodą mokrą).*
- *zmianę środków transportu komunikacji miejskiej zasilanych olejem napędowym na autobusy zasilane alternatywnym paliwem gazowym CNG,*
- *tworzenie przyjaznych dla środowiska stref ograniczonego transportu, popularyzację transportu miejskiego oraz cyklistów.*

9 Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk

Założeniem projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk jest proponowanie i propagowanie działań mających na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zdecydowana większość sformułowanych w dokumencie kierunków działań ma pozytywny bądź neutralny wpływ na środowisko. W związku z czym, ocena rozwiązań alternatywnych nie ma szczególnego uzasadnienia. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą pojawić się na etapie budowy, jednak zazwyczaj będą musiały podlegać przewidzianej w prawie procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

Wpływ planowanych działań na poszczególne komponenty środowiska zależy od lokalnej odporności środowiska oraz od występowania w rejonie realizacji zamierzeń inwestycyjnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.).

Przy budowie nowych obiektów inwestycyjnych należy przeprowadzić wielokryterialne studia lokalizacyjne w celu wyboru optymalnych rozwiązań. Wariantowanie inwestycji może obejmować warianty: lokalizacji, konstrukcyjne, technologiczne, czy też wariant nie realizowania inwestycji (tzw. wariant „0”). Wariant „0” nie oznacza jednak braku zmian, ponieważ brak realizacji inwestycji może także skutkować negatywnie na środowisko. Sprecyzowanie rozwiązań alternatywnych powinno zostać wyszczególnione na etapie procedury oddziaływania na środowisko szczegółowych projektów technicznych.

10 Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W trakcie opracowywania niniejszej Prognozy, nie stwierdzono istotnych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, które utrudniałyby prace nad dokumentem. Ewentualne trudności wiążą się ze stopniem ogólności analizowanego projektu Programu Ochrony Środowiska, jak również z brakiem ujednoliconych metod i kryteriów oceny Programu.

11 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk

Realizacja przyjętych celów i kierunków działań w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024, pozwoli na uzyskanie równowagi między rozwojem gospodarczym gminy, a wymogami ochrony środowiska oraz doprowadzi do poprawy stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczo-kulturowego.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie Miasta i Gminy Buk. W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce – brak realizacji zapisów projektu Programu Ochrony Środowiska, prowadzić może do znaczącego pogorszenia stanu poszczególnych komponentów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska:

- pogorszenie jakości powietrza, na skutek wzrostu zanieczyszczeń z emisji niskiej, transportu i przemysłu;
- zaniechanie działań i promowania odnawialnych źródeł energii w przyszłości może doprowadzić do wyczerpania się zasobów konwencjonalnych i zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego;
- zwiększającą się liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu;
- zwiększającą się liczba mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne;
- zmniejszanie się zasobów wodnych;
- zwiększone zagrożenie długotrwałą suszą i zagrożenie powodziowe;
- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków, zrzutami ścieków nieoczyszczonych i istnieniem nieszczelnych zbiorników bezodpływowych – co w konsekwencji może doprowadzić do skażenia;
- zaburzenie równowagi ekologicznej, jak również degradacja walorów krajobrazu;
- utrata terenów cennych przyrodniczo;
- zmniejszenie różnorodności biologicznej poprzez zaniechanie działań związanych ze zwiększaniem niskiej lesistości może prowadzić, np. do wzrostu zanieczyszczenia powietrza (las przechwytuje część pyłów i gazów z powietrza), wzmożonej erozji wietrznej gleby;
- wzrost zużycia surowców, wody i nadmierna eksploatacja kopalin;
- degradacja gleb i obniżenie wartości użytków rolniczych;

- przewidzianych działań z zakresu gospodarki odpadami może przyczynić się m.in. do powstawania nowych niekontrolowanych źródeł gromadzenia odpadów i niedotrzymywania wymogów dotyczących gospodarki odpadami;
- pogorszenie jakości życia mieszkańców;
- zaniechanie działań związanych z zagrożeniem poważnymi awariami może przyczynić się do zwiększenia ryzyka wystąpienia i większych konsekwencji tych awarii;
- pogorszenie stanu zabytków, w związku ze złym stanem środowiska, może skutkować obniżeniem atrakcyjności turystycznej gminy i utratą terenów kulturowo cennych;
- zaniechanie działań edukacyjnych może skutkować kontynuacją konsumpcyjnego modelu życia, który polega na ciągłym dążeniu do podnoszenia efektywności procesów gospodarczych bez względu na skutki społeczne i gospodarcze. Co może prowadzić do ignorancji i braku poszanowania mieszkańców do walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego.

W przypadku gdy zadania przewidziane w Programie Ochrony Środowiska nie zostaną wdrożone i zrealizowane to negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Należy przewidzieć, że przy założeniu realizacji przyjętych zadań ochronnych, stan środowiska, powinien ulec znacznej poprawie i podnieść standard życia mieszkańców w zakresie uwarunkowań środowiskowych.

12 Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Programu Ochrony Środowiska

Warunkiem osiągnięcia założonych celów Programu Ochrony Środowiska jest realizacja działań określonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska, jego okresowa weryfikacja i aktualizacja oraz ocena skutków dla środowiska. Projekt Programu Ochrony Środowiska zakłada sposób zarządzania dokumentem oraz bieżący monitoring.

Stała kontrola jakości zarządzania środowiskiem planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych zapewniona będzie poprzez wypracowanie skutecznego systemu zarządzania projektem Programu Ochrony Środowiska oraz cykliczną sprawozdawczość. Zakłada się, że na podstawie efektów monitorowania Urząd Miasta i Gminy Buk przygotuje co 2 lata raport o stanie realizacji programu wraz z oceną ogólnego rozwoju gminy. Zakres Raportu powinien obejmować: aktualny stan realizacji kierunków interwencji, trudności realizacyjne dla poszczególnych kierunków interwencji wraz z propozycją działań naprawczych, źródła finansowania, mierniki i analiza wskaźników. Dane o stopniu realizacji zadań własnych gminy będą przekazywane przez poszczególne referaty Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostki gminy.

Podstawowym elementem monitoringu realizacji Projektu Ochrony Środowiska jest sprawozdawczość, oparta na analizie mierników i wskaźników, odzwierciedlających stan bieżący Miasta i Gminy Buk (uwarunkowania społeczno-gospodarcze, środowiskowe) oraz mierzalny efekt realizacji celów i kierunków interwencji. Źródło danych wskaźnikowych stanowią głównie: WIOŚ w Poznaniu oraz GUS.

Wskazane rozwiązania metodyczno-organizacyjne systemu monitorowania realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska służą dokonaniu analizy stopnia osiągnięcia celów projektowanego dokumentu. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu będą opierały się głównie na przedstawionych miernikach. Mierniki te obrazują jakość poszczególnych komponentów środowiska jak i również są wskaźnikami zmian zachodzących w środowisku. Monitoring prowadzony będzie w sposób bieżący.

Sprawozdawczość o charakterze permanentnym ma służyć ewaluacji Programu.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz wskaźników realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk. Założono, że lista ta nie jest zamknięta, a więc może być modyfikowana. Poza głównymi wskaźnikami mogą być brane pod uwagę również inne wskaźniki, które cechuje charakter opisowy i zachodzi trudność w definiowaniu ich wartości, toteż należy traktować je w sposób fakultatywny. Przyjęta metoda analizy skutków realizacji postanowień projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk jest zgodna z metodyką przyjętą dla dokumentu wyższego rzędu – *Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020*.

Tab. 12-1 Wskaźniki realizacji programu dla obszarów interwencji

Obszar interwencji	Wskaźnik		Źródło informacji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Klasyfikacja strefy wielkopolskiej wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia oraz ochrony roślin	klasa	WIOŚ w Poznaniu
	Ilość budynków, w których przeprowadzono termomodernizację	szt.	UMiG Buk

Obszar interwencji	Wskaźnik		Źródło informacji
	Odbiorcy energii elektrycznej	os.	GUS
	Zużycie energii elektrycznej	MWh	GUS
	Długość czynnej sieci gazowej	m	GUS
	Ilość odbiorców korzystających z sieci gazowej	os.	GUS
	Ilość przyłączy urządzeń gazowych	szt.	GUS
	Ilość odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	os.	GUS
	Liczba instalacji OZE	szt.	Zakład Energetyczny, UMiG Buk
Zagrożenie hałasem	Długość wybudowanych ekranów akustycznych	m	zarządcy dróg
	Długość zmodernizowanych dróg	m	zarządcy dróg
	Długość nowo wybudowanych dróg	m	zarządcy dróg
	Długość wybudowanych obwodnic	m	zarządcy dróg
	Przypadki przekroczeń krótkookresowych wskaźników poziomu dźwięku L_{AeqD} i L_{eqN}	szt.	WIOŚ w Poznaniu
	Przypadki przekroczeń długookresowych wskaźników poziomu dźwięku L_{DWN} i L_N	szt.	WIOŚ w Poznaniu
Pola elektromagnetyczne	Przypadki przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	szt.	WIOŚ w Poznaniu
Gospodarowanie wodami	Jakość wód powierzchniowych – JCWP rzeczne i jeziorne	klasa	WIOŚ w Poznaniu
	Jakość wód podziemnych	klasa	WIOŚ w Poznaniu, PIG-PIB
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	dam ³	GUS
	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	GUS
	Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	GUS
	Pobór wód podziemnych	dam ³	GUS
	Pobór wód powierzchniowych	dam ³	GUS
	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	GUS
	Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS
	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	os.	GUS

Obszar interwencji	Wskaźnik		Źródło informacji
	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	GUS
	Ilość dostarczonej wody	dam ³	GUS
	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	GUS
	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	GUS
	Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS
	Ilość ścieków odprowadzonych	dam ³	GUS
	Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	os.	GUS
	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	-	GUS
	Ilość wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.	GUS
	Ilość oczyszczalni mechanicznych	szt.	GUS
	Ilość oczyszczalni biologicznych	szt.	GUS
	Ilość oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	GUS
	Ilość ścieków oczyszczonych odprowadzanych ogółem	dam ³	GUS
	Ilość ścieków oczyszczanych mechanicznie	dam ³	GUS
	Ilość ścieków oczyszczanych biologicznie	dam ³	GUS
	Ilość ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	GUS
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ogółem	os.	GUS
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie mechaniczne	os.	GUS
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie biologiczne	os.	GUS
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	os.	GUS
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	UMiG Buk
Zasoby geologiczne	Powierzchnia zrekultywowanych terenów poeksploatacyjnych	ha	PIG-PIB, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe
	Liczba nowo udokumentowanych złóż oraz ich zasobność	szt.	
	Wydobycie surowców w ciągu roku	Mg m ³	
Gleby	Udział użytków rolnych w użytkowaniu ziemi gminy	%	GUS

Obszar interwencji	Wskaźnik		Źródło informacji
	Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	ha	GUS
	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku	ha	GUS
	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	GUS
	Liczba gospodarstw wdrażających programy rolnośrodowiskowe	szt.	GUS, ODR
	Zużycie nawozów wapniowych	kg/ha UR	GUS
	Powierzchnia gruntów wyłączonych z produkcji rolnej	ha	GUS
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych	Mg	ZM GOAP
	Masa odpadów zebranych selektywnie	%	ZM GOAP
	Liczba dzikich wysypisk odpadów	szt.	GUS
	Powierzchnia dzikich wysypisk odpadów	ha	GUS
	Liczba PSZOK	szt.	ZM GOAP
	Efektywność selektywnej zbiórki	%	ZM GOAP
	Osady wytworzone w ciągu roku ogółem	Mg	GUS
	Osady wytworzone w ciągu roku stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	Mg	GUS
Zasoby przyrodnicze	Lesistość	%	GUS
	Powierzchnia lasów ogółem	ha	GUS
	Powierzchnia gruntów leśnych publicznych ogółem	ha	GUS
	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej	ha	GUS
	Liczba nasadzeń drzew i krzewów	szt.	UMiG Buk
	Liczba i powierzchnia użytków ekologicznych	ha	UMiG Buk
	Liczba i powierzchnia nowych stanowisk dokumentacyjnych	ha	UMiG Buk
	Liczba nowych pomników przyrody	szt.	UMiG Buk
Zagrożenie poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii	szt.	WIOŚ w Poznaniu
	Ilość prowadzonych szkoleń oraz instruktażów z zakresu występowania skutków poważnych awarii	szt.	Straż pożarna, Starosta Powiatowy
	Ilość awarii związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych	szt.	

Źródło: Opracowanie własne

13 Oddziaływanie transgraniczne związane z realizacją projektu Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Buk

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z zapisów prawa ochrony środowiska. Szczegółnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Miasto i Gmina Buk leży w zachodnio-centralnej części województwa wielkopolskiego., ok. 128 km (w linii prostej) na wschód od granicy z Republiką Federacji Niemiec oraz o ok. 240 km (w linii prostej) na północ od granicy z Republiką Czeską. Projekt Programu Ochrony Środowiska nie przewiduje celów i kierunków działań o zasięgu transgranicznym. Kierunki zamierzeń inwestycyjnych nie mają zasięgu ponadlokalnego.

Realizacja projektu Programu Ochrony Środowiska nie wskazuje na możliwość znaczącego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko (dokument nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko), wręcz przeciwnie, planowane działania służą poprawie stanu środowiska.

14 Podsumowanie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* ocenia wpływ oddziaływania poszczególnych celów, kierunków i zadań interwencji, sformułowanych dla 10 obszarów interwencji, tj. ochrona klimatu i jakości powietrza; zagrożenia hałasem; pola elektromagnetyczne; gospodarowanie wodami; gospodarka wodno-ściekowa; zasoby geologiczne; gleby; gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów; zasoby przyrodnicze; zagrożenia poważnymi awariami. Prognoza określa również aktualny stan środowiska oraz potencjalne zmiany jakie mogą w nim nastąpić w związku z realizacją ustaleń Programu Ochrony Środowiska. Oceniono oddziaływanie dla takich komponentów jak: powietrze i klimat; woda; fauna i flora (bioróżnorodność); formy ochrony przyrody; powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne; krajobraz; dobra materialne i zabytki; ludzie.

W Prognozie określono aktualny stan środowiska gruntowo-wodnego na terenie Miasta i Gminy Buk (Rozdział 6). W rozdziale 6.1 wskazano jednolite części wód (JCW), określono ich stan i wskazano cele środowiskowe, a także w rozdziale 7.1 określono, przeanalizowano i oceniono wpływ przewidywanych zadań na JCW, który uwzględniono w komponencie Woda. W związku z przewagą terenów rolniczych i wynikających z tego możliwością zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego w Programie przewidziano szereg działań w obszarze interwencji Gleby, mających na celu m.in. racjonalne nawożenie gleb i stosowanie dobrych praktyk rolniczych. Jednakże badania wód podziemnych przeprowadzone przez WIOŚ w Poznaniu w 2015 roku na terenie wyznaczonego obszaru OSN, w obrębie którego znajduje się Miasto i Gmina Buk, nie wykazały przekroczenia standardów. Ustalono, że realizacja ustaleń projektu Programu Ochrony Środowiska nie przyczynia się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz.U. 2016 r. poz. 1967), ponieważ zaproponowane działania służą poprawie stanu środowiska, w tym środowiska wodnego.

Zgodnie z wymaganiami RDOŚ (znak: WOO-III.411.5.2017.JM.1, z dnia 31 stycznia 2017 roku) co do zakresu niniejszej Prognozy w rozdziale 6 określono aktualny stan powietrza dla strefy wielkopolskiej, w tym Miasta i Gminy Buk, na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015*, natomiast w rozdziale 8 uwzględniono działania naprawcze zawarte w *Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej*. Zadania uwzględnione w Programie Ochrony Środowiska w obszarze interwencji Ochrona klimatu i jakości powietrza wpisują się w działania wymienione w *Programie Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej*, mające na celu redukcję emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu i redukcję emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ z transportu samochodowego (emisji liniowej), m.in. poprzez działania związane z likwidacją starych kotłów lub wymianą na nowe niskoemisyjne, podłączenie do sieci ciepłej lub stosowanie ogrzewania elektrycznego czy wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii, a także poprzez termoizolację budynków.

W związku z zapisami uzgodnienia RDOŚ w Poznaniu dotyczącego zakresu prognozy w dokumentacji uwzględniono przy określaniu wpływu realizacji ustaleń projektu Programu na klimat zalecenia zawarte w SPA2022. W SPA2020 określono zmiany klimatu zachodzące w Polsce w ostatnich latach. Zauważyć można wzrost temperatury we wszystkich porach roku, przy jednoczesnej stałej sumie opadów. Najbardziej istotną zmianą wpływającą na warunki klimatyczne jest występowanie zjawisk ekstremalnych. Wzrost liczby dni upalnych w lecie skutkować może m.in. suszami, oddziałującymi negatywnie na gospodarkę wodą, co wpływać może niekorzystnie na bioróżnorodność. Kierunki interwencji zaproponowane

w projekcie Programu Ochrony Środowiska są spójne z założeniami SPA2020, które oddziaływać będą korzystnie na powietrze i klimat, nie powodując negatywnego wpływu na klimat. Ważne jest uwzględnienie zaleceń zawartych w SPA2020 odnoszących się do poszczególnych celów. Przykładowymi zaleceniami są: w celu „zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska” wykorzystywanie źródeł OZE oraz zalesienia nie kolidujące z lokalną różnorodnością biologiczną w celu ochrony bioróżnorodności. Wskazano wzorce z dobrych praktyk europejskich w procesie zarządzania rozwojem (zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego).

W myśl *Europejskiej Konwencji Krajowej* sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), stwierdzono, „*że krajobraz przyczynia się do tworzenia kultur lokalnych oraz że jest on podstawowym komponentem europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, przyczyniającego się do dobrobytu ludzi i konsolidacji europejskiej tożsamości*”, a podtrzymanie krajobrazu powinno być tak kierowane aby „*harmonizować jego zmiany wynikające z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych*”. W Prognozie uwzględniono wpływ Programu Ochrony Środowiska na krajobraz oraz zaproponowano rozwiązania mające na celu zachowanie i utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu.

W związku z realizacją uzgodnienia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu określono w rozdziale 6 aktualny stan klimatu akustycznego i wymieniono szlaki komunikacyjne mające wpływ zarówno na klimat akustyczny, jak i wzrost emisji substancji charakterystycznych dla ruchu transportowego. Wpływ istniejących szlaków komunikacyjnych oraz pozostałych przedsięwzięć stanowiących źródło hałasu na klimat akustyczny przeanalizowano i oceniono w komponencie Powietrze i klimat.

Obszar objęty projektem Programu zlokalizowany jest poza obszarami objętymi ochroną na podstawie *ustawy o ochronie przyrody*, na terenie Miasta i Gminy Buk znajdują się wyłącznie pomniki przyrody (wyszczególnione w rozdziale 6.1) oraz ponadto fragment obszaru ważnego dla ptaków Jezioro Niepruszewskie. Według pisma przesłanego przez RDOŚ w Poznaniu (znak: WOP.403.6.2017.EB.1) brak danych na temat siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych z obszaru Miasta i Gminy Buk. Szczegółowe oddziaływanie na obszary chronione omówiono w rozdziale 7.2., natomiast propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko zawarto w rozdziale 8.

W związku z realizacją uzgodnienia RDOŚ w Poznaniu uwzględniono w Prognozie w przypadku planowanych termoizolacji budynków możliwość obecności ptaków i nietoperzy. W projekcie Programu uwzględniono także inwestycje polegające na lokalizacji paneli fotowoltaicznych, toteż w Prognozie uwzględniono fakt, iż montaż baterii fotowoltaicznych na budynkach może również stanowić zagrożenie dla ptaków tam gniazdujących. Potencjalny wpływ wymienionych inwestycji określono, przeanalizowano i oceniono w rozdziale 7.1. W rozdziale 8 przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

W projekcie Programu Ochrony Środowiska zaproponowano zadania interwencyjne związane z budową elektrowni wiatrowych, które mają dotyczyć głównie rozproszonych mikroinstalacji stanowiących przydomowe turbiny wiatrowe, które będą posadowione na masztach przed budynkami bądź umieszczone na dachach budynków prywatnych. Na obecnym etapie rozpoznania można stwierdzić, że dokładna analiza wpływu na ptaki i nietoperze będzie możliwa do identyfikacji w momencie ustalenia konkretnej lokalizacji

planowanego przedsięwzięcia. Na etapie wyboru lokalizacji inwestor będzie musiał uwzględnić przede wszystkim obszar ważny dla awifauny jakim jest Jezioro Niepruszewskie (zgodnie z opracowaniem *Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego*), stanowiący północno-wschodnią część obszaru Miasta i Gminy Buk. Według *Wytycznych w zakresie oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki (2008)*: „Badania naukowe prowadzone w różnych częściach świata wykazują, że prawidłowo zlokalizowane i rozmieszczone elektrownie wiatrowe nie mają znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na awifaunę. Należy jednak mieć na uwadze, że niewłaściwa lokalizacja elektrowni wiatrowych może pogorszyć stan środowiska, w tym populacji ptaków”. Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych (GDOŚ, 2011) podają następujące negatywne oddziaływania farm wiatrowych na awifaunę:

- możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków,
- bezpośrednią utratę siedlisk oraz ich fragmentację i przekształcenia,
- zmianę wzorców wykorzystania terenu,
- tworzenie efektu bariery.

Natomiast w przypadku chiropterofauny:

- śmiertelności na skutek kolizji z elektrownią lub urazu ciśnieniowego,
- utraty lub zmiany tras przelotu,
- utraty miejsc żerowania,
- zniszczeniu kryjówek.

Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko (w tym ornitofaunę i chiropterofaunę) zawarto w rozdziale 8.

W przypadku planowanych inwestycji liniowych infrastruktury technicznej w prognozie oceniono wpływ tego typu inwestycji na środowisko w rozdziale 7, w tym na faunę i florę. Zaproponowano również działania minimalizujące ewentualny negatywny oddziaływanie (rozdział 8).

Skutki proponowanych do realizacji przedsięwzięć mają w większości pozytywny wpływ na środowisko. Jednak w przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być potencjalnie negatywne należy na etapie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

15 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest *Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*.

Obszar objęty Programem dotyczy terenu Miasta i Gminy Buk.

Prognoza została sporządzona zgodnie z art. 51 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz.U. 2016, poz. 353 z późn. zm.). Jej zakres jest zgodny z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 wyżej cytowanej ustawy i uzgodnieniami właściwych organów (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu).

Głównym celem niniejszej Prognozy jest ocena wpływu na poszczególne komponenty środowiska oraz środowisko jako całość skutków realizacji przedsięwzięć, działań organizacyjnych itp. zaproponowanych w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*.

W Programie określono działania przewidziane do realizacji w latach 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.

Główne etapy prac nad Prognozą to:

1. analiza zgodności zaproponowanych w projekcie Programu obszarów interwencji i związanych z nimi celów z celami/założeniami dokumentów wyższego rzędu;
2. ocena aktualnego stanu środowiska w Mieście i Gminie Buk wraz z identyfikacją najistotniejszych zagrożeń/problemów środowiskowych;
3. określenie, analiza i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko, dobra materialne i zdrowie ludzi zadań ujętych w projekcie Programu Ochrony Środowiska;
4. propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Analiza zgodności zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska priorytetów z celami/założeniami dokumentów wyższego rzędu wykazała spójność obszarów interwencji wyznaczonych w projekcie Programu z zagadnieniami ujętymi w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Uwzględniono również dokumenty mające znaczenie dla Wspólnoty, jak i dokumenty sektorowe oraz takie o charakterze programowym.

Diagnoza aktualnego stanu środowiska pozwoliła na identyfikację głównych problemów środowiskowych, którym przypisano priorytety pilności. Najpilniejsze (I priorytet) dotyczą przede wszystkim ochrony klimatu i jakości powietrza oraz gospodarki wodno-ściekowej.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* ocenia wpływ oddziaływania poszczególnych zadań, sformułowanych dla 10 obszarów interwencji, tj.

1. **Ochrona klimatu i jakości powietrza** – Cel: Poprawa jakości powietrza;
2. **Zagrożenia hałasem** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu;
3. **Pola elektromagnetyczne** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;

4. **Gospodarowanie wodami** – Cel: Dobry stan wód przy zwiększonej retencji i bezpieczeństwie powodziowym;
5. **Gospodarka wodno-ściekowa** – Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej;
6. **Zasoby geologiczne** – Cel: Ochrona zasobów geologicznych;
7. **Gleby** – Cel: Ochrona zasobów glebowych;
8. **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów** – Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;
9. **Zasoby przyrodnicze** – Cel: Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych;
10. **Zagrożenia poważnymi awariami** – Cel: Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii.

Prognoza określa aktualny stan środowiska oraz potencjalne zmiany jakie mogą w nim nastąpić w związku z realizacją ustaleń Programu Ochrony Środowiska. Oceniono oddziaływanie dla takich komponentów jak: powietrze i klimat; woda; fauna i flora (bioróżnorodność); formy ochrony przyrody; powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne; krajobraz; dobra materialne i zabytki; ludzie.

Dokonano oceny możliwych oddziaływań zaproponowanych zadań w projekcie Programu Ochrony Środowiska na poszczególne komponenty środowiska. Sprecyzowano charakter poszczególnych oddziaływań (+ pozytywny, - negatywny, bądź 0 neutralny). Większość planowanych działań będzie pozytywnie bądź neutralnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Negatywne oddziaływanie na komponenty środowiska przyrodnicze zadań zawartych w Programie ograniczać się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji i prac budowlanych co wiąże się zazwyczaj z ingerencją w komponent środowiska – powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne. Jednakże w ogólnym rozrachunku korzyści dla środowiska wynikające z realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska będą o wiele większe.

Analiza i ocena kierunków interwencji i zadań przewidzianych w projekcie Programu Ochrony Środowiska, pozwala na stwierdzenie, że ich realizacja przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zachowania różnorodności biologicznej, dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także pozytywnie wpłynie na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi. Do kształtowania prośrodowiskowych zachowań i osiągania pożądaných efektów niezbędna jest edukacja ekologiczna skierowana w szczególności do mieszkańców.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo, w tym Natura 2000 oraz podmiotów ochrony dla których zostały one powołane, na obecnym etapie rozpoznania nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk (w tym chronionych).

W Prognozie zaproponowano działania łagodzące, dla poszczególnych działań z 10 obszarów interwencji, mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*.

Nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych. Wszystkie z proponowanych działań dążą do stosowania rozwiązań sprzyjających środowisku, w związku z tym nie zaistniała potrzeba proponowania rozwiązań alternatywnych.

W trakcie opracowywania niniejszej Prognozy, nie stwierdzono istotnych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, które utrudniałyby prace nad dokumentem.

Po rozważeniu wariantu braku realizacji działań zaproponowanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska stwierdzono, że brak podjęcia działań w obrębie poszczególnych komponentów środowiska będzie skutkowało pogorszeniem stanu środowiska oraz warunków życia i zdrowia mieszkańców.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie spowoduje znaczących negatywnych transgranicznych oddziaływań.

Ważnym aspektem poruszonym w Prognozie jest prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska. Obligatoryjny system raportowania dokonywany z częstotliwością co 2 lata realizowany będzie poprzez monitoring środowiska i ocenę stopnia wdrażania programu, która opierać się będzie na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska i infrastruktury technicznej oraz presję na środowisko naturalne. Źródło danych wskaźnikowych stanowią głównie dane WIOŚ w Poznaniu oraz GUS.

16 Wykaz pojęć i skrótów stosowanych w Prognozie

- AKPOŚK** – Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- BAT** – Najlepsze dostępne techniki (ang. *Best available technology*)
- GHG** – Gazy cieplarniane (ang. *Greenhouse Gases*)
- GIOŚ** – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- GZWP** – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
- JCWP** – jednolite części wód powierzchniowych
- JCWPD** – jednolite części wód podziemnych
- KPGO 2022** – Krajowy Program Gospodarki Odpadami 2022
- KSRR** – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
- MGOK** – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
- ODR** – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- OSN** – obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych
- OZE** – Odnawialne Źródła Energii
- PIG-PIB** – Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
- PM_{2,5}** – pył zawieszony o średnicy nie większej niż 2,5 µm
- PM₁₀** – pył zawieszony o średnicy nie większej niż 10 µm
- PSZOK** – Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- RDW** – Ramowa Dyrektywa Wodna
- RZGW** – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- SPA2020** – Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- UE** – Unia Europejska
- UMiG Buk** – Urząd Miasta i Gminy w Buku
- WIOŚ** – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- ZM GOAP** – Związek Międzygminny Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej

17 Literatura i materiały źródłowe

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. 2016 poz. 383 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty w granicach województwa wielkopolskiego wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.U.2012 poz. 3143);
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. 2016 poz. 1399);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tj. Dz. U. 2016, poz. 71);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r. poz. 2183);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r., poz. 914);
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2015;
- Badania gleb na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych województwa wielkopolskiego (<http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/Badania%20gleb/OSN%20WWIOS.pdf>), dostęp na dzień 7.02.2017 r.;
- Bednarek R. (2012): Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym, Poznań;
- Chylarecki P., Paślawska A. (2008): Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki, Szczecin;
- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98);
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Generalny pomiar ruchu w 2005, 2010 i 2015 roku dla dróg krajowych (<http://www.gddkia.gov.pl/pl/1231/generalny-pomiar-ruchu>), data dostępu 26.01.2017 r.;

- Geoserwis GDOŚ (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>), dostęp na dzień 27.01.2017 r.;
- Główny Urząd Statystyczny (<http://stat.gov.pl>), dostęp na dzień 11.01.2017 r.;
- Kondracki J.: „Geografia regionalna Polski” (2011), Wyd. Nauk. PWN;
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022;
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020;
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów (2014);
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- Magdziarek M., Magdziarek M. (2010): Program okresowych badań jakości gleby i ziemi dla obszaru powiatu poznańskiego;
- Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce (<http://mapa.korytarze.pl/>), dostęp 27.01.2017 r.;
- Master plan dorzecza Odry;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (2016);
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego;
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku;
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (2013);
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015–2020;
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej;
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Poznańskiego na lata 2016-2020;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020;
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009- 2032 (POKA);
- Program wodno-środowiskowy kraju;
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015;
- Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk za lata 2013-2014;
- Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020;
- Rejestr Zabytków Wielkopolskiego Konserwatora w Poznaniu (http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/stan%20na%2031.12.2015/WLK-rej.pdf), data dostępu 26.01.2017 r.;

- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020;
- Strategia „Europa 2020”;
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki (Dynamiczna Polska 2020);
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2020;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020;
- Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020;
- Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.);
- Strategia Rozwoju Systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022;
- Strategia Sprawne Państwo 2020;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Stryjecki M., Mielniczuk K. (2011): Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych, GDOŚ, Warszawa;
- Studium ochrony i kształtowania krajobrazu w poznańskim obszarze metropolitalnym (2012), Poznań;
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO 2014+);
- Wielkopolski Zarząd Dróg w Poznaniu, Generalny pomiar ruchu w roku 2005, 2010 i 2015 (<http://wzdw.pl/drogi/pomiar-ruchu/>), data dostępu 26.01.2017 r.;
- Wizja rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce do 2020 r. (<http://e-czytelnia.abrys.pl/czysta-energia/2010-4-473/edukacja-4829/wizja-rozwoju-energetyki-wiatrowej-w-polsce-do-2020-r-11154>), data dostępu 16.01.2017 r.;
- Woś A. (1993): Regiony klimatyczne polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody, Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Nr 20;
- Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P. (2008): Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego. Przygotowano na zlecenie Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego, Poznań;
- Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku.

18 Załączniki

Załącznik 1 Stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

WOO-III.410.788.2016.JM.1

Poznań, 25.11.2016

Burmistrz Miasta i Gminy Buk
ul. Ratuszowa 1
64-320 Buk

Dotyczy: uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024”.

Nawiązując do pisma z 20.10.2016 r. (data wpływu: 24.10.2016 r.), znak: IP.602.2.2016 na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 2, art. 49, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą ooś, stwierdzam, że projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024” wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy ooś organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 (w przedmiotowym przypadku regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym), odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy ooś odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy. Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy ooś przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tj. przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71).

W piśmie z 20.10.2016 r., znak: IP.602.2.2016 nie wskazano jednoznacznie czy projekt Programu wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednakże biorąc pod uwagę charakter i rodzaj części zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Programu stwierdzam, że projekt Programu wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określonych w ww. rozporządzeniu. Zatem projekt Programu kwalifikuje się do projektów dokumentów wymienionych w art. 46 pkt 2 ustawy ooś.

ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań, tel. 61 639 64 00, faks 61 639 64 47,
sekretariat.poznan@rdos.gov.pl, poznan.rdos.gov.pl

Zgodnie z „Harmonogramem realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem dla Miasta i Gminy Buk”, stanowiącym załącznik nr 2 projektu Programu, załączonego do pisma z 20.10.2016 r., zaplanowano m. in. następujące zadania:

- „Budowa i modernizacja dróg”,
- „Budowa farm/elektrowni/ciepłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”,
- „Instalowanie odnawialnych źródeł energii”,
- „Instalowanie odnawialnych źródeł energii tj. modułów fotowoltaicznych »PV«”,
- „Remonty przepustów i budowli piętrzących wody”,
- „Rekultywacja jezior, stawów”,
- „Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych/przeciwpowodziowych”,
- „Modernizacja i budowa ujęcia wody”,
- „Budowa sieci wodociągowej (...)”,
- „Budowa kanalizacji sanitarnej (...)”,
- „Rozbudowa oczyszczalni ścieków Niepruszewo”,
- „Rozbudowa oczyszczalni ścieków – Wielka Wieś”,
- „Rekultywacja składowisk odpadów lub zamkniętej kwatery – rekultywacja Składowiska Odpadów Wysoczka”.

Obszar objęty projektem Programu położony jest poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.), w odległości ok. 900 m od obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Grądy Bytyńskie PLH300051.

Na podstawie informacji przedstawionych w piśmie z 20.10.2016 r. nie można wykluczyć znaczącego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji ustaleń projektu Programu, w tym na rośliny, grzyby i zwierzęta (w szczególności na gatunki chronione), a także na różnorodność biologiczną. Uwzględniając charakter, rodzaj i skalę planowanych w projekcie Programu inwestycji, stwierdzono, że część z nich może znacząco oddziaływać na środowisko. Biorąc powyższe pod uwagę oraz uwarunkowania określone w art. 49 ustawy ooś, stwierdzam, że projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024” wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Analiza przeprowadzona w prognozie umożliwi ocenę wpływu realizacji ustaleń projektu Programu na środowisko.

W piśmie z 20.10.2016 r. powołano się na „projekt Programu ochrony środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020”. Informuję, że Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XXII/580/16 z dnia 26 września 2016 roku uchwalił „Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020”.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
A. Kawicka
Agnieszka Kawicka
Kierownik Oddziału Oceny Strata i szkod

Załącznik 2 Stanowisko Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu dotyczące braku konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

WIELKOPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

Telefony:

- informacja o numerach

61 854-48-00

wewnętrznych

61 852-99-18

- WPWIS

sekretariat@wssepoznan.pl

- e-mail WSSE w Poznaniu

ul. Noskowskiego 23

61-705 Poznań

- Oddział Zapobiegawczego

61 227-60-09

www.wsse-poznan.pl

Nadzoru Sanitarnego

61 227-60-04

- tel/fax

61 227-60-03

- e-mail

nadzor.zapobiegawczy@wssepoznan.pl

DN-NS.9012.1666.2016

oryginał/kopia

Poznań,

OPINIA SANITARNA

Na podstawie art. 48, w związku z art. 58 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353 ze zm.),

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Miasta i Gminy Buk nr IP.602.2. 2016 z dnia 20.10.2016r.,

uzgadnia pozytywnie możliwość odstąpienia

od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

dla „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Buk

na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”.

UZASADNIENIE:

W dniu 24.10.2016r. do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynął wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Buk nr IP.602.2. 2016 z dnia 20.10.2016r. w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”. Wniosek zawiera uzasadnienie, ponadto do wniosku załączono projekt przedmiotowego dokumentu, opracowany w 2016r.

W dokumencie wyznaczono obszary interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,

- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami,

W ramach ww. obszarów interwencji określono kierunki działania:

- Poprawa jakości powietrza,
- Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu,
- Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- Dobry stan wód przy zwiększeniu retencji i bezpieczeństwie powodziowym,
- Poprawa efektywności funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej,
- Ochrona zasobów geologicznych,
- Ochrona zasobów glebowych,
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania opadów na środowisko,
- Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych,
- Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem skutków poważnych awarii.

Z zapisów art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353 ze zm.) wynika, iż organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z zapisami art. 48 ust. 2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2 wymienionej ustawy może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W przedmiotowym przypadku zostaje spełniony warunek do odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w art. 48 ust. 2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, gdyż dokument dotyczy obszaru w granicach jednej gminy – Buk.

Zaznacza się, że dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 71 ze zm.), wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 353 ze zm.), należy przestrzegać zapisów zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Podsumowując, projekt „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” spełnia kryteria do odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Realizacja założeń dokumentu nie powinna spowodować wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska, jeżeli będzie wykonywana zgodnie z przepisami ochrony środowiska. Mając powyższe na uwadze Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny postanowił odstąpić od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Zastępca Wydziału Lekarskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
dr Jadwiga Kucińska-Supierata
Specjalista epidemiolog

Załącznik:

„Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”

Otrzymuje:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Buk
64-320 Buk
2. a/a
A.S

Załącznik 3 Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

WOO-III.411.5.2017.JM.1

Poznań, 31 STY. 2017

Burmistrz Miasta i Gminy Buk
ul. Ratuszowa 1
64-320 Buk

Dotyczy: uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”.

Nawiązując do pisma z 29.12.2016 r. (data wpływu: 4.01.2017 r.), znak: IP.602.2.2016 na podstawie art. 53, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą ooś, uzgadniam zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”.

Prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś.

W prognozie proszę określić aktualny stan środowiska gruntowo – wodnego, ze szczególnym wskazaniem obszarów zanieczyszczonych, na których nastąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi. Przy określaniu istniejącego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz stanu gleby i ziemi proszę uwzględnić m. in. informacje dostępne na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, w tym przedstawione w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015” oraz określić czynniki wpływające na ww. komponenty środowiska. W prognozie proszę także określić przewidywane znaczące oddziaływania realizacji ustaleń projektu Programu na jakość gleby i ziemi, wód podziemnych i powierzchniowych. W projekcie Programu i prognozie proszę wskazać cele w zakresie ochrony środowiska gruntowo-wodnego oraz przedstawić działania zmierzające do poprawy jakości ww. komponentów środowiska. W prognozie proszę wskazać jednolite części wód (JCW), w granicach których położony jest obszar objęty projektem Programu oraz wyznaczone dla nich cele środowiskowe. Ponadto, w prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływania realizacji ustaleń projektu Programu na jednolite części wód. W prognozie proszę wskazać (wraz z uzasadnieniem), czy realizacja ustaleń projektu Programu może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).

W prognozie proszę określić aktualny stan powietrza w strefie, do której należy gmina Buk zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914). Informuję, że na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu została opublikowana „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015”. Sporządzając prognozę i projekt Programu proszę uwzględnić działania naprawcze zawarte w „Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, przyjętym

uchwałą Nr XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r. poz. 7401), w szczególności dotyczące stosowania w indywidualnych systemach grzewczych nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń, takich jak: olej opałowy, gaz, a także stosowania do celów grzewczych energii elektrycznej oraz odnawialnych źródeł energii. W przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi wskazane jest stosowanie wysokosprawnych kotłów. Ponadto zaleca się budowę i rozbudowę sieci ciepłowniczych zapewniających podłączenie nowych użytkowników, a także projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” terenów ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzenia drzew i krzewów). Ponadto, w projekcie Programu i w prognozie proszę wymienić szlaki komunikacyjne w gminie, które mają wpływ na wzrost emisji substancji charakterystycznych dla ruchu transportowego oraz wymienić przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury drogowej, które ukierunkowane będą na poprawę stanu powietrza. Proszę również określić rodzaje działań, które wpłyną na poprawę jakości powietrza w gminie (np. wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwami nieodnawialnymi na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków itp.). W prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić problemy w zakresie jakości powietrza na obszarze objętym projektem Programu. W prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływania na stan powietrza. Ponadto, prognoza powinna przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na powietrze, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu.

W prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić wpływ realizacji ustaleń projektu Programu na klimat (w tym mikroklimat), w szczególności na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych, wilgotnościowych. W prognozie proszę również przeanalizować w jaki sposób przewidywane zmiany klimatu (mikroklimatu) wpłyną na pozostałe komponenty środowiska. Określając wpływ realizacji ustaleń projektu Programu na klimat wskazane jest uwzględnienie zaleceń zawartych w opracowaniu „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020), opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska (www.mos.gov.pl).

W prognozie proszę również określić, przeanalizować i ocenić wpływ realizacji ustaleń projektu Programu na krajobraz, mając na uwadze potrzebę ochrony krajobrazu oraz konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14 poz. 98).

W prognozie proszę określić aktualny stan klimatu akustycznego, tzn. ocenić wpływ szlaków komunikacyjnych i innych przedsięwzięć będących źródłem hałasu, w szczególności dróg wojewódzkich (nr 306 i nr 307) i autostrady A2. W celu prawidłowej oceny wpływu dróg na stan klimatu akustycznego proszę uwzględnić natężenie ruchu na drogach oraz udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, przy czym na stronie internetowej Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu dostępne są wyniki generalnego pomiaru ruchu przeprowadzonego w 2015 r. dla sieci dróg wojewódzkich, a na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad dostępne są wyniki generalnego pomiaru ruchu przeprowadzonego w 2015 r. dla sieci dróg krajowych, w tym dla odcinków autostrady A2. Jednocześnie informuję, że w „Raportcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015” dostępnym na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu przedstawiono „Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego

prowadzonych w dni powszednie w roku 2015 przez WIOŚ w Poznaniu". Ponadto, w projekcie Programu i prognozie proszę wskazać działania na rzecz poprawy klimatu akustycznego na terenie gminy.

Obszar objęty projektem Programu zlokalizowany jest poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.). Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody. W sąsiedztwie gminy znajdują się Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Niepruszewskiego. W odległości ok. 1 km od obszaru opracowania zlokalizowany jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Mogielnicy PLH300033, a w odległości ok. 2,5 km: otulina Wielkopolskiego Parku Narodowego, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Rogalińska Dolina Warty PLH300012 oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Rogalińska PLB300017. W południowo-wschodniej części gminy znajduje się część obszaru ważnego dla ptaków Jezioro Niepruszewskie, wyznaczony na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008), który stanowi miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek.

W prognozie proszę ocenić walory przyrodnicze obszaru opracowania, w szczególności proszę wskazać, czy w jego granicach występują gatunki roślin, grzybów i zwierząt objęte ochroną gatunkową, wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183), w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), a także gatunki z załącznika IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992, str. 7) – tzw. Dyrektywy Siedliskowej, oraz gatunki zagrożone wyginięciem (np. znajdujące się na regionalnej czerwonej liście) lub rzadkie.

W prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny, grzyby i zwierzęta, w tym na gatunki chronione, a także na cele ochrony ww. obszarów chronionego krajobrazu oraz na cele i przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000, ich integralność i spójność sieci. Ponadto, w prognozie proszę przeanalizować wpływ realizacji ustaleń projektu Programu na główne tendencje w zakresie zmian klimatu i różnorodności biologicznej oraz wpływające na nie czynniki. W prognozie proszę przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, rośliny, grzyby i zwierzęta, w tym na gatunki chronione, a także na cele ochrony ww. obszarów chronionego krajobrazu oraz na cele i przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000, ich integralność i spójność sieci, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu.

W przypadku planowania lokalizacji elektrowni wiatrowych prognoza winna zawierać analizę i ocenę wpływu realizacji tego typu inwestycji na ptaki i nietoperze, stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. W ocenie i analizie proszę uwzględnić w szczególności wpływ elektrowni wiatrowych na szlaki migracyjne zwierząt, głównie ptaków i nietoperzy, miejsca ich odpoczynku i żerowania w trakcie sezonowych wędrówek, a także na korytarze ekologiczne, uwzględniając trasy przelotowe ptaków i nietoperzy. Proszę również zaproponować rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie ewentualnych negatywnych oddziaływań na ornitofaunę i chiropterofaunę mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu. Pomocnymi dokumentami podczas sporządzania projektu Programu i prognozy w odniesieniu do ptaków mogą być następujące opracowania: „Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki” (Chylarecki P., Pasławska A., Szczecin 2008) oraz „Obszary ważne dla ptaków w okresie

gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego", natomiast w odniesieniu do nietoperzy „Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” (wersja II, grudzień 2009) przygotowane przez Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy. Ponadto, przy sporządzaniu prognozy proszę uwzględnić „Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych” Stryjecki M., Mielniczuk K., GDOŚ, Warszawa 2011.

W przypadku planowania inwestycji polegających na lokalizacji paneli fotowoltaicznych, w prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić przewidywane oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko przyrodnicze, szczególnie na florę (kwestia zajęcia dużej powierzchni, fragmentacji siedliska) oraz na faunę, w tym oddziaływanie na ptaki (efekt „tafli wody”, zajęcie potencjalnych siedlisk i żerowisk), a także zwierzęta lądowe (przeszkoda migracyjna, zajęcie potencjalnych siedlisk i żerowisk). W prognozie proszę przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, w szczególności na różnorodność biologiczną, a także na rośliny, grzyby i zwierzęta, w tym na gatunki chronione, mogących być rezultatem realizacji ww. inwestycji.

W przypadku planowania inwestycji liniowych infrastruktury technicznej w prognozie proszę ocenić wpływ realizacji tego typu inwestycji na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na chronione gatunki roślin, grzybów i zwierząt i ich siedliska, tereny zieleni, zadrzewienia przydrożne itp., a także zaproponować działania minimalizujące ewentualne negatywne oddziaływania.

W przypadku planowania termomodernizacji budynków proszę pamiętać, że stanowią one potencjalne siedlisko chronionych gatunków ptaków, w tym m. in. jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*) oraz nietoperzy. W § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wymieniono zakazy obowiązujące w stosunku do dziko występujących zwierząt. W § 7 rozporządzenia wymieniono zakazy obowiązujące w stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt. Natomiast w § 8 ust. 1 rozporządzenia wymieniono zakazy obowiązujące w stosunku do dziko występujących ptaków. Przed podjęciem prac remontowych i termomodernizacyjnych należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków oraz nietoperzy. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji.

Ponieważ w przepisach nie wskazano na możliwość odstąpienia od wymagań co do zawartości prognozy oddziaływania na środowisko stwierdzono, że prognoza winna być sporządzona w pełnym zakresie, zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień, o których mowa powyżej.

Informuję, iż z dniem 1 stycznia 2017 r. wszedł w życie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy ooś, zgodnie z którym prognoza oddziaływania na środowisko zawiera oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Jednocześnie proszę, aby we wniosku o zaopiniowanie projektu Programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko powołać się na znak niniejszego pisma.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
A. Kowicka
Agnieszka Kowicka
Kierownik Oddziału Ochrony Środowiska

Załącznik 4 **Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu**
dotycząca zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu
Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do
roku 2024

IP. 602.2.2016

**WIELKOPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR
SANITARNY**

Telefony:
- informacja o numerach wewnętrznych 61 854-48-00
- WPWIS 61 852-99-18
- e-mail WSSE w Poznaniu sekretariat@wssepoznan.pl
- Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego 61 227 60-08
61 227 60-04

- tel/fax 61 227 60-05
- e-mail nadzor.zapobiegawczy@wssepoznan.pl

DN-NS.9012.96.2017

oryginal/kopia

ul. Noskowskiego 23
61-705 Poznań
www.wsse-poznan.pl

25 01 2017

OPINIA SANITARNA

Na podstawie art. 58 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 53 oraz art. 46 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353 ze zm.),

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Miasta i Gminy Buk nr IP.602.2.2016 z dnia 29.12.2017r., w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”,

**stwierdza, iż prognoza oddziaływania na środowisko winna być wykonana
zgodnie z art. 51 ust. 2 w/w ustawy ze szczególnym uwzględnieniem:**

1. Analizy i oceny istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Oceny i analizy istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych, z uwzględnieniem oddziaływania na zdrowie i życie ludzi.
4. Analizy i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi (w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne).

5. Przedstawienia rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na zdrowie ludzi.
6. Przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w dokumencie ze wskazaniem i uzasadnieniem ich wyboru.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 w/w ustawy przez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w treści opracowywanego dokumentu.

Ponadto opracowanie powinno zawierać:

- informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycję dotyczącą przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym.

J. Jurek - Naczelnik
m. i. Julia Kucma-Łopiarz
m. i. Kucma-Łopiarz

Otrzymuje:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Buk.

Do wiadomości:

1. BBF Sp. z o.o., ul. Dąbrowskiego 461, 60-451 Poznań.
2. m. K.C.

Załącznik 5 Oświadczenie Kierownika zespołu autorskiego zgodnie z art. 74a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 353 z późn. zm.)

KOMPLEKSOWE USŁUGI ZWIĄZANE Z PRZYGOTOWANIEM I REALIZACJĄ PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH

Poznań, 10.02.2017 r.

Oświadczenie Kierownika zespołu autorów

Oświadczam, że jako Kierownik zespołu autorskiego „Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” spełniam wymagania zgodnie z art. 74a ust. 2 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą ooś.

Zgodnie z art. 74a ust. 3 ustawy ooś – Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Niniejsze oświadczenie, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy ooś, stanowi załącznik „Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”.

Z poważaniem

Kierownik zespołu autorskiego
dr Jacek Kurzawa

BBF Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 461
PL 60-451 Poznań
www.bbf.pl

tel.: + 48 61 665 93 12
tel.: + 48 61 665 93 13
fax: + 48 61 665 93 15
e-mail: bbf@bbf.pl

Sąd Rejonowy w Poznaniu
VIII Wydział Gospodarczy
Krajowego Rejestru
Sądowego nr 0000197974

Kapitał zakładowy
54 000 PLN

NIP: 781-10-09-458
Regon: 006379341
GBW S.A. 30 1810 1133
2003 0000 3027 0001